

Saaka wvù Jee wvu ekumε Jisos no Jon to Saηεε

Fiεε fi nu ê Nwa' Jon wvun e

Saaka wvù jee wvun wvù Jon to saηεε nu ε wvú dunçi le Jisos nu Diεw Nyo' yì to nu wase fonkεw ε yí mεy lo, ε é nu yí yì to nu ε tu wee wvu. Nwa' wvudvu kebεε jemyi le saaka wvù jee wvun nu ε bó to saη wvu le bonyii bò taanke nulo ebee le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε, nu Waa Nyo', é bó lese fitele yî ye le, é bó ke ekeηke nshii wvù mεy lo (20:31).

Fiεε fi Jon nu ε saη ε biinen ê ηwa' wvun e nu ekumε nnya yì è nu nshii wvù mεy lo wvù nu nje Klistu. Nnya yin nu mbuwma ε wvú kεw keseen, ε wvú nu fô bonyii bò nu ε bee le Jisos nu je, ε è nu wvú keceey, ε è nu wvú nshii. Je mi yì Jon saη ηwa' wvun jó yì nu naa lo jεey nu yì dunçi no Jisos to joo mwεεm mvù bonyii kee yî nshii wvun e keeyεeyi no mwεεm mvu ê keyoy e nu.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-18 Kenkεwce ekumε Jisos

1:19-51 Ekumε Jon Nleseεjoo noo boom bo ηgoo
le bo Jisos e bo fwe

2:1-12:50 Ekumε no Jisos to ghane gee lemme
diew

13:1-19:42 Ekumε ediuw ε Jisos yo fokemεse
Jelusalem bô mbew jó le

18:1–19:42 Ekumε no bó to sawεε nsaw Jisos ke
ghan ta wvú yî kentam e
20:1–31 Ekumε no Tata Jisos to buyεε yî kpwe le,
dunçε ekolε kew ê bonyii bew
21:1–25 Kemεse: Ε Jisos dunçε ekolε kew ê boom
bew bo ngoo le Galilee

Ε Diεw tu wee wvu wum

¹ Ε to nu fonkεw ε Diεw nu wase. Diεw yidvu to
nu bô Nyo', ε Diεw yidvu to nu Nyo'. ² Wvú to nu
wase dvú fonkεw bô Nyo'. ³ Nyo' to bom mwεεm
mvunciim fele can ye le. Kε fiεε nu naa lo dvú
fimwaan fi Nyo' to bomεε sε wvú kε. ⁴ Wvú kεηke
nshii yî ye le, ε nshii wvudvu nu n'yuu fô bonyii le.
⁵ N'yuu wvudvu ε no baa ê εjiwε le, ε εjiwε kedvu
yaa nulo ejimse naa lo wvú kε. *

⁶ Wee mvu nu dvú wvù Nyo' to tumεε ε diee nu
λε Jon. ⁷ Wvú to to keejeme ekumε N'yuu, eben
jim nsaw we, wvu le wen ege é bonyii bocii elese
fitele yî N'yuu wvudvu le. ⁸ Kε wvú wvù Jon to nu
N'yuu wvudvu kε. Wvú to to kε keeben ε è nu jim
nsaw wvu N'yuu wvudvu. ⁹ N'yuu wvu keceεy wvù
dunçi n'yuu ê bonyii bocii to too yî wonç wvun e.

¹⁰ Wvú to nu yî wonç e, ε wonç wvun nu ε Nyo' to
bom fele can ye le, geenεn ε bonyii bò è nu bo yî
wonç wvun e fançε yaa ekiεε wvú kε. ¹¹ Wvú to nu ε
to wonç we le, ε bonyii bo bew fançε yaa efiisen wvú
kε. ¹² Geenεn, ε bonyii bocii bò to fiisenεε wvú, lese

1:1 Kenj 1:1–2:4; Jon 17:5; Fili 2:6; 1Jon 1:1–2; Mwm 19:13–16 **1:3**
1:9–10; 5:26; 1Kol 8:6; Kolo 1:16–17; Ibu 1:2; Mwm 3:14 **1:5** Kenj
1:3–4 * **1:5** Kenεε le, ε εjiwε kedvu yaa nulo ekiεε naa lo wvú kε.
1:6 Mat 3:1 **1:8** 1:20 **1:9** 8:12; 17:25; 1Jon 2:8 **1:12** 1Jon
3:1; Gal 3:26; 4:5

fitele yî ye le, nu ε wvú to nya mvunḡay ê bó le bó enù wase boom bo Nyo' le. ¹³ Ε ke boom bo Nyo' le ban nu ε bó boke bii ελεμε ke kfuu le, κενεε no wee shieele, κενεε mboo wee wvu wum e κε. Bó boke bii ε è nu mboo wvù è nu wvu Nyo' le.

¹⁴ Diεw yidvu to nu ε tu wee wvu wum no cee ê bese εντελη, ε wvú ε yinḡen bô mbuwma noo keceey. Ε bese yen bvukuke bwew e. Bvukuke bvù è nu bvù Wan wvù è mey κε wvú wvù ne fô Ice le.

¹⁵ Jon to nu ε ben jim nsaw ekume wvú no fuunḡe gayte le, “Wvun nu wee wvù me nto njemyi ekume wvú ḡgayte le, ‘Wee wvù too ê me εjim kuuke fele me, njefo wvù to nu wase ε me nse ḡke no nu dvú.’ ”

¹⁶ No wvú nu ε yinḡen bô mbuwma, wvú ε mum ε no nyaa beene bocii mbuwma yî mbuwma le.

¹⁷ Beene kee lo le Nyo' to nya bonci fele can Muses e. Geenεn, mbuwma Nyo' bô keceey nu ε to fele can jisos Klistu le. ¹⁸ Ke wee nu dvú wvù ke nu ε yuu wase yen Nyo' le κε. Ε nu κε Waa we wvù è mey κε wvú wvù nu mbew wvú wvù Ice le wvù nu ε ge beene ε kieε wvú.

Wee wvù è to nu Jon Nlesejoo

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Fin nu fieε fi Jon to jemyεε seke bikuu bi Bojuu le bi Jelusalem to tumεε bocee ncese bô bonyii bo Lewe le le bó ebife ê Jon le laa è nu wvú wvù yeε le.

²⁰ Jon to baa tun keetfuse mbife wvubo κε. Wvú to nu ε jeme lo bô diuw we le, “Ke è nu me wvù

1:13 3:3, 5-6; 1Bi 1:23; 1Jon 3:9 **1:14** Gal 4:4; Fili 2:7; 1Tim 3:16; Ibu 2:14; 1Jon 4:2; Mat 17:2; Jon 2:11; 1Jon 1:1-3 **1:15** 1:24-27, 30; 5:31-34, 36 **1:17** 7:19; Ksm 31:18 **1:18** 6:46; 14:8-9; Ksm 33:20; Mat 11:27; 1Tim 6:16; 1Jon 4:12 **1:19** 5:33 **1:20** 3:28

Mboyse wvù Nyo' to kawεε κε.” ²¹ Ε bó bife ê wvú λε, “Tu è nu wo wvù γεε? Ε nu wo wvù Εlayja λε?” Ε wvú tfuse ê bó λε, “Κε me nu Εlayja κε.” Ε bó bvuu bife λε, “Ε nu wo wvù Wee Ntum Nyo' wε λε?” † Ε wvú tun. ²² Ε bó bvuu bife ê wvú λε, “Tu è nu wo wvù γεε? Wo gay λε la εκυμε εκολε kuw? Κε see é bese εκηκε fiεε fi bese ekase egεn etfuse ê bonyii bò tum bese?” ²³ Ε Jon tfuse ê bó no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to jemγεε λε, “Ε nu me diεw yì fuuηke ηkpwaante λε, ‘Bó enele je Tata é yí enù teytey.’ ”

²⁴ Bonyii ban nu ε è to tum Bofalasii bó. ²⁵ Ε bó bife ê Jon λε, “Ε è baa nu wo wvù Mboyse wvù Nyo' to kawεε κενεε Εlayja, κενεε Wee Ntum Nyo' wε, wo ε no leese bonyii ê joo nje la?” ²⁶ Ε Jon tfuse ê bó λε, “Me nleese κε fiem bonyii ε è nu ê joo, geenεn wee mvu nu dvú ê ben εnte ε ben yaa kee wvú κε. ²⁷ Ε nu wvú wvù too ê me εjim, ε me mbaa ncim enkpwentεn keenfay laba we κε.” ²⁸ Fiεε fin ficii to kooyi ε è nu Βεtani Joo Joodan kewvu keki fò Jon to leese bonyii ê joo.

Ε Jon dunε Waa Njee Nyo' ê bonyii

²⁹ Ε εκfun buy yuu, ε Jon γεn ε Jisos too, ε wvú mum gay λε, “Ben etaa eyεn, wvun nu Waa Njee Nyo' wvù cawsee bibefe bi yì nshε le! ³⁰ Ε nu wvú wvù me nse njemyi εκυμε wvú ηgayte λε, ‘Wee

1:21 Mala 4:5; Dito 18:15, 18; Mat 2:14; Jon 6:14 † **1:21** Bojuu bomew to cεyte wee ntum Nyo' wvù nu diεwe Muses e, geenεn ε bomew kee λε wee ntum Nyo' wvudvu nu ke enu Mboyse wvù Nyo' to kawεε. **1:23** Yesa 40:3 **1:25** 1:33; Mat 21:25 **1:27** 1:15; Lem 13:25 **1:28** 10:40; Mat 3:13 **1:29** 1:36; Yesa 53:6-7; 1Bi 1:19; 1Jon 2:2; Mwm 5:6 **1:30** 1:15

mvu too ê me ejim kuuke fele me, njefo wvú to nu wase, ε me nse ηke no nu.’ ³¹ Kε me keβεε nto ηkee wvú κε. Geenεn, ε me nto nto no nleese bonyii ê joo wvu λε bonyii bo Islael ekiεε wvú.” ³² Jon to nu ε bvuu jeme keeben jim nsaw we gay λε, “Me nto nu ε n'yeν ε Keyoy shiile too fowe diεwe ebembε le, to no nu yî ye le. ³³ Kε me keβεε nto ηkee wvú κε. Geenεn, wee wvú to tumεε me λε me ento enleesε bonyii ê joo to nu ε gay ê me λε, ‘Wee wvú wo nu ke eyεn ε Keyoy ε shii fowe ε to ε no nu yî ye le, nu wvú nu ke eleese bonyii ε è nu can Keyoy ke Yuule le.’ ³⁴ Fifiν nu fiεε ε me nto nu ε n'yeν, ε no nleeme jim nsaw wvudvu ηgayte λε wee wvun nu Waa Nyo'.”

Bonyii bò to yawεε no nu boom bo Jisos e bo ηgoo le

³⁵ Ε εkfun buy yuu, ε Jon bvuu no leeme fe fò wvú to leeme bô boom bew bo ηgoo le bofεε. ³⁶ Ε wvú ne yeν no Jisos lene fele, mum gay λε, “Ben etaa eyεn, wvun nu Waa Njee Nyo'.”

³⁷ Ε boom bew bo ηgoo le bo bofεε ba dioo yuw no wvú gay nonεn, mum ne no bii Jisos e. ³⁸ Ε Jisos banke ye yeν no bó bii, bife ê bó λε, “Ben gomte ε è nu la?” Ε bó bife ê wvú λε, “Labay, wo cee feε?” (Diee dì Labay din nu λε, “Wee N'yεyi wvu Baay.”) ³⁹ Ε Jisos tfuse ê bó λε, “Ben eto eyεn.” Ε bó mum γεn yeν fò wvú to cee. Ε bô bó mum no nu ε εkfun ghan jiim. Kefew kè bó to biε wvú le to nu wase κε diεwe didiυu dinεw e fokiεguu. ⁴⁰ Wee mwaan ηgoo bonyii bo bofεε bò to yuwεε no Jon jemyεε mum bi Jisos e to nu Andulu wvú waa bwee

Semon Bitá. ⁴¹ Ε Andulu wvudvu mum γεν lo gom waa bwee wvù Semon, see ê wvù le, “Bese nu ε yεν wase Mboyse wvù Nyo' to kawεε le” (fi nu le Klistu). ⁴² Nonεn, ε wvù mum jo Semon γεν bô wvù fô Jisos e. Ε Jisos taa wvù nen tunη, gay le, “Ε nu wo wvù Semon wvù waa Jon. Bó nu ke etenje wase wo le Σεφας.” (Díee dì le Σεφας din nu Bitá).‡

Ε Jisos tee Filew bô Nataniel

⁴³ Ε εκfun ke buy yuu, ε Jisos yεν le wen nu eγεν keba kè Galilee le. Ε wvù γεν yεν Filew e, gay ê wvù le, “Ε biì me le.” ⁴⁴ Filew wvun to nu wee wvu ê kelaante kè Βεsayda le. Ε kelaante kin nu ke bo Andulu bô Bitá le. ⁴⁵ Ε Filew γεν gom Nataniel gay ê wvù le, “Bese nu ε yεν wase wee wvù Muses to sanεε ê Nwa' bonci le εκumε wvù bô wvù bonyii bo ntum Nyo' le to sanεε ten εκumε wvù. Wee wvun nu Jisos wvu Nasalet wvù waa Yosεw.” ⁴⁶ Ε Nataniel tfuse ê wvù le, “Fiεε fi jee nulo ebuy Nasalet e?” Ε Filew gay ê wvù le, “To eyεν.” ⁴⁷ Ε Jisos ke yεν no Nataniel too, jeme εκumε wvù le, “Ben etaa eyεν, wee wvun nu naa wee wvu Islael wvu keceεy. Ke nce kenεεma nu yì ye le ke.” ⁴⁸ Ε Nataniel bife ê Jisos le, “Wo ghan nεε ε σε κιεε me?” Ε Jisos tfuse ê wvù le, “Ε Filew σε keeke eto etee wo, nu ε me mbe ε n'yεν wase wo le ê kenyi ke kete ke fig e κιε le.” § ⁴⁹ Ε Nataniel tfuse ê wvù le, “Labay, wo nu Waa Nyo'! Wo nu Nfon wvu Islael!” ⁵⁰ Ε Jisos gay ê wvù le, “Wo fεn nu ε bee me le keseen

1:41 4:25 **1:42** Mat 10:2; 16:18 ‡ **1:42** Dì nule Tε. **1:45** Dito 18:15; Yεsa 42:1-4; Εsek 34:23; May 5:1-3 § **1:48** Kete ke «fig» e ke won wvù Islael e nu ε bó to ké no díee mvuntam mvudvu. **1:49** 1:34; 12:13; Mat 27:42

ke njefo me nu ε ηgay ê wo le me mbe ε n'yεn wase wo le ê kenyi ke kete kie le? Wo nu ke eyεn mwεem mvù kuu ke fele mvun e.” ⁵¹ Ε Jisos bvuu gay ê wvú le, “Ε me ensee ê wo keεεy keεεy le wo nu ke eyεn ε εbulε ε yene, ε bonceendaa bo Nyo' le bene, booke yî wee wvù diee nu Waawee le.”

2

Ε Jisos banke joo ε tu mbvuum

¹ Ε εdiuw ke buy εta, ε bó no gee ηkaw bvujen ê kelaante kè Kana wvu ê keba kè Galilee le, ε bwee Jisos nu fó. ² Bó to nu ε be tεn Jisos bô boom bew bo ηgoo le bô ηkaw wvudvu. ³ Ε mbvuum ke nε ka, ε bwee Jisos be wvú dvú gay le, “Kε bó bεε keηke mbvuum kε.” ⁴ Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Kpwoon, wo bee me dvú nje la? Kefew kem baa kocεn wase kε.” ⁵ Ε bwee gay ê bonyii bo gawe le le, “Fiεε ficii fi wvú ε gay le ben ege, ε ben ge.” ⁶ Ε to nu ε nsháan leeme fó yisoocaan ε bó kene bô εta. Nsháan yin nu yì Bojuu to ké no γεεle joo jó yì bó cuke ye dvú keeyuule ê Nyo' εjise. Nshaan miaan to joo bibεεη bi joo le diεwε mbaanfiεε keεεε mbaanshe le. ⁷ Ε Jisos ke nε gay ê bonyii bo gawe le bodvu le, “Ben etukε joo eyiηsen nsháan yin dvú.” Ε bó mum tukε joo γεε ê nsháan yidvu le ε yí yiηsen. ⁸ Ε wvú mum gay ê bó le, “Ben esεfe yimi keseen eγεn dvú fô cee gawe le.” Ε bó sεfe γεn dvú. ⁹ Ε cee gawe fi, mom joo yidvu, yuw ε yí ε tu wase mbvuum. Ε wvú ma laa man mbvuum nε fεε le. (Geenεn, bonyii bo gawe le bô to sεfεε joo yidvu to kee fô mó nεn'yεε.)

Ɛ cee gawe mum tee cee bvujen, ¹⁰ bife ê wvú le, “Bonyii ké yaw gaw fibole Ɛ è nu mbvuum mò jee fô ñkaw e, é bonyii ké dīoo Ɛ wu wase Ɛ ffuu, Ɛ bó se gaw mo yaa jee ke. Wo Ɛ kaa Ɛ geƐ fiuw mbvuum mò jee Ɛ no too dvú Ɛ è nu keseen e?” ¹¹ Fifi to nu fiƐ fi fwe fi dunƐi bvukuke bvū Jisos e fi wvú to geƐ ente jo mwƐm mvù dunƐi bvukuke bwew e. Ɛ wvú to ge fiƐ fin ê kelaante kè Kana wvu ê keba kè Galilee le. No wvú ge nonƐn, Ɛ fī mum dunƐe bvukuke bwew, Ɛ boom bew bo ñgoo le mum lese fitele yī ye le.

¹² Ejim jodvu, Ɛ Jisos nƐ bow Kafana'um bō bwee noo boom bo bwee le bō bolemƐ noo boom bew bo ñgoo le, Ɛ bō bó ce jó ediūw caan.

*Ɛ Jisos kuñ bonyii bo way e fô yew ncese Nyo' le
(Mat 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)*

¹³ Ɛ ediūw Ɛ Ñkaw Bojuu wvù bó teñe le Dañefey ke no too wase nceencee, Ɛ Jisos nƐ ben Jelusalem. ¹⁴ Ɛ wvú ke gen buy fô yew ncese le, yen bonyii bō to geese bona' bō njée noo bibembƐ noo bō to kumene bigew e Ɛ bó Ɛ shiiyƐn. ¹⁵ Ɛ wvú jo bokfuu kene ñgbwan dvú, kuñ bó bocii dvú, kuñ noo njée bō bona' bvuse yew ncese le. Ɛ wvú bvuu tawse bigew bi bonyii bō to kumene bigew e, baashƐ bidan bibole, ¹⁶ gay ê bonyii bō to geese bibembƐ le, “Ben ejo mwƐm mvun enƐ dvú fƐn. Fo ben ejo yew IcƐm etfuse é yī etu yew way ke.” ¹⁷ No wvú gay nonƐn, Ɛ boom bew bo ñgoo le mum kume fiƐ fi bó sanj ê Nwa' Nyo' le Ɛ wee mvu jemyi ê Nyo' le,

2:11 2:23; 3:2; 4:54; 6:26; 11:47-48; 20:30; Lem 2:22; Lum 15:19

2:12 Mat 4:13 **2:13** 6:4; 11:55; 12:12; Ksm 12:1-14 **2:16** Luk 2:49 **2:17** Mben 69:9

“Shiee wvu baay wvù me ηκεηκε fô yew yo le nulo eyu lo me.”

¹⁸ Ε bikuu bi Bojuu le mum bife ê wvú le, “Fieε fi dunçi bvukuke bwuw fi wo nulo ege keedunçe ê bese le bó nu ε nya mvungay ê wo keege fin nu la.”

¹⁹ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Ben esâw yew ncese yin, ε me enjo εdiuw εta enkase enleke we.”

²⁰ Ε Bojuu bodvu bife ê wvú le, “Fí to jo bilum mbaanyε ncow bisooaan keebom yew ncese yin, ε wo nu ke ejo fiuw ε è nu εdiuw εta eleke we?”

²¹ Geenεn, Jisos to jemyi yew ncese yin ε è nu yì è nu ye ye. ²² Nonεn, seke wvú to buyεε wase yì kpwe le, ε boom bew bo ηgoo le mum kume le fin nu fieε fi wvú to gayεε. Ε bó mum bee fieε fi nu ê Nwa' Nyo' le, bvuu bee njeme wvù Jisos to jemyεε le.

²³ No Jisos to nu Jelusalem fô Nkaw Danεfey wvun e, bonyii nteen to nu ε lese fitele yì ye le nje mwεεm mvù dunçi bvukuke bwew mvù wvú to gee. ²⁴ Geenεn, Jisos to baa gεε fiew bvufee bwew yì bó le κε, njefo wvú to kee bonyii bocii no bó nu. ²⁵ Wvú to baa shieele wee mvu wvù eshe esenje lo ê wvú ekumeε wee wvu wum κε, njefo wvú kebεε to kee fieε fi wee wvu wum κεηκε ê wvú eshem.

3

Ε Jisos jeme ê Nikodemus ekumeε mboo wvu fwe

¹ Wee ηgoo Bofalasii mvu to nu ε bó teje le Nikodemus, ε wvú nu wee ηgoo bikuu bi won

2:18 2:11 **2:19** Mat 26:61; 27:40; Lem 6:14 **2:21** 1Kol 6:19

2:22 1:45; 12:16; 14:26; Luk 24:6-8, 27 **2:23** 2:11; 6:29; 7:31;

8:30; 9:38; 10:42; 11:45; 12:42; 20:29, 31; 16:9 **3:1** 7:50; 19:39

Bojuu le. ² E wee wvun ke ne to fô Jisos e entan gay ê wvú le, “Labay, bese kee le wo nu wee n'yeyi wvù ne fô Nyo' le, njefo ke wee nu dvú wvù nulo egee kfuu mvun mwem mvù dunçi bvukuke bvú Nyo' le mvù wo gee mvun se Nyo' nu bô wvú ke.” ³ E Jisos tfuse ê wvú le, “E me ensee ê wo keceey keceey le, é bó nu se bó e boo wee mboo wvu fwé le, mweten saa eyen bvunfon bvú Nyo' le ke.” ⁴ E Nikodemus bife ê Jisos le, “E nulo é bó ege nee se ebvuu eboo wee e wvú e taw wase? E nulo é wvú ebvuu ekase etu ê bwee eshem é wvú ebvuu eboo wvú?” ⁵ E Jisos tfuse ê wvú le, “E me ensee ê wo keceey keceey le, é wee nu se wvú e kenke mboo wvù wvu joo noo Keyoy, tu ke è nulo é wvú eley bvunfon bvú Nyo' le ke. ⁶ Wee wvu wum boote wee wvu wum, e Keyoy boote keyoy. ⁷ Fo diuw eyumte wo le me nu e ngay ê wo le bó kenke keeboo wee tfuu mboo wvu fwé le ke. ⁸ Fwefwe ké no fele no wvú koonke, e wo yuuke no wvú fele, geen e wo yaa nulo esee laa wvú se ne fee, gene fee le. E nu ke lenlen no fí nu fô wee wvù nu e kenke mboo wvù wvu Keyoy e.”

⁹ E Nikodemus mum ghay le, “E nulo é fifin eghan nee le?” ¹⁰ E Jisos tfuse ê wvú le, “Wo nu wee n'yeyi bonyii bo Israel, yaa kee fin e? ¹¹ E me ensee ê wo keceey keceey le, bese jemyi fee e è nu fi bese kee, leeme jim nsaw fee e è nu fi bese nu e yen wase, geen e ben yaa benje fee fi bese jemyi le ke. ¹² E me nsenje mwem ê ben e è nu mvu yí nshé le fen se ben benje lo, é ben ke eghan nee se bee fen e me e nsee wase e è nu mvu won Nyo' le? ¹³ Ke wee nu

3:2 Mat 22:16; Jon 2:11 **3:3** 1:13 **3:5** Tay 3:5 **3:6** 6:63

3:8 Eklé 11:5 **3:11** 3:32; 8:26 **3:12** 12:32; 14:1-3; 17:5 **3:13**

Bhgn 30:4; Lum 10:6

dvú wvù ke nu ε ben wase won Nyo' le κε. Ε mεy κε wee wvù to nen'yεε fó to fokuse fεn, ε wee wvun nu wee wvù diee nu Waawee. ¹⁴ No Muses to njεyσεε yo yì bó fελεε bô ketwaa yì kete le ηkpwaante, nu κε ληνλεη no bó κεηκε keeke enjεyse wee wvù diee nu Waawee, ¹⁵ wvu λε naa yεε wvù nu ε lese fitele yì ye le, ε wvú eκεηκε nshii wvù mεy lo.

¹⁶ Nyo' to nu ε looce kon won wvun baay, tum Waa we wvù mwaan, wvu λε è nu naa yεε wvù nu ε lese fitele yì ye le, mwετεn saa ela κε, ε wvú eκεηκε ε è nu nshii wvù mεy lo. ¹⁷ Κε Nyo' to tum Waa we yì won wvun e λε wvú eto elese bonyii yì ηγεw e κε. Wvú to tum λε wen eboyse lo bó fele yì ye le.

¹⁸ Wee wvù nu ε lese fitele yì ye le nu ε wvú yaa nu ke eley ηγεw e κε. Geenεn wee wvù baa elese fitele yì ye le nu ε wvú ε ley wase ηγεw e, njεfo wvú baa elese fitele yì Waa Nyo' wvù ε mεy κε wvú le κε.

* ¹⁹ Bó nu ke esumτεn nsaw ê yin je le, njεfo n'yuu nu ε to yì won e, bonyii ε kaa ε kon fibole ε è nu εjiwε εfey n'yuu. Ε bó koonke nonεn njεfo gee dibole nu dì befe. ²⁰ Wee tfuu wvù gee gee dì befe ké no bane n'yuu, yaa nulo ebuy fô n'yuu nu κε, wvu λε fo gee diwene ke eyenε εmwa κε. ²¹ Geenεn ε wee wvù gee fιεε fi ληη ké no too fô n'yuu le, wvu λε diwene gee eyen'yi λε è nu di wee wvù nu bô Nyo' le.”

Ε Jon jeme λε Jisos kuuke fele wen

3:14 Ktn 21:9; Jon 8:28; 12:32-34; 18:32 **3:15** 20:31 **3:16** 3:36; 5:24; Lum 8:32; 1Jon 3:1; 4:9-10; 5:11, 13 **3:17** 12:47 **3:18** 5:22

* **3:18** Fεn nu teyτεy λε, lese fitele yì diee di Waa Nyo' le. **3:19** 8:12 **3:20** Εfe 5:11-13 **3:21** 1Jon 2:4

²² Ejim jodvu, ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le ne γεν keba kemew ke Judea le. Ε bô bó γεν no nu jó ε wvú leese bonyii ê joo. ²³ Jon ten to leese bonyii ê joo ntεw wvù Εnon e mbew wvù Salim e njefo joo to nu fó ntay. Ε bonyii too ε wvú leese bó ê joo. ²⁴ Fifi to nu ε bó baa lese wase wvú yew ncaw e κε.

²⁵ Ε boom bo Jon e bo ηgoo le bomew bô wee Juu mvu ke ne κεw mbew εκume ye yì bó cuke keeyuule ê Nyo' ejise. ²⁶ Ε boom bo ηgoo le bo Jon e ne γεν fô Jon e, gay ê wvú λε, “Labay, wee we wvù to nu ben ε wvú Joo Joodan kewvu keki wvù wo to jemyeε naa baay εκume wvú nen, yen λε wvuwe ε wvú leese bonyii ê joo, ε bonyii bocii gene κε wase ε è nu fô wvú le.” ²⁷ Ε Jon tfuse ê bó λε, “Κε wee nulo enu fiεε σε è ge Nyo' λε wvú enù fí κε. ²⁸ Ben kebεε nulo eben jim nsaw wem λε me nto nu ε ηgay λε κε è nu me wvù Mboyse wvù Nyo' to kawεε κε. Geenεn ε bó to tum me λε me ensa ê wvú fwe. ²⁹ Cee bvujen nu wee wvù κεηκε jen. Ε nsaa cee bvujen wvù leeme mbew cee bvujen wvudvu le yuuke diεw ye, ké no lanlane baay no wvú yuuke diεw ye. Ε nu κε λεηλεη no me nu keseen ε me ε n'yiηsen bô nlanlan. ³⁰ Wvú κεηκε κε keeku eγεν lo fwe, ε me entu lo jim.

³¹ Wee wvù ne fowe kuuke fele bonyii bocii. Ε wee wvu yî nshε le nu wee wvu yî nshε le, jemyi κε mwεem ε è nu mvu yî nshε le. Wee wvù ne won wvu we le kuuke fele bonyii bocii, ³² ε wvú leeme jim nsaw mwεem ε è nu mvù wvú nu ε yen ε bvuu ε yuw e. Geenεn, ε wee yaa nu dvú wvù beηe fiεε fi

wvú jemyi le ké. ³³ Wee wvù benje fiεε fi wvú jemyi nu wvù dunji le wen tomte fiεε fi le Nyo' jemyi keceey. ³⁴ Wee wvù Nyo' nu ε tum ké no jemyi ké ε è nu diεw Nyo', njefo Nyo' nu ε nya Keyoy kew ê wvú ε nfew yaa nu ké. ³⁵ Icee Wan nu ε koŋ Wan, ε mum ε nya mwεεm mvunciim can ye le. ³⁶ Wee wvù nu ε lese fitele yî Wan e nu ε wvú keŋke nshii wvù mεy lo. Wee wvù baa yuuke wvú le nu ε wvú yaa nu ke ekeŋke nshii ké. Wvuwε wee nu ε shém Nyo' ffuuke wase bô wvú.”

4

ε Jisos bô kpwoon mvu wvu Samalia tasen fô fwεŋjoo le

¹ ε Jisos ke kiεε le Bofalasii nu ε yuw wase le wen lemte ε bonyii bo ŋgoo le too ε wen leese ê joo fele Jon. ² Geenεn ké è to cim leese wvú bó ê joo ké, è to leese ké boom bew bo ŋgoo le maan. ³ ε wvú dīoo kiεε nonεn, mum ja ê keba ke won e kè Judea kedvu le, no kaase tuu jim ê kè Galilee le. ⁴ Wvú to keŋke keefey je keba kè Samalia le. ⁵ ε wvú ke gen buy kelaante ke Samalia kemew e ε bó teŋe le Sika, ε kí nu mbew wεε wvù Yakow to nyaε ê waa we wvù Yosεw e. ⁶ Fwεŋ joo wvù Yakow to cimεε to nu fó. No Jisos to nu ε len wase baay dose, ε wvú mum shii mbew fwεŋ joo wvudvu le. Kefew to nu wase diεwε didiuu ncow difεε le εmvunsheen.

⁷ ε kpwoon mvu wvu Samalia jodvu ke nε to keetukε joo fó, ε Jisos gay ê wvú le, “Nya me bô

3:35 5:20; 10:17; 13:3; 14:10; 17:2; Mat 11:27; 28:18 **3:36** 3:16

4:1 3:22 **4:4** 4:9; Luk 9:52; 17:11, 16; Lem 8:4-25 **4:5** Keŋ

33:19; 48:22

joo é me en'wu.” ⁸ E to nu ε boom bo ηgoo le bo Jisos e ε gen εlaante keeguy mwεem mvudien. ⁹ E kpwoon wvudvu bife ê Jisos le, “Wo nu wee Juu, ε me nu wee wvu Samalia, wo ε ghan nεε ε se no leke joo ê me?” Kpwoon wvudvu to gayte nonen, njefo Bojuu to ké no nyensee lo bonyii bo Samalia. ¹⁰ E Jisos tfuse ê wvú le, “E wo be kee nnya yì è nu yi Nyo', noo wee wvú gayte ê wo le wo enya wen bô joo, tu wo be ε leke ê wvú, é wvú enya wo bô joo yì booke sekeci.” ¹¹ E kpwoon wvudvu kase bife ê Jisos le, “Icem, wo nu se wo kenke fiε fi wo etuke joo dvú, ε fwεη shiile nen, wo nu ke ejo fεε yiye joo yì booke sekeci?” ¹² Fí nu le wo kuuke fele icee wese wvú Yakow wvú to cimεε fwεη wvun gεε ê bese, ε wvú kebeε to nu ε wu joo jó, ε boom bew wu, ε nyám ye ten wu?” ¹³ E Jisos tfuse ê wvú le, “Wee tfuu wvú wuu joo yin nu ε kendon bεε ke eyumte ke wvú. ¹⁴ Geenεn, naa yεε wvú nu ke ewu joo yì me nu ηke enya, nu ε ke kendon bεε ke ebvuu eyuu eyum lo wvú ke. Joo yì me nu ηke enya ê wvú nu ke enε etu nton joo yì buyte yì ye le sekeci, ke eghan enya wvú nshii wvú mεy lo.” ¹⁵ E kpwoon wvudvu mum gay ê Jisos le, “Icem, nya me bô kfuu yiyin joo wvu le fo kendon ke ebvuu eyumte me ε me ntoo fen keentuke joo ke.”

¹⁶ E Jisos gay ê wvú le, “Genε etee dwee wo é ben ε wvú eto.” ¹⁷ E kpwoon wvudvu tfuse ê wvú le, “Ke me ηkenke diemsen ke.” E Jisos gay ê wvú le, “Wo nu ε jeme len no wo gay le ke wo kenke diemsen ke. ¹⁸ Wo nu ε kenke wase bolemse botin, ε wvú ben ε

wvú nu keseen yaa cim nu dwee wo ke. Fiεε fi wo jeme nu keceεy.” ¹⁹ Ε kpwoon wvudvu gay ê Jisos le, “Icem, me nu ε n'yεn keseen le wo nu wee ntum Nyo'. ²⁰ Bo'icee bosεse to ké no bunlee Nyo' yî kum wvun e, ε ben Bojuu duu finεn le jò bonyii keηke keebunlee Nyo' nu ke Jεlusalεm.” ²¹ Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Kpwoon, bee fiεε fi me ηgayte fin. Kefew too lo kè ben nu ke ebunlee Nyo' Ice ε è yaa bvuu nu yî kum wvun e keηεε Jεlusalεm ke. ²² Ben bonyii bo Samalia bunlee fiεε yaa kee fî ke, ε bese Bojuu bunlee kee fiεε fî bese bunlee, njefo mboyma fele ε è nu yî Bojuu le. ²³ Geenεn, kefew too lo, ε kí ε to wase kè bonyii bò bunlee Nyo' ceεy ceεy nu ke ebunlee Nyo' Ice ê keyoy e bô yî keceεy e. Ε nεε kfuu bonyii bò Nyo' Ice gomte le bó ebunlee wen. ²⁴ Nyo' nu Keyoy, ε bonyii bò bunlee wvú keηke keebunlee ê keyoy e bô yî keceεy e.” ²⁵ Ε kpwoon wvudvu gay ê Jisos le, “Me ηkee lo le Mboyse wvù Nyo' to kawεε too lo, wvù bó teηe le Klistu. Ε wvú nu ke edioo ε to, emum enyεy mwεεm mvunciim ê bese.” ²⁶ Ε Jisos gay ê wvú le, “Me wvun wvù jemyi ê wo nu wvú wvudvu.”

²⁷ Ke sekedvu, ε boom bo Jisos e bo ηgoo le mum kase to. Ε diuw yum lo bó le wvú jemyi bô kpwoon. Geenεn, ε wee mvu bó le faηε yaa bife lo ê wvú le laa wvú gomte la le, keηεε le laa Jisos jemyi bô kpwoon wvudvu nje la le. ²⁸ Ε kpwoon wvudvu mum gεε nshaan ye joo fó, gεn εlaante, gεn be

4:19 9:17; Mat 21:46 **4:20** Dito 12:5-14; Mben 122:1-5 **4:22** Yεsa 2:3; Obad 17; Lum 9:3-4 **4:23** 3:3-8; 2Kol 3:17; Fili 3:3 **4:23** Bonyii bomew yεne le keyoy kin nu Keyoy ke Yuule, ε bomew yεne le è nu keyoy ke wee le. **4:25** 1:41; 4:29; 7:26; 11:27 **4:26** 9:37

bonyii le, ²⁹ “Ben ke eto eyen wee mvu wvù nu ε to ε see lo fiεε ficii ê me fi me ηke nu ε n'yuw wase ηge. Ε nelo enu ε wee wvun nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε le?” ³⁰ Ε bonyii buy εlaante mum no gene fô Jisos e.

³¹ Ε to nu ε boom bo ηgoo le bo Jisos e ε shεε wase ε no leke Jisos gayte ê wvù le, “Labay, dieken.” ³² Geenεn, ε Jisos tfuse ê bó le, “Me ηkenηke mwεεm mvudien keendie ε ben yaa kee mvù ke.” ³³ Ε boom bew bo ηgoo le mum ghay εbonebon le, “Wee nu ε shεε ε to hô mwεεm mvudien ε nya ê wvù le?” ³⁴ Ε Jisos gay ê bó le, “Mwεεm mvudien mwem nu le me enge fiεε fi wee wvù tum me shieele, emese lemme diew dicii. ³⁵ Ke ben duu finεn le é shεεte kee nε, é emum enu kefew ke ηgbwele le? Ε me engay ê ben le, ben ecake ejise we etaa eyen no mwεεm nu ε be wase ηεε le le bó egbweci. ³⁶ Wee wvù gbweci kenηke nlawma we, baanci ngu gεεle yî nshii wvù mεy lo le, wvu le wee njewe hô wee ηgbwele ke elanlanε yî wee le mwaan. ³⁷ Fifi dunçi le ηgan wvun nu keceεy wvù gayte le, ‘Wee mvu ké jewyi, ε wee mvu gbwele.’ ³⁸ Me ntum ben le ben egeη egbwεle mwεεm mvù ben to baa lem ke. Bonyii bomew nu ε lem, ben ε ley bvujonηke bvu lemme dibole.”

Ε bonyii bo Samalia nteen lese fitele yî Jisos e

³⁹ Bonyii bo Samalia nteen ê kelaante kedvu le to nu ε lese fitele yî Jisos e nje fiεε fi kpwoon wvudvu to jemyεε ê bó le wvù be ε see lo fiεε ficii ê wen fi wen ke nu ε yuu wase ge. ⁴⁰ Nonεn ε bó ke dīoo

4:29 Mat 12:23 **4:34** 6:38; 8:28; 12:49-50; 14:31; 15:10; 17:4

4:35 Mat 9:37; Mwm 14:14-20 **4:37** May 6:15

to yɛn Jisos e, lɛkɛ lɛ bô bowen ece. Ɛ wvú bee, ɛ bô bó ce ɛdiuw ɛfaa. ⁴¹ Ɛ bonyii nteen bvuu lese fitele yî Jisos e nje njeme we. ⁴² Ɛ bonyii bodvu gay ê kpwoon wɛ lɛ, “Bese nu ɛ lese fitele yî ye le ɛ è yaa bvuu nu nje njeme wo kɛ. Bese nu ɛ yuw wase bô bitem bisese, ɛ kiɛɛ lo lɛ wee wvun nu Mboyse won wvun keceɛy.”

Ɛ Jisos fɛ waa wee wvu baay

⁴³ Ɛ ɛdiuw yo ɛfaa yodvu ke fey, ɛ Jisos nɛ no ɣene Galilee. ⁴⁴ Wvú kebɛɛ to nu ɛ yuu gay wase lɛ kɛ bó ké no wvumte wee ntum Nyo' won we le kɛ. ⁴⁵ Geenɛn, ɛ wvú ke dīoo ɣɛn fɛse Galilee, ɛ bonyii bo jó fiisɛn lo wvú njefo bó to nu ɛ yɛn mwɛɛm mvù wvú to ɣɛ fô nkaw e Jɛlusalem, njefo bó tɛn to nu fô nkaw wvudvu le.

⁴⁶ Ɛ Jisos ke bvuu kase ɣɛn Kana wvu ê keba kè Galilee le jò wvú to bankeɛ joo ɛ è tu mbvuum. Ɛ to nu ɛ wee wvu baay mvu nu ê kelaante kè Kafana'um e, ɛ waa we wvù diemsɛn cɛmte. ⁴⁷ Ɛ wee wvu baay wvudvu dīoo yuw lɛ Jisos nu ɛ nɛ wase Judea ɛ to Galilee, ɛ wvú ɣɛn fô wvú le, ku can lɛ wvú ebow kɛ eto efɛ waa wen, lɛ wvú nu wase diuw kpwe le. ⁴⁸ Ɛ Jisos mum gay ê wvú lɛ, “Ɛ ben nu sɛ ben ɛ yɛn mwɛɛm mvù dunɕi bvukukɛ bvu Nyo' le, ɛ yɛn tɛn mwɛɛm mvu diuw wvù yumɛɛn e, ben saa ke elese fitele yî yɛm e kɛ.” ⁴⁹ Ɛ wee wvu baay wvudvu gay ê wvú le, “Icɛm, to kɛ é bó ebooke lo, fo waa wɛm ekpwe.” ⁵⁰ Ɛ Jisos tfuse ê wvú lɛ, “Ɛ ɣɛnè, waa wo nu ebonɛn.” Wee wvudvu to nu ɛ bee fiɛɛ fi Jisos jemyɛɛ ê wvú, mum nɛ no ɣɛne. ⁵¹ No

wvú to booke, ε bó boom bew bo lemme le tasεn, ε bó see ê wvú le waa we nu ε bonεn wase. ⁵² Ε wvú mum bife ê bó kefew kè wvú se kewεε ebonene. Ε bó gay ê wvú le, “Ε se nu foguu ke diεwε diuu dimwaan e fomvunsheen, ken'ya' kedvu ε mum ε cinε wvú le.” ⁵³ Ε cee wan wvudvu mum kume le è nu naa kefew kedvu kè Jisos to gayεε ê wen le, “Waa wo nu ebonεn.” Ε wvú bó εkolε kew naa noo yew ye yicii mum lese fitele yî Jisos e. ⁵⁴ Fifi fiεε fi dunji bvukuke bvυ Jisos e to nu fi bokaη bofεε fi wvú to gee seke wvú to nen'yεε Judea to Galilee.

5

Ε Jisos fe wee ε wvú ε cem wase bilum mbaanshe ncow nyaη

¹ Ejim jodvu ε ηkaw Bojuu mvu no nu Jεlusalεm, ε Jisos ben jó. ² Kentuke ke joo le kemew to nu jó ε bó teηe ê diεw Ibulu le le Betεsda, ε kí nu mbew Diuw Ketaaη wvu Njée le. Bó to nu ε bom dicile fó ditin, ³ ε bonyii bo bincεm e to ké no lone lo fó, bò nu binfefe bó bò nu bontεηε noo bò nu ε kpwekεn wase keba kemwaan. [Bó to ké no jiimene fó cεyte seke joo nu ke enε eshiike. ⁴ Nceendaa Tata mvu to ké no too ê kefew e ê kefew e, leyte shiike joo yidvu. Wee wvu fwe wvù ε yaw ε ley jó seke nceendaa wvudvu ε shiw joo yidvu, tu wvú nu ebonεn yî kencεm kew e naa ε kí cim nu nεε.] ⁵ Wee mvu to nu fó ε wvú ε cem wase bilum mbaanshe ncow nyaη. ⁶ Ε Jisos ke dioo to fó yεn wvú le, kiεε le wvú to jiime wase fó ncejole, ε wvú bife ê wvú le, “Wo koonke keebonεn e?” ⁷ Ε wee kencεm wvudvu

4:53 2:23 **4:54** 2:11 **5:4** Ke fen fò bó gem nen nu ê bon'wa' bo boyvuum bomew e ke.

tfuse le, “Icɛm, kɛ me ŋkɛŋke wee wvù nulo elese me ê joo yin e seke yí ε shiw kɛ. E nu seke yí ε shiw, ε me ndioo ŋgene keenley, ε è no nu ε wee mvu ε yaw wase ε ley ê me le.” ⁸ E Jisos gay ê wvù le, “Nɛnɛ we, ejo ghaam yo, egɛnè.” ⁹ Kan mwaan, ε wee wvudvu mum bonɛn, jo ghaam ye no gene.

E to nu ε ebvubwɛ nu diuu di mbam e. ¹⁰ E Bojuu mum gay ê wee wvù bó to fɛɛɛ wɛ le, “Eben nu diuu di mbam e ε nci baa bee le wo etuu ghaam yo kɛ.” ¹¹ E wvù tfuse ê bó le, “Wee wvù be fɛ me be ε gay le me enjo ghaam yɛm enɛne.” ¹² E bó bife ê wvù le, “E nu yɛɛ wvudvu wvù be gay ê wo le wo ejo ghaam yo egɛne?” ¹³ Kɛ wee wvù bó to fɛɛɛ wvudvu to cim kee wee wvù fɛɛɛ wvù kɛ, njefo Jisos to nu ε nɛ wase ley gɛn ɛnte jo kebombom ke bonyii le kè to nu fó le.

¹⁴ E è ke no nu ejim jodvu, ε Jisos yɛn wvù le fô yew ncese le, gay ê wvù le, “Taa eyɛn no wo nu ε bonɛn wase. Fo wo ebvuu egee bibefɛ kɛ. E wo gee lo, é fɛɛ ke egbwe yî yo le fi nu ε fo ε fey fin.” ¹⁵ E wee wvudvu nɛ gɛn see ê Bojuu le è nu Jisos wvù be fɛ wen. ¹⁶ E Bojuu mum kɛw no bone bikaa ê Jisos ejim, njefo wvù to fɛ wee wvun ε è nu diuu di mbam e. ¹⁷ E Jisos gay ê bó le, “Icɛm ké no lemte sekeci, ε me tɛn nlemte nonɛn.” ¹⁸ E njeme wvun ge ε Bojuu mɛse lo no gomte baay keeyu wvù, njefo kɛ è to mɛy kɛ mbam wvù wvù to ŋgoyte maan kɛ.

5:8 Mat 9:6-7 **5:9** 5:16, 18; 7:21-22; 9:14; Mak 2:27-28 **5:10** Ksm 20:8-10; Yɛli 17:21-22 **5:13** 6:15; 11:54; 12:36; Mat 8:18; 13:36 **5:14** Mat 9:2; Jɛm 5:16 **5:15** 9:11 **5:18** Mat 14:5; Jon 7:1, 25; 8:37, 40; 11:53; 1:34; 3:35; 8:16-19; 10:17-18, 29-38; 14:8-11, 20, 28; 15:9-10; 16:27-28; 17:1-26

Wvú to tenje tɛn Nyo' lɛ Icee wen, fewsene ɛkolɛ kew lɛ wen nu lɛɲlɛɲ bô Nyo'.

Mvunɔay mvù Nyo' nu ɛ nya ê Waa we

¹⁹ Ɛ Jisos ke nɛ gay ê bó lɛ, “Ɛ me ensee ê ben kecɛɛy kecɛɛy lɛ kɛ me wvù Wan nɛlo ɛɲɛ fɛɛ yɪ mvunɔay mwem e kɛ. Me ɲké no ɲgee kɛ ɛ è nu fɛɛ fɪ me n'yɛne ɛ Icɛm gee. Fɛɛ fɪ Icee Wan gee, nu kɛ fɪ fɪ Wan nu egee tɛn, ²⁰ ɲjɛfo Icee Wan wvudvu koonɲke Wan mum duɲci ê Wan mwɛɛm mvunciim mvù wvú wvù Icee Wan gee. Ɛ wvú bɛɛ ke ebvuɛduɲɛ mwɛɛm mvù fele mvun ê wvú, é wvú egeè ɛ ben yɛne, ɛ dew yumte lo ben. ²¹ No Icee Wan bvuuɛ bonyii yɪ kpwe le nyaa nshii ê bó, nu kɛ lɛɲlɛɲ no Wan nyaa nshii ê naa yɛɛ wvù wvú nu ɛ kon. ²² Keebise fó nu ɛ Icee Wan yaa saake naa lo wee mvu kɛ. Wvú nu ɛ nya nsaw wemɛn ɛ è nu can Wan e, ²³ wvu lɛ è nulo é bonyii bocii ewvumte Wan kɛ lɛɲlɛɲ no bó wvumte Ice. Ɛ wee nu sɛ wvú wvumte Wan, tu kɛ wvú wvumte Ice wvù tum wvú kɛ.

²⁴ Ɛ me ensee ê ben kecɛɛy kecɛɛy lɛ wee wvù nu ɛ yuw diɛw yɛm e, ɛ bee wee wvù tum me le, nu ɛ wvú kɛɲke nshii wvù mɛy lo. Kɛ mwɛtɛn bɛɛ ke ebvuɛ ekɛɲke nsaw kɛ. Wvuwe wee nu ɛ buy wase can kpwe le, ɛ ley nshii le. ²⁵ Ɛ me ensee ê ben kecɛɛy kecɛɛy lɛ kefew too lo, ɛ kí ɛ to wase, kè bonyii bò nu ɛ kpwekɛn wase nu ke eyuw diɛw Waa Nyo', é bó bodvu bò nu ke eyuw, nu ke ekɛɲke

5:19 1:34 **5:20** 3:35 **5:21** Lum 4:17; 8fɛ 2:5; Jon 11:25 **5:22** 3:18; 5:27, 30; 9:39; 12:47-48; Lem 10:42; 1Jon 2:28 **5:23** Fili 2:10-11 **5:24** 3:16; 5:22; 6:35; 8:51; 10:28; 11:25-26; 14:6; 17:2; 20:31; 1Jon 2:25; 3:14 **5:25** 11:43; Mak 5:41; Luk 7:14

nshii. ²⁶ E fí nu nonɛn, njefo no nshii nɛn'yi yí Icee Wan e, nu kɛ lɛɲlɛɲ no wvú nu ɛ nya mvuɲgay mvudvu ê Wan lɛ nshii ɛnɛn'yi tɛn yí ye le. ²⁷ Wvú nu ɛ nya tɛn mvuɲgay ê Wan lɛ wvú esumtenè bonsaw, njefo è nu Wan wvù nu wee wvù diee nu Waawee.

²⁸ Fo diuw eyumtè ben yí fin e kɛ. Kefew too lo kè bonyii bocii bò nu jém e nu ke eyuw diɛw ye, ²⁹ ebucɛ jém e, é bò se gee mwɛɛm mvù jee ebucɛ eley nshii wvù mɛy lo le, é bò se gee mwɛɛm mvù befe ebucɛ é bó esaw bó, é bó eley ɲɛw e. ³⁰ Kɛ fiɛɛ nu dvú fí me nulo ɛɲge ê mvuɲgay mwem e kɛ. Me nsaake nsaw mbii no me n'yuuke, ɛ je yí me nsumtene jó nu yi teytey, njefo kɛ me ɲgomte keɲgee ɛ è nu fiɛɛ fí è shieele me kɛ. Me ɲgee ɛ è nu fiɛɛ fí wee wvù tum me shieele.

Mwɛɛm mvù duɲci wee wvù è nu Jisɔ

³¹ E me mbene jim nsaw wvu ɛkolɛ kem, tu fiɛɛ fí me njemyi yaa nu keɛɛy kɛ. ³² Geenɛn, wee mvu nu dvú wvù bene jim nsaw wɛm, ɛ me ɲkee lo lɛ fiɛɛ fí wvú jemyi ɛkumɛ me nu keɛɛy. ³³ Ben to nu ɛ tum bonyii fô Jon e, ɛ wvú ɲɛn ben jim nsaw ɛkumɛ keɛɛy. ³⁴ Kɛ è nu lɛ me ɲgomte lɛ ejemyi wee wvu wum ɛkumɛ wee wvù è nu me kɛ. Geenɛn, ɛ me njemyi nɛn wvu lɛ ben nulo ke eboy. ³⁵ Jon to nu diɛwɛ ken'yeele le ɛ bó ɛ tfuw kí ɛ no bɛɛnci nyaa n'yu, ɛ ben no koonke keenu ê n'yu we le yí kefew e caan, lanlanɛ. ³⁶ Fiɛɛ fimew nu dvú fí duɲci wee wvù è nu me ɛ fí fele Jon. Fí nu lɛ, lemme dì Icɛm nu ɛ nya lɛ me enlem emɛse dì è nu mwɛɛm

mvù me ngee mvun dunji le è tum Icém me. ³⁷ Icém wvù tum me nu ε wvù keβεε ten nu ε ben jim nsaw wεm. Ben ke baa yuw wase naa lo diεw ye ke, ε ben ke baa yen wa naa lo no wvù nu ke. ³⁸ Ke ben kenke ten diεw ye ê mvuntelem mvunen e ke, njefo ben baa lese fitele yî wee wvù wvù tum e ke. ³⁹ Ben taasse Nwa' Nyo' njefo ben kpwaake le è nu jó jò ben nu ke ekenke fiεε fi nu ke ege é ben ekenke nshii wvù mεy lo. Fiεε fi nu ê Nwa' wvudvu wvun e jemyi ε è nu ekumε me. ⁴⁰ Geenεn, ben ε bvuu ε no tune keeto fô me le ekenke nshii.

⁴¹ Ke me nshieele mbense ε è nu wvù nen'yi ê wee wvu wum ke. ⁴² Geenεn ε me nkee ben. Me nkee naa lo le ke ben kenke kenkonεn ke Nyo' le ê mvuntelem mvunen e ke. ⁴³ Me nu ε nto ê diee di Icém e, ben baa fiisen me ke. Ε è be to wee mvu ê diεw diee le, tu wvuwe nu wvù ben nu emum efiisen. ⁴⁴ Ε nulo é ben ege nεε sε bee me le, ε ben nu bò gomte mbense ε è nu wvù nen'yi fô bikuu binεn e, yaa gomte mbense wvù nen'yi ε è nu fô Nyo' wvù è mεy ke wvù le ke. ⁴⁵ Fo ben ekpwaake le è nu me wvù nu ke elom gee dinεn di befe ê Icém ke. Ε nu Muses wvù ben leke bvufee yî ye le wvù lomte wase gee dinεn ê Icém. ⁴⁶ Ε ben to nu ε bee Muses e keceεy, tu ben be ε bee me le njefo wvù to san ε è nu ekumε me. ⁴⁷ Geenεn no ben baa cim bee mwεεm mvù wvù to sanεε le, è nulo é ben ke eghan nεε sε bee fiεε fi me njemyi le?”

5:37 1:34; Ksm 20:19; Dito 4:12 **5:38** 16:9 **5:39** Luk 24:27, 44; Lem 13:27; 17:11; 2Tim 3:15-16; 1Bi 1:10-11 **5:41** 7:18 **5:44** 5:41 **5:45** Dito 31:24-29 **5:46** Dito 18:15, 18; Luk 24:27; Jon 6:14; Lem 3:22; 7:37 **5:47** Luk 16:29-31

6

Ɛ Jisos nyanje bonyii bontfuke botin

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Ɛjim jodvu, Ɛ Jisos ke nɛ ɣɛn lente Mamase yì Galilee, ɣɛn kewvu keki. Mamase yin nu yì bó teɲe tɛn lɛ yì Tibɛlias. ² Ɛ kebombom ke bonyii le shfum ê wvú ɛjim njefo bó to nu ɛ yɛn mwɛɛm mvù dunɔi bvukukɛ bwew e mvù wvú to gee fô bonyii bo bincɛm e no wvú to fɛle bó. ³ Ɛ Jisos bô boom bew bo ɲgoo le nɛ ben ɣɛn shii yì kum e. ⁴ Ɛ to nu sekekiɛ, ɛ Nkaw Bojuu wvu Daɲɛfey nu wase nceencee. ⁵ Ɛ Jisos ke díoo laɲ jise, yɛn no kebombom ke bonyii le too fô wvú le, ɛ wvú mum bife ê Filew lɛ, “Beene nu eghan nɛɛ sɛ guy mwɛɛm mvudien é bonyii ban edie?” ⁶ Wvú to biite nonɛn, momte kɛ lo Filew njefo wvú kebɛɛ to kee wase fiɛɛ fì wvú nu ege. ⁷ Ɛ Filew tfuse ê wvú lɛ, “Kɛ bodanali gee fɛɛ nu ɛ cim ɛ kocɛn bò nulo eguy mwɛɛm mvudien mvù wee mwaan mwaan bó le ekeɲkɛ kɛ naa caan kɛ.”
* ⁸ Ɛ waa we ɲgoo mvu wvù diee to nu Andulu wvù è nu waa bwee Semon Bitu mum gay ê wvú lɛ, ⁹ “Wan diemsɛn mvu nu fɛn kɛɲkɛ bontuw bo blɛɛd e botin bô byé yifiɛɛ, geenɛn fifin nulo ege naa la fô kfuu ban bonyii le nteen nɛn?” ¹⁰ Ɛ Jisos gay lɛ, “Ben egay é bonyii eshiiyɛn fokuse.” Ɛ to nu ɛ egay nu fó ntay, ɛ bó mum gay ɛ bó shiiyɛn, ɛ bolemɛɛ maan nu diɛwɛ bontfuke botin e. ¹¹ Ɛ Jisos mum fi bontuw bo blɛɛd e ba, nya keyoone ê Nyo',

6:2 Mat 6:25; Jon 2:23 **6:3** Mat 5:1; 15:29; Mak 3:13; 6:46; Luk 22:39 **6:4** 2:13 * **6:7** Danali mwaan nu jise di bigew e di bó to ké law wee dvú yì lemme di yì diuu le. **6:8** 1:40; 12:22; Mat 4:18; Mak 13:3 **6:11** 21:9, 13

mum gawce ê bonyii bò to shiyyenne ba. E wvú ge ke lenlen bô byé ye. E wee tfuu kenke naa no wvú to shieele. ¹² E bó ke die ffuu, e wvú gay ê boom bew bo ngoo le le, “Ben ebaance bimbêke wvu le fo fiêe ela ecici ke.” ¹³ Nonen, e bó mum baance bimbêke bi bontuw bo bleed e bo botin ba bì to shetee, e bí yinŋen nkáa yuufe ncow fiêe.

¹⁴ E bonyii bodvu dioo yen fiêe fi dunŋi bvukuke bwew e fin fi wvú ge, mum gay le, “Wee wvun nu naa keceey Wee Ntum Nyo' we wvú to nu keeke eto yî won wvun e.” ¹⁵ E Jisos ke dioo yen le bonyii bodvu gomte keeto ekoo wen mvunŋay e, eghaa Nfon wvubole, e wvú mum lewse ye kase ben ê kum no nu jó wvú emben.

E Jisos len yî joo le

(Mat 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ E è ke no nu ekiɛguu, e boom bew bo ngoo le bow gen fô mamase le, ¹⁷ ley ê kekon e kew no leenci gene Kafana'um. E to nu sekekie e ekfun e jiim wase e Jisos baa to wase fô bó to nu ke. ¹⁸ E joo ke ne no bvuyte, njefo nffum wvu baay to fele lo. ¹⁹ E bó no keyte kekon leenci, ke gen wase buy ke diewe bomay botete kenne bonew e, ke ne yen Jisos e e wvú lene yî joo le too wase mbew kekon e. E kedvum gbwo bó. ²⁰ Geen, e wvú gay ê bó le, “Fo ben efanè ke. E nu me.” ²¹ E bó yuw nonen, mum no koonke keejo wvú ê kekon e. Le bó sese, e kekon e fese wase ngem joo le fô bó to gene.

²² E ekfun ke buy yuu, e bonyii bò to shekee mamase kewvu keki kume le kekon kè to nu fó to

nu ke kemwaan, ε Jisos to baa ley ê kekon kedvu le
bô boom bew bo ηgoo le ke, le boom bew bo ηgoo
le to ne γεν ke bó emben. ²³ Geenεn, bikon bimew
to nu ε ne je Tibelias, lente to mbew bvudvuu bvù
Tata to joε bleed nya keyoone ê Nyo' ε bonyii die le.
²⁴ No bonyii bodvu to γεnεε le ke Jisos kenεε boom
bew bo ηgoo le nu fó ke, ε bó mum lece ê bikon
bidvu le, lente γεν Kafana'um keegom Jisos.

Jisos nu mwεεm mvudien mvù nyaa nshii

²⁵ Ε bó dioo γεν γεn wvú le kewvu keki, bife ê
wvú le, “Labay, wo to jan seke la?” ²⁶ Ε Jisos tfuse
ê bó le, “Ε me ensee ê ben keceεy keceεy le ke ben
gomte me ε è nu nje mwεεm mvù dunçi bvukuke
bwem mvù ben γεne ε me ηgee ke. Ben gomte me
ε è nu njefo ben se nu ε die bontuw bo bleed e ba ε
ffuu. ²⁷ Fo ben elemtè ke keekenke ε è nu mwεεm
mvudien mvù nulo ebefe ke. Ben elemtè ε è nu
keekenke mwεεm mvudien mvù nu ke emεy enu
dvú egen ebuy yî nshii wvù mεy lo le. Mvumvun
nu mvù wee wvù diee nu Waawee nu ke enya ê
ben. Ε nu wvú wvù Nyo' Ice nu ε γεε εbo kew yî ye
le.” ²⁸ Ε bó mum bife ê wvú le, “Mwεεm mvù bese
kenke keegeε é fî emum enu le bese gee lemme di
Nyo' le nu mvù la?” ²⁹ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Lemme
di Nyo' le nu din dì nu le, ben elese fitele yî wee
wvù wvù tum e.” ³⁰ Nonεn ε bó mum bife ê wvú le,
“Fiεε fî dunçi bvukuke bwuw fî wo nulo ege wvu
le bese eyen emum elese fitele yî yo le nu la? Fiεε
fî wo nulo ege nu la? ³¹ Bo'iceε bosεse to nu ε die
mana ηkpwaante, ε è nu no bó san le, ‘Wvú to nu ε

nya bó bô mwεεm mvudien mvù nen'yi won wvu we le ε bó die.' ” ³² No bó gay nonen, ε Jisos mum tfuse ê bó le, “E me ensee ê ben keceey keceey le ke è to nu Muses wvù to nyaε mwεεm mvudien mvù nen'yi won wvu we le ê ben ke. E nu Icεm wvù nyaa mwεεm mvudien mvù è nu mvu keceey mvù nen'yi fowe. ³³ Ben ekeè le mwεεm mvudien mvu Nyo' le nu mvumwe mvù ne fowe ε shii ε to ε no nyaa nshii ê bonyii bo yî won wvun e.” ³⁴ E bó gay ê wvù le, “Tata, è nyaà bese bô mwεεm mvudien mvun sekecii.”

³⁵ E Jisos mum gay ê bó le, “E nu me mwεεm mvudien mvù nyaa nshii. Ke wee wvù too fô me le bæε ke ebvuu eyuuke jen ke. E wee wvù nu ε lese fitele yî yεm e nu ε kendon yaa bæε ke ebvuu eyumte wvù ke. ³⁶ Geenεn me nu ε ηgay wase ê ben le ben nu ε yεn me le, ε fanε yaa lese fitele yî yεm e ke. ³⁷ Bonyii bocii bô Icεm nu ε nya ê me nu ke etoo fô me le. E wee wvù too fô me le nu ε me n'yaa nu ηke enkun wvù ke. ³⁸ Me ne fowe ε nto fokuse fen. E me n'yaa nto keenge ε è nu fiεε fi è shieele me ke. Me nto keenge ε è nu fiεε fi è shieele wee wvù tum me. ³⁹ E fiεε fi wee wvù tum me shieele nu fin fi le, fo me enlase naa lo wee mwaan fô bonyii bô wvù nu ε nya ê me le ke, geenεn le me ηke embvuse lo bó yî kpwe le diuu di fokemεse. ⁴⁰ Ben ekeè le fiεε fi Icεm shieele nu fin fi le wee tfuu wvù nu ε yεn Waa we le, ε lese fitele yî ye le, nu ke ekenke nshii wvù mεy lo, ε me nu ηke embvuse mwεten yî kpwe

6:33 6:41; 51 **6:34** 4:15; Mat 6:11 **6:35** 4:13-14; 6:48-58; 7:37
6:36 16:9; 20:29 **6:37** 17:2, 24 **6:38** 4:34; Mat 26:39 **6:39**
 10:28; 17:12; 18:9 **6:40** 5:24; 6:44, 54; 11:24

le diuu di fokemese.”

⁴¹ Ε Bojuu mum κew no wvukene ekume wvú njefo wvú to nu ε gay le wen nu mwεem mvudien mvù nε fowe ε to fokuse fεn. ⁴² Ε bó no wvukene nonεn biite le, “Wvun nu κε Jisos wvù waa Yosew e? Κε ice bô bwee nu ε beene kee bó le? Fí ghan nεε le keseen wvú ε σε no duu le wen nε ε è nu fowe?” ⁴³ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Fo ben ewvukenè ebenεben κε. ⁴⁴ Κε wee nulo eto fô me le σε è gufe Icεm wvù tum me le wvú eto κε. Ε me nu ηκε embvuse mwεten yî kpwe le diuu di fokemese. ⁴⁵ Bonyii bo ntum Nyo' le to nu ε san le, ‘Nyo' nu ke eyεyi bó bocii.’ Nonεn wee tfuu wvù nu ε yuw fεε fi Icεm yεyi ε κιεε, nu ε wvú nu ke eto fô me le. ⁴⁶ Κε me njemyi nεn le wee nu dvú wvù nu ε yεn wase Icεm e κε. Ε mεy κε wvú wvuwe wvù nε fô Nyo' le wvù nu ε yεn wase Ice le. ⁴⁷ Ε me ensee ê ben keceey keceey le, wee wvù nu ε bee nu ε wvú κεηκε wase nshii wvù mεy lo. ⁴⁸ Me nu mwεem mvudien mvù nyaa nshii ê bonyii. ⁴⁹ Bo'icee bonεn to nu ε die mana ηkpwaante, geenεn ke kpweken κε lo. ⁵⁰ Mwεem mvudien mvun nu mvù nε fowe ε to wvu le é wee die lo mvú wvú saa ebvuu ke ekpwe κε. ⁵¹ Ε nu me mwεem mvudien mvù nε fowe mvù nyaa nshii ê bonyii. Ε wee die mwεem mvudien mvudvu mvun, é wvú ke emεy enu dvú sekecii. Ε mwεem mvudien mvudvu mvù me nu ηκε enya wvu le bonyii bo yî won wvun e ke eκεηκε nshii nu ye yεm.”

⁵² Ε Bojuu mum nε κew no waale lo εbonebon biite le, “Wee wvun nulo eghan nεε σε nya ye ye

le beene edie?” ⁵³ E Jisos mum jeme ê bó le, “E me ensee ê ben keeey keeey le é ben nu se ben e die ye wee wvù diee nu Waawee, e wu ten elemé kew, ben saa ekenke nshii yî yene le ké. ⁵⁴ Wee wvù diee ye yem bvuu wuu elemé kem kenke nshii wvù méy lo. E me nu nke embvuse wvú yî kpwe le diuu di fokemése, ⁵⁵ njefo ye yem looci nu naa mwéem mvudien, e elemé kem looci nu naa fié fiwuun. ⁵⁶ Wee wvù diee ye yem bvuu wuu elemé kem cee yî yem e e me ten ncee yî ye le. ⁵⁷ Icém wvù tum me kenke nshii, e me nu dvú nje Icém. Nonen wee wvù diee ye yem nu ke enu ten dvú nje yem. ⁵⁸ Mvumvun mwéem mvudien nu mvù né fowe e to. Ké mvú nu diéwe mwé mvù bo'icen to diee ke kpweken ké lo ké. Wee wvù diee mvumvun mwéem mvudien nu ke emey nu dvú sekeci.”

⁵⁹ Mwéem mvun nu e Jisos to jemyi no wvú to yeyi bonyii yew bunle le Kafana'um.

E bonyii bo Jisos e bo ngoo le nteen tfuw bikaa é wvú ejim

⁶⁰ E bonyii bo Jisos e bo ngoo le nteen yuw n'yeyi wvun nen gay le, “Wvun njeme e teme baay! E nulo ebee yee wvuwwun njeme?” ⁶¹ Geenén, e Jisos kisé le bonyii bew bo ngoo le wvukene ébonébon ekumé njeme wvun, mum bife ê bó le, “Fié fi me njeme fin nu e shiw mvuntelem mvunen e? ⁶² E é fen nu nonén, é ben ke ege néé fen e ben e yen e wee wvù diee nu Waawee kaase bene fô wvú to shee nu fwele? ⁶³ Keyoy ke Nyo' le nu fié fi nyaa nshii. Ké nyam ye kenke naa lo fié keege ké. Njeme wvù me

njeme ê ben nu wvu Keyoy, ε è nu fiεε fi nyaa nshii.
⁶⁴ Geenεn ben bomew nu dvú ε bó baa bee njeme
 wvudvu le κε.” Jisos to jemyi nεn njefo wvú to kee
 wase fonkεw bonyii bò baa lese fitele yî ye le, kee
 tεn wee wvù nu ke egese wvú. ⁶⁵ Ε wvú bvuu gay ê
 bó le, “Ε nεε fiεε fi me mbe ε njeme wase ê ben le κε
 wee nulo eto fô me le sε Icεm nu ε nya je ê wvú κε.”

⁶⁶ Ejim jodvu, ε bonyii bew bo ηgoo le nteen mum
 tfuw bikaa ê wvú ejim fanε yaa bvuu lene bò wvú
 κε. ⁶⁷ Ε Jisos nε bife ê boom bew bo ηgoo le bo
 yuufe ncow bofεε le, “Ben tεn shieele keegen e?”

⁶⁸ Ε Semon Bitá tfuse ê wvú le, “Tata, bese gene ê
 yεε le. Ε kenke wo njeme wvù nyaa nshii wvù mεy
 lo, ⁶⁹ ε bese ε bee, bvuu kee le è nu wo wvuwe wvù
 yuule wvù nε fô Nyo' le.” ⁷⁰ Ε Jisos gay ê bó le, “Κε è
 caw me ben bo yuufe ncow bofεε ban e? Geenεn, ε
 wee mvu ben e nu dεwle.” ⁷¹ Jisos to jemyi nonεn
 ε è nu εκumε Judas wvù waa Semon Iskaliot. Wvú
 to nu ηgoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε, ε
 è to nu wvú wvù to nu keeke eghan egese Jisos.

7

Ε Jisos ben Jelusalem fô Nkaw Cún e

¹ Ejim jodvu ε Jisos mεy no ghane κε wase ε è nu
 keba kè Galilee le. Wvú to baa bvuu gen ê kè Judea
 le κε, njefo Bojuu to gomte keeyu wvú. ² Ε kefew
 ke Nkaw Bojuu wvù bó to teje le Nkaw Cún e ke no
 too wase nceencee. ³ Ε boom bo bwee Jisos e mum
 gay ê wvú le, “Nεnε jan egen Judea wvu le bonyii
 buw bo ηgoo le eyen lemme dì wo lemte le. ⁴ Ε

wee lemte lemme gomte le bonyii ekiεε wvú, wvú saa elemte nyiime lo ke. No wo gee mwεem mvun, γεne eduηce ekole kuw ê won.” ⁵ Boom bo bwee le bodvu to jemyi nonen njefo bó to baa cim lese fibole fitele yî ye le ke. ⁶ E Jisos tfuse ê bó le, “Kefew kem baa to wase ke. Fô ben e nu ε kefew kenen ké no nu ke ε kí ε kocen wase. ⁷ Ke bonyii bo yî won wvun e nulo ebane ben ke. Geenεn, ε bó bane me njefo me njemyi ê bó le gee dibole nu di befe. ⁸ Ben ebenè finen γεne fô Nkaw e. Ke me nu emben jó ke. Kefew kem baa eto naa wase ekocen ke.” ⁹ No wvú gay nonen, mum mεy Galilee.

¹⁰ Geenεn seke boom bo bwee le to benεε wase fô Nkaw wvudvu le, ε wvú ke shεε ben ten jó. E wvú dioo bene fanε yaa bene wvú bonyii eyene wvú le ke, ben fiew ε è nu ê kenyile le. ¹¹ E to nu ε Bojuu to gomte wase wvú fô Nkaw wvudvu le biwci le, “Wvú se nu fεε le?” ¹² E bonyii ke ne no tfumtfume ekumε wvú baay. E bomew bensee le, “Wvú nu wee wvú jee.” E bomew kaci lo le, “Wvú leεle lo bonyii.” ¹³ Geenεn wee to baa nu dvú wvú ejeme ekumε wvú ya le ke, njefo bó to fane bikuu bi Bojuu le.

¹⁴ E ediuw ε nkaw ke gawnen wase entelen, ε Jisos γεn ley fô yew ncese le no γεεyi bonyii. ¹⁵ E bikuu bi Bojuu le no yuuke keηke lo nghaw, ghayte le, “Wee wvun ghan neε ε se no kee mwεem nen se wvú ke nu ε γεn wase ηwa'.” ¹⁶ E Jisos mum ne gay le, “Ke n'γεεyi wvú me n'γεεyi wvun nu wem ke. E nu wvu wee wvú tum me. ¹⁷ E wee gomte keegeε ε è nu

fieε fi Nyo' shieele, ε wvú emum ekiεε le laa n'yεεyi wvun nen'yi ε è nu fô Nyo' le, nuu me n'yεεyi ê mvunɔgay mwem e le. ¹⁸ Wee wvù jemyi ê mvunɔgay mwew e ké no gomte diee di kuuke ε è nu fô εkole kew e. Geenεn ε wee wvù gomte diee di kuuke ε è nu di wee wvù tum wvú le ké no nu wee keceεy ε kenleεma yaa nu yî ye le ke. ¹⁹ Muses to nu ε nya ke bonci ê ben e? Geenεn ke wee mvu ben e geele bonci bodvu ke! Ben gomte keeyu me nje la?”

²⁰ Ε bonyii bodvu tfuse ê wvú le, “Wo kenke nceendaa dεwle yî yo le. Wee wvù gomte keeyu wo nu yeε?” ²¹ Ε Jisos gay ê bó le, “Me nto nu ε ηge lemme dimwaan ε ben no kenke lo ηghaw ekume dí. ²² Muses to nu ε nya nci le ben etfuusè boom yew. Ε ke nci wvun yaa to cim buy ê Muses ke. Wvú to buy ε è nu ê bo'icee bonεn. Ben ε mum ε no tfuuse boom yew naa noo diuu di mbam e. ²³ Ε bó tfuuse wee yew diuu di mbam e wvu le fo bó ke ebefe bô nci Muses, ben ε no yuuke nsase bô me le me nto nu ε nfε wee ε wvú bonεn ye yicii diuu di mbam e nje la? ²⁴ Fo ben esaakè nsaw sumtene se ben ε yaw ε tasse ε yen ke. Ben esaakè ê je yi leη e.”

Ε bonyii no caηene laa Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε le

²⁵ Ε bonyii bo Jelusalem bomew mum ne bife le, “Wvun nu ke wee wvù bó gomte le bó eyu? ²⁶ Ben etaa eyen wvuwwun fen ε wvú jemyi endan nen se wee jemyi fieε ê wvú ηkuuη. Ε nelo enu le bikuu bi won ε nu ε looce wase ε kieε le wee wvun nu

7:18 5:41; 8:50; 12:43 **7:19** 1:17; Lem 7:53; Lum 2:17-24 **7:20** 8:48 **7:21** 5:9 **7:22** Ken 17:9-14; Lεw 12:3 **7:23** 5:9 **7:24** 8:15 **7:25** 5:18 **7:26** 4:25; 18:20

Mboyse wvù Nyo' to kawεε le? ²⁷ Geenεn, beene kee jò wee wvun nε. Ε seke Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu ke eto nu ε ke wee nu ke ekiεε jò wvú nε κε.” ²⁸ Nonεn ε Jisos dioo yεεyi bonyii fô yew ncese le ke nε fun foweεwe le, “Ben kee me, kee tεn jò me nε. Geenεn κε me nto fεn ê mvunγay mwem e κε. Wee wvù tum me nu wee keceεy, ε ben yaa kee wvú κε. ²⁹ Me ηkee wvù njefo me nε fô wvú le, ε è nu wvú wvù tum me.” ³⁰ No wvú jeme nonεn, ε bonyii bomew mum no gomte keekoo wvú. Geenεn ε wee fanε yaa kum wvú le κε, njefo kefew kew to baa to wase ekocεn κε. ³¹ Geenεn ε bonyii nteen lese fitele yî ye le no gayte le, “Seke Mboyse wvù Nyo' to kawεε ε ke ε to, è nulo é wvú ke ebvuu ege mwεεm mvù dunçi bvukuke bvù Nyo' le efey mvù wee wvun gee wase?”

Ε bó tum bonyii bo nci le le bó eγεν ekoo Jisos

³² Ε Bofalasii ke dioo yuw no kebombom ke bonyii le tfumtfume ekumε Jisos, ε bô bocee ncese bo baay baay mum tum bonyii bo nci le le bó eγεν ekoo wvú. ³³ No bó gεn, ε Jisos gay le, “Me nu enu beene κε yî kefew e nεn caan, emum enkase entu jim fô wee wvù tum me le. ³⁴ Ben nu ke eshεε gom me nεn, saa eyεn me le κε. Fò me ηgene nu ε κε ben nulo eto fô κε.” ³⁵ Ε Bojuu jeme ê bikuu bibole le, “Wee wvun gomte keeγεν ε è nu ê nεε fò beene nu ke egom wvú saa eyεn wvú le κε? Wvú gomte keeγεν bitum bì bonyii bosεεbeene nu ε tawse ε no cee bí le eγεν eyεεyi bonyii bo bitum bidvu le le?

³⁶ Fiεε fi wvú gayte le, ‘Ben nu ke egom me saa eyen me le ke, ε fò me ηgene nu ε è yaa nulo é ben eto fó ke,’ nu ε wvú gayte ε fí nu le la?”

Ε Jisos kaw bonyii bô joo yì nyaa nshii

³⁷ Ε è ke no nu wase diuu di Nkaw e di fokemese di è to nu diuu di Nkaw wvudvu le di baay, ε Jisos ja leem we fun le, “Ε kendon yumte wee, é mweten eto fò me le ewu fiεε. ³⁸ Wee wvù nu ε lese fitele yî yem e nu ε fí nu ke enu ke no Nwa' Nyo' jemyi le, ‘Joo yì nyaa nshii nu ke ebuyte ê fitele fiew e booke nen kokokoko.’ ” ³⁹ Fifi nu ε Jisos to jemyi ε è nu ekumε Keyoy kè bonyii bò to nu ε lese fitele yî ye le nu ke ekeηke. Ε to nu kefew kin e ε bó baa nya wase Keyoy kedvu ê bó ke, njefo Jisos to nu ε bó baa bense wase wvú é wvú eley bvukukε le ke.

Ε bonyii bvun ekumε Jisos

⁴⁰ Ε bonyii yuw fiεε fin fi Jisos to jemyεε, ε bomew gay le, “Wee wvun nu naa Wee Ntum Nyo' we.” ⁴¹ Ε bomew gay le, “Wvun nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε.” Geenε, ε bomew bife fibole le, “Mboyse wvù Nyo' to kawεε to keηke keebuy ε è nu Galilee le? ⁴² Ke Nwa' Nyo' jemyi le Mboyse wvudvu nu ke ebuy ε è nu ê kfuu di Nfon Dawe le, ê ntew wvù Betelε'em e, wvù è nu ntew wvu Dawe le le?” ⁴³ No bonyii gay nonεn, ε keηgawsen mum to entelεη jo bó ekumε Jisos. ⁴⁴ Ε bonyii bomew bó le no gomte keekoo wvú, geenε ε wee fanε yaa kum wvú le ke.

Ε bikuu bi Bojuu le ma Jisos

7:37 Lεw 23:36; Jon 4:10, 14; Mwμ 22:17 **7:39** 14:16; 17:1

7:40 6:14 **7:42** Yeεa 11:1; May 5:2; Mat 20:30-31

45 Ε bonyii bo nci le ba mum ne kase tu jim fô bocee ncese bo baay baay bô Bofalasii le, ε bó bife ê bonyii bo nci le bodvu le, “Ben baa eto bô wvú nje la?” 46 Ε bonyii bo nci le bodvu tfuse ê bó le, “Wee ke baa yuu jemyi wase diεweε wee wvun e κε.” 47 Ε Bofalasii bife ê bó le, “Wvú nu ε γεν wase ε λεε ten noo ben fó le? 48 Ben nu ε yen ε bikuu bi won e κεεεε Bofalasii ε lese fitele yí ye le? 49 Ε nu κε kebombom kin kè yaa kee κε nci Nyo'. Lon nu fô bó εfa.” 50 Nikodemus wvú to nu wee mvu ηgoo Bofalasii le, wvú to γενεε wase diuu dimew yen Jisos e to nu fó. Ε wvú bife ê bó le, 51 “Nci wesebeene nu ε bee le bó esumten nsaw wee se bó ε yaw wase ε yekε ε yuw fiεε fi wvú jeme?” 52 Ε bó mum bife ê wvú le, “Wo ne ten Galilee le? Tasse N'wa' Nyo' ntay é wo eyen le κε wee ntum Nyo' mvu nulo ke ebuy Galilee κε.” 53 [Ε bó mum ne mwaan mwaan no gene yéw yibole.

8

Ε bó to bô kpwoon mvufô Jisos e ε bó ε koo gbwen nsake le

1 Ε Jisos ne ben flew ε è nu yí Kum Bite bi Olif e. 2 Ε εkfun buy yuu, ε wvú bvuu kase γεν fô yew ncese le. Ε bonyii bocii tase mbew ye le, ε wvú mum shii fokuse no γεεyi bó. 3 Ε bonyii bò to dunji bonci bô Bofalasii ne to bô kpwoon mvu ε bó ε koo ε wvú jiime bô diemsen mvu. No bó to bô wvú, leke fwe dvu bó, 4 gay ê Jisos le, “Wee N'γεεyi, kpwoon wvun nu ε bó ε koo ε wvú jiime bô diemsen mvu.

7:50 3:1-2 **7:51** Dito 1:16-17; 17:6 **7:53** Κε bon'wa' bo boyvuum bomew nteen κεηke bincim bi 7:53-8:11 κε. **8:2** Mat 26:55

⁵ Ɛ bonci le nu ɛ Muses to gay le wvuwvun kpwoon nu wvù bó etumye lo bô eta é wvù ekpwe. Wô ɛ gay fiuw le la?” ⁶ Bó to gee nonen teeyi lo Jisos wvu le wvù elowsen enjeme é bó emum ekenke fiɛ fi bó ecu yî ye le. Geenɛn, ɛ Jisos ngvuwɛ no saanke fiɛ fokuse bô kpwan ɛbo. ⁷ Ɛ bó mɛy kɛ no leemene fó nyɛɛyi wvù. Ɛ wvù nɛ leem we gay ê bó le, “Ɛ wee nu dvù ê ben entelen wvù yaa kenke kebefɛ kɛ, é wvù no nu wee wvu fwe wvù eyaw etum wvù bô tɛ.” ⁸ No Jisos gay nonen, bvuu kase ngvuwɛ no saanke fiɛ fokuse bô kpwan ɛbo. ⁹ Ɛ bó yuw fiɛ fi Jisos gay, mum kɛw no tawsee mwaan mwaan kɛke yî ngaybonyii le. Ɛ bó ke tawse, ɛ è shɛ kɛ wase kpwoon wɛ no leeme fó bô Jisos maan. ¹⁰ Ɛ Jisos kase leem we, bife ê kpwoon wɛ le, “Kpwoon, bó ɛ fɛ? Wee baa nu dvù wvù egay le wo kenke ke keekpwe le?” ¹¹ Ɛ wvù tfuse le, “Wee baa nu kɛ, Tata.” Ɛ Jisos mum gay le, “Kɛ è nulo é me engay tɛn le wo kenke keekpwe kɛ. Ɛ gɛnè, geenɛn fo wo ke ebvuu ege kebefɛ kɛ.”]

Jisos nu n'yuu wvu yî won e

¹² Ɛ Jisos bvuu jeme ê bonyii bodvu le, “Ɛ nu me n'yuu wvu yî won wvun e. Naa yɛ wvù bii me le nu ɛ kɛ è nulo é wvù elɛne ê kejiwɛ le kɛ. Wvù nu ekenke n'yuu wvù nyaa nshii ê bonyii.” ¹³ Ɛ Bofalasii mum gay ê wvù le, “Wo bene jim nsaw fô ɛkolɛ kuw e. Fiɛ fi wo jemyi baa nu keceɛy kɛ.” ¹⁴ Ɛ

8:5 Lɛw 20:10; Dito 22:22 **8:6** Mat 22:15 **8:7** Dito 17:7; 13:10
8:9 Mat 22:22 **8:11** 5:14 **8:12** 1:5, 9-10; 3:19; 9:4-5; 11:9-10;
 12:35-36, 46; Yɛsa 49:6; Mat 5:14; Luk 2:32; 2Kol 4:4, 6; Ɛfɛ 5:8-14;
 1Jon 1:5-7; 2:8; 3:14 **8:13** 5:31-32 **8:14** 3:2; 7:28-29, 33-36;
 8:21-22, 42; 13:1, 33; 16:5, 10, 28; 17:8; 20:17

Jisos tfuse ê bó lɛ, “Ɛ me nɔim mbene jim nsaw fô ɛkolɛ kem e, tu fiɛɛ fî me njemyi nu keɛɛy, njefo me njee fô me nɛ, njee tɛn fô me njene. Geenɛn, kɛ ben kee fô me nɛ kɛnɛɛ fô me njene kɛ. ¹⁵ Ben saake bonyii diɛwɛ bonyii bo boyuum e. Kɛ me nsaake fiem wee kɛ. ¹⁶ Geenɛn, ɛ me nɔim nsaake wee, tu me nsaake ê je yi lɛɲ e, njefo kɛ me nsaake me ɛmbɛɲ kɛ. Me nsaake bee Icɛm wvù tum me. ¹⁷ Ɛ njwa' wene bonci le nu ɛ bó ɛ saɲ lɛ, ɛ bonyii ben jim nsaw yî fiɛɛ le bofɛɛ, tu ɛ nu keɛɛy. ¹⁸ Me mbene jim nsaw fô ɛkolɛ kem e, ɛ Icɛm wvù tum me bene tɛn jim nsaw wɛm.” ¹⁹ Ɛ bó mum bife ê wvú lɛ, “Ico ɛ fɛɛ?” Ɛ Jisos tfuse lɛ, “Kɛ ben kee me kɛnɛɛ Icɛm kɛ. Ɛ ben be kee me, tu ben be kee tɛn Icɛm.”

²⁰ Jisos to jemyi mwɛɛm mvun no wvú to yɛɛyi bonyii fô yew ncese le mbew fô bó to ké no nyaa bigew bi yew ncese le. Geenɛn, ɛ wee faɲɛ yaa koo wvú kɛ, njefo kefew kew to baa kocɛn wase kɛ.

Ɛ Jisos duɲɛ lɛ wen nɛ fowe

²¹ Ɛ Jisos bvuu gay ê bó lɛ, “Me nu njke enɲɛn, ɛ ben eshɛɛ egom me eghan ekpwe ê bibefɛ binɛn e. Fô me njene nu ɛ kɛ ben nulo eto fó kɛ.” ²² Ɛ Bojuu mum bife lɛ, “Wvú nu ke eyu ɛkolɛ kew e, no wvú gayte lɛ fô wen ɲene nu ɛ kɛ beene nulo eto fó kɛ?” ²³ Ɛ Jisos gay ê bó lɛ, “Ben nɛ fokuse fɛn, ɛ me nɛ fiem fowe. Ben nu bonyii bo yî won wvun e. Kɛ me nu wee wvu yî won wvun e kɛ. ²⁴ Me nu ɛ njgay wase lɛ ben nu ke ekpwekɛn ɛnte jo bibefɛ binɛn. Ben ekeè lɛ ben nu ke ekpwekɛn ɛnte jo bibefɛ binɛn fɛn

é ben baa ebee le è nu me wvudvu ke.” ²⁵ E bó bife ê wvú le, “E nu wo wvú ye?” E Jisos tfuse le, “Me nu wee wvú me nse nké no nseje wase ekume wvú ê ben e kew fonkew. ²⁶ Me nkennke mwem nteen mvú è nulo é me enjeme ekume ben noo mwem nteen mvú è nulo é me ensaw ben yî dvu le. Geen en ke me n'yaa nu enge nonen ke. Fie fi me nseje ê won nu fi me n'yuw ê wee wvú tum me, e wvú nu wee keey.” ²⁷ No wvú gay nonen, e bó fan ye yaa kie le wvú jemyi ê bó e è nu ekume Ice ke. ²⁸ Nonen e Jisos mum gay ê bó le, “Seke ben e ke e nseyse wase wee wvú diee nu Waawee fowe, é ben emum eki le è nu me wvudvu bô le ke me ngee fie fimew ê mvungay mwem e ke, le me njemyi nen e è nu no Ice ye me. ²⁹ Wee wvú tum me nu bee wvú. Ke wvú baa cine me le le me enu me emben ke, njefo me nké no ngee fie sekeci e è nu fi jee wvú le.” ³⁰ No Jisos jemye mwem mvun nen, e bonyii nteen lese fitele yî ye le.

Kecy bvuuse bonyii bvunfaw e

³¹ E Jisos mum gay wase ê Bojuu bò to lese fitele yî ye le le, “E ben me e no leeme ke yî diw yem e, é ben enu naa kecy bonyii bem bo ngoo le, ³² é ben ke emum eki kecy é kecy kedvu ege é ben ebuy bvunfaw e.” ³³ E bó tfuse ê wvú le, “Bese nu kfu di Aba'am e, e bese ke baa eyuu enu wase bvunfaw e can wee mvu le ke. Fí ghan ne le wo e se no gayte le bese nu ke ebuy bvunfaw e?”

³⁴ E Jisos tfuse ê bó le, “E me ensee ê ben kecy kecy le wee tfuu wvú gee kebef nu nfa kebef.

³⁵ Kε nfwa ké mεy no nu wee yew yì wvú nu yí le sekecii kε. Ε ké mεy waa yew no nu wee yew yidvu sekecii. ³⁶ Nonεn, é Waa Nyo' bvuse ben yí bvunfaw e, tu ben nu ε buy wase bvú le keceεy. ³⁷ Me ηkee naa le ben nu kfuu di Abła'am e, geenεn ε ben gomte kε keeyu me njefo kε diεw yεm keηke naa lo bvudvuu yí yene le kε. ³⁸ Me njemyi ε è nu fiεε fi me n'yεn ê Icεm, ε ben gee finεn ε è nu fiεε fi ben yuw ê icen."

³⁹ Ε bó tfuse ê wvú le, "Icee wese nu Abła'am." Ε Jisos gay ê bó le, "Ε ben be nu boom bo Abła'am e, tu ben bee keegeε fiεε ε è nu fi Abła'am to gee. ⁴⁰ Me nu wee ε me nsee keceεy kè me n'yuw ê Nyo' ê ben. Geenεn, keseen nu ε ben gomte keeyu lo me, ε kε fifin nu fiεε fi Abła'am to gee kε. ⁴¹ Ben gee ε è nu fiεε fi icen gee." Ε bó gay ê wvú le, "Kε bese nu boom bò bó boke kuse kε. Bese keηke Icee wese mwaan, ε è nu Nyo'." ⁴² Ε Jisos gay ê bó le, "Ε Nyo' be nu icee wene, tu ben bee keekoηke me, njefo me nε ε è nu fô Nyo' le ε nse nto. Kε me nto yí mvungay mwem e kε. Ε tum wvú me. ⁴³ Ε nu nje la wvù ben baa eyuuke fiεε fi me njemyi le kε? Kε è nu njefo ben tune keeyuw diεw yεm e le? ⁴⁴ Ben nu boom bo icee wene wvù dεwle le, ε fiεε fi ben shieele nu keegeε fiεε fi icee wene gomte. Wvú to nu wase wee wvù yuwyi bonyii ε kεw lo fonkεw. Kε wvú keηke fiεε keegee bô keceεy kε, njefo kε keceεy nu naa lo yí ye le kε. Wvú ké dīoo mbiayte mbiay no jemyi kε no gee diεw nu, njefo wvú nu wee mbiay nu cee mbiay. ⁴⁵ Geenεn, me nseηe fiem ε è nu

8:35 Ksm 21:2 **8:36** Gal 5:1 **8:37** 5:18 **8:39** 8:33 **8:41**
Dito 32:6; Yεsa 63:16 **8:42** 1Jon 5:1 **8:44** Keη 3:1-5; 1Jon 2:4;
3:8

keceey, è nɛɛ fiɛɛ fi ben baa bee me le kɛ. ⁴⁶ Ɛ nu yeɛ ê ben entelɛŋ wvù nulo edunɕɛ fiɛɛ fi befe fi me ŋge? No fiɛɛ fi me nseŋe ê ben nu keceey, è ge la fo ben ebee me le? ⁴⁷ Wee wvù è nu wee Nyo' ké no yuuke diɛw Nyo' le. Fiɛɛ fi ben yaa yuuke kɛ diɛw Nyo' le nu njefo kɛ ben nu bonyii bo Nyo' le kɛ.”

Jisos to nu wase ɛ Abl'am sɛ ke no nu

⁴⁸ Ɛ Bojuu mum gay ê Jisos lɛ, “Kɛ bese be ɛ see keceey lɛ wo nu nɛn ɛ wo nu wee wvu Samalia ɛ nceendaa dɛwle nu yî yo le le?” ⁴⁹ Ɛ Jisos tfuse ê bó lɛ, “Kɛ nceendaa dɛwle nu yî yɛm e kɛ. Me n'wvumte fiem Icɛm, geenɛn ɛ ben yaa wvumte me kɛ. ⁵⁰ Geenɛn kɛ è nu lɛ me ŋgomte diee dì kuuke fô ɛkolɛ kem e kɛ. Wee nu dvú mwaan wvù gomte fifiɛ, ɛ è nu wvù wvù sumtene bonsaw.

⁵¹ Ɛ me ensee ê ben keceey keceey lɛ é wee yuuke diɛw yɛm e, wvù saa ke eyuu eyuw wvun kpwe kɛ.” ⁵² Ɛ Bojuu gay ê wvù lɛ, “Bese nu ɛ kiɛɛ wase keseen lɛ nceendaa dɛwle nu yî yo le. Abl'am to nu ɛ kpwe, ɛ bonyii bo ntum Nyo' le kpwekɛn tɛn, wo ɛ no duu lɛ é wee yuuke diɛw yo le, wvù saa ke eyuu eyuw wvun kpwe kɛ. ⁵³ Wo fele icee wese wvù Abl'am wvù to kpweɛ, fele tɛn bonyii bo ntum Nyo' le bò to kpwekɛnɛɛ le? Wo kpwaake naa lɛ wo nu la?” ⁵⁴ Ɛ Jisos tfuse lɛ, “Ɛ me mbensee ɛkolɛ kem, tu fifiɛ nu ɛcici. Ɛ nu Icɛm wvù bensee me, ɛ è nu wvù wvù ben duu lɛ è nu Nyo' wene. ⁵⁵ Geenɛn ɛ ben yaa kee wvù kɛ. Ɛ kee kɛ me wvù. Ɛ me nɛ ɛ ŋgay lɛ kɛ me ŋkee wvù kɛ, tu me nu wee mbiay

diɛwɛ ben e. Geenɛn, no fí nu, nu ɛ me ɲkee wvú, n'yuuke diɛw ye le. ⁵⁶ Icee wene wvù Abła'am to nu ɛ no lanlanɛ ɛ wen nu ke eyɛn ɛdiuw ɛyɛm e. Ɛ wvú ke yɛn, no yuuke njon.” ⁵⁷ Ɛ Bojuu mum sɛsɛ ɛ, “Wo nu sɛ wo nu ɛ buy wase bilum mbaanshen ɲkuun, ɛ no nu ɛ wo to yɛn wase Abła'am e le?” ⁵⁸ Ɛ Jisos tfuse ê bó ɛ, “Ɛ me ensee ê ben keceɛy keceɛy ɛ, é Abła'am sɛ keeke enu, nu ɛ me nu wase.” * ⁵⁹ Ɛ bó yuw nonɛn, mum jo ɛta ɛ bó etumyɛ Jisos dvú. Ɛ Jisos nyiim mum buy yew ncese le.

9

Ɛ Jisos yene ejise wee ɛ bó to boke wvú ɛ wvú nu kenfefe

¹ Ɛ Jisos ke dīoo ɛne, yɛn diemsɛn mvu le ɛ bó to boke wvú ɛ wvú ɛ fefe wase. ² Ɛ boom bew bo ɲgoo le bife ê wvú ɛ, “Labay, è to ge yɛɛ kebefɛ ɛ bó sɛ boo wee wvun ɛ wvú ɛ fefe wase? Ɛ to ge wee wvudvu nuu bwee bô ice ɛ?” ³ Ɛ Jisos tfuse ê bó ɛ, “Kɛ è nu ɛ wee wvun kɛnɛɛ bwee bô ice to nu ɛ ge kebefɛ kɛ. Bó to boke wvú nonɛn wvu ɛ lemme di Nyo' le ke edunɛɛ ye yî ye le. ⁴ Beene kɛɲke keelemtè lemme di wee wvù tumɛɛ me le ɛ è bɛɛ ɛmvunsheen. Ɛntaɲ too lo ɛ è nu kefew kè wee yaa nulo elem fiɛɛ kɛ. ⁵ Ɛ gɛn ɛ buy naa seke la le no me nu yî won wvun e, nu ɛ me nu n'yuw wvu yî won wvun e.” ⁶ No Jisos jeme njeme wvun, mum cuy ncɛɲ fokuse, towɛɛ nshe dvú mum yefe ejise ɛ

8:58 1:1; 17:5 * **8:58** Bonyii bo ɲwa' le nteen yene ɛ fɛn nu ɛ Jisos joo ɛ è nu dieɛ di Nyo' to tenɛ ɛkolɛ kew dvú ê ɲwa' Kensam e 3:14. **8:59** 10:31 **9:2** Ksm 20:5; Ɛsek 18:20; Luk 13:2, 4 **9:3** 11:4 **9:4** 5:17 **9:5** 8:12 **9:6** Mak 8:23

wee wvudvu dvú, ⁷ mum gay ê wvú le, “Gεne ecuke ê Ketfum ke Siloam e.” (Diee di Siloam nu le, “Bó tum lo.”) Ε wvú mum γεν cuke, kase no too yene wase mwεem e. ⁸ Ε bonyii bò to cee mbew ye le noo bonyii bò to ké no yene wvú le diεwε wee ελεκεε le no ghaynene le, “Wvun nu κε wee wε wvù se ké no shiile lo leke ελεκεε le?” ⁹ Ε bomew no gayte le, “Ε nu wvú.” Bomew le, “Aay wvú fieesene lo wvú.” Ε wee wvudvu gay le, “Ε nu me wvudvu.” ¹⁰ Nonεn ε bó mum bife ê wvú le, “Εjise εyo ghan nεε le ε σε yene ye?” ¹¹ Ε wvú tfuse le, “Wee wvù bó tenε le Jisos be ε towce nshε ε yefe εjise εyεm dvú, ε gay le me εngen encuke Siloam. Me ε mum ε ngen ε ncuke, εjise εyεm ε mum ε yene ye.” ¹² Ε bó bife ê wvú le, “Wvú ε fεε?” Ε wvú tfuse le, “Κε me ηkee κε.”

Ε kenγawsen to εντελη jo bikuu bi wonj e ekumε mvungay mvu Jisos e

¹³ Ε bó mum nε jo wee wε wvù to shee nu ε wvú ε fefe γεν bó wvú fô Bofalasii le. ¹⁴ Diuu di Jisos to towce nshε bvuu yene εjise wee wvudvu to nu diuu di mbam e. ¹⁵ Ε Bofalasii bodvu bvuu bife ten ê wvú no wvú ghan εjise εye ε σε yene ye. Ε wvú tfuse ê bó le, “Wvú be ε yefe εjise εyεm bó nshε, me ε ngen ε ncuke ε mum ε no n'yene mwεem e.” ¹⁶ Ε Bofalasii mum gay le, “Κε wee wvun nε fô Nyo' le κε, njefo wvú lemte diuu di mbam e.” Ε bomew gay fibole le, “Ε nulo é wee wvù gee bibefe eghan nεε σε no gee kfuu mvun mwεem mvù dunçi bvukuke bvu Nyo' le?” Ε kenγawsen mum to ê bó εντελη. ¹⁷ Ε bó bvuu kase bife ê wee wε le, “Wo gay fiuw le la ekumε wee

wvudvu no wvú be ε yene ejise eyo?” Ε wvú tfuse le, “Wee wvudvu nu wee ntum Nyo'.”

¹⁸ Κε Bojuu to nu ε beε le wee wvudvu to shee nu ε wvú ε fefe ε bó σε yene ejise eye κε. Ε bó κε ghan tee bwee bô ice ε bó to. ¹⁹ Ε bó bife ê bó le, “Wyun nu κε waa wene wvù ben duu le bó to boke wvú ε wvú ε fefe wase? Wvú ghan nεε ε σε no yene mwεεm e keseen?” ²⁰ Ε bwee bô ice tfuse le, “Bese kee lo le wyun nu waa wese ε bó to boke ε wvú ε fefe wase. ²¹ Geenεn, no fí ghan wvú ε σε no yene mwεεm e keseen nu ε κε bese kee κε. Ε κε bese kee tεn wee wvù yene ejise eye κε. Ben ebife ε è nu ê wvú. Wvú nu wase wee ε ejise ε yuu. Wvú nulo ejeme fô εκολε kew e.” ²² Bwee bô ice to gay nonεn njefo bó to fane Bojuu, ε fí nu ε Bojuu to leke wase lo le é wee mom lo ε jeme bô diuw we le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε, é bó ekun lo mwεtεn yew bunle le. ²³ Ε nu fíεε fí bwee bô ice to gayεε le wvú nu wase wee ε ejise ε yuu, le bó ebife ε è nu ê wvú.

²⁴ Yí bokaη e bofεε, ε bó bvuu tee wee wε wvù to shee nu ε wvú ε fefe, gay ê wvú le, “See fíεε fí kecεey é mbense egεn ê Nyo'. Bese kee fisεse le wee wyun nu wee wvù gee bibefε.” ²⁵ Ε wvú tfuse le, “Κεnεε wvú gee bibefε, tu κε me ηkee κε. Fíεε fimwaan fí me ηkee nu κε le me nse nshee nu ε me ε nfefe, ε keseen nu ε me n'yεne wase mwεεm e.” ²⁶ Ε bó bvuu bife ê wvú le, “Wvú be ge nεε bô wo? Wvú be ge nεε ε σε yene ejise eyo?” ²⁷ Ε wvú tfuse ê bó le, “Me mbe ε nsee wase ê ben, ben baa koonke keeyuw κε. Ben bvuu gomte keeyuw ege la dvú? Ben tεn gomte keenu bonyii bew bo ηgoo le le?”

28 Ε bó nan'yε lo wvú gay λε, “Ε nu wo wee we ηgoo. Bese nu fise bonyii bo ηgoo le bo Muses e. 29 Bese kee lo λε Muses nu ε Nyo' to ké no jemyi bô wvú. Geenεn wee wvun nu ε κε bese kee jò wvú buy κε.” 30 Ε wee wvudvu tfuse λε, “Abaay, fin nu lo kenghaw ke fιεε le! Ben duu λε κε ben kee jò wvú buy e? Geenεn ε wvú ε yene ejise eyem. 31 Beene kee lo λε κε Nyo' ké yuw bunle wee wvú gee bibefe κε. Geenεn, ε wee wvumte Nyo', gee fιεε fi wvú shieele, ε Nyo' eyuuke bunle ye. 32 Ε κεw naa lo no won to κεwεε nu ε bó ke baa eyuu eyuw wase λε wee nu ε yene ejise ε wee ε bó to boke ε wvú ε fefe wase κε. 33 Ε ε be baa nu λε wee wvun nε fô Nyo' le, tu κε ε be nulo ε wvú ege fιεε κε.” 34 Ε bó gay ε wvú λε, “Wo nu ε bó to boke wo wemεn ε kebefε εnte, wo ε no gomte keeyεyi bese le?” No bó gay nonεn, mum kunj wvú ε bó εntelenj.

Wee wvú nu kenfefe yî fιεε fi Nyo' le

35 Ε Jisos ke yuw λε bó nu ε kunj wase wee wε ε bó εntelenj, ε wvú gom yen wvú le, bife ε wvú λε, “Wo nu ε lese fitele yî wee wvú diee nu Waawee le?” 36 Ε wvú bife λε, “Wee wvudvu nu γεε icem? Κε see ε me, wvu λε me enlese fitele yî ye le.” 37 Ε Jisos gay ε wvú λε, “Wo nu ε yen wase wvú le. Ε ε nu wvú wee wvú ben ε wvú jemyi keseen.” 38 Ε wee wvudvu mum gay λε, “Tata me nu ε nlese.” No wvú gay nonεn, mum tum envuw ε wvú fwe nya n'wvum ε wvú. 39 Ε Jisos gay λε, “Me nto yî won wvun e wvu λε bó esaw bonyii, ε bò yaa yene κε

mweem e eyenè, é bò kpwaake le bó yene mweem e, etu binfefe.” ⁴⁰ No Jisos jeme nen, ε Bofalasii bò to nu mbew ye le yuw mum bife ê wvú le, “Bese ten nu binfefe le?” ⁴¹ Ε Jisos gay ê bó le, “Ε ben be nu binfefe, tu can yene be nu bvuyew ê keba ke kebefε le. Geenεn keseen no ben duu le ben yene mweem e, nu ε bibefe binεn nu emεy ke enu yí bikuu binεn e.”

10

Jisos nu ncey njée wvù jee

¹ “Ε me ensee ê ben kecεεy kecεεy le, é wee leyte ê ketaan ke njée le, ε fanε yaa eley ε è nu fò diuw ketaan e, ε ben lo yí ketaan e ε se ley, tu wvuwe wee nu coon, nu wee wvù lole mweem mvunγay e. ² Geenεn wee wvù è cεyte wvù njée ké no leyte fiew ε è nu fò diuw ketaan e. ³ Wvuwe wee nu wvù wee wvù cεyte diuw ketaan ké yene diuw ketaan ê wvú, ε wvú ley mum tee njée yí è nu ye ê diee le, ε yí yuw diεw ye, ε wvú mum jo buy dvú. ⁴ Seke wvú ε bvuse wase njée ye yicii εkfun, mum no saa fwe teje ε njée yidvu bii wvú le, njefo yí kee diεw ye. ⁵ Ε ké dīoo nu wee wvu ncεw, yí saa ebi wvú le ke. Ε yí no lewte lo wvú, njefo ke yí kee diεw wee wvu ncεw ke.” ⁶ Ε Jisos ma ngan wvun ê bó nonεn, ε bó fanε yaa kiε fiεε fi wvú jemyi ê bó ê ngan wvudvu le ke.

⁷ Nonεn, ε Jisos bvuu gay ê bó le, “Ε me ensee ê ben kecεεy kecεεy le è nu me diuw ketaan fò njée fele. ⁸ Bonyii bocii bò to saε ê me fwe to nu

ke bocoon noo bonyii bò lole mwεεm mvungay e. Nonen ε njée fanε yaa eyeke fiεε fi bó jemyi ke. ⁹ Ε nu me diuw ketaan. Ε wee fey yí yem e ε se ley, é wvú ke eboy. Wvú nu ke enu diεwε njee yì buyte gene diekene kaase tuu jim ê ketaan e. ¹⁰ Coon ké no too ke keecon lo, bô keeyu lo, noo keebefe lo bô fiεε. Me nto fiem le bonyii ekenke ε è nu nshii, nshii ε è nu wvù nu ε looce ε yin̄sen. ¹¹ Ε nu me ncey njée wvù jee. Ncey njée wvù jee ké nya nshii we keekpwe nje njée ye. ¹² Wee wvù bó jo ke lo wvù lemme le, se è nu wvù ncey njée, ε njée yaa nu ke ye, ké yene ε kuula too, ε wvù mum lan njée fεε lo, ε kuula mum shεε kooyε njée ε yimi tawse. ¹³ Wvù ké no lewte njefo bó jo ke lo wvù lemme le, ε wvù baa ekpwe fiεε fô njée le ke. ¹⁴ Ε nu me ncey njée wvù jee. Me ηkee njée yì è nu yem, ε njée yem kee ten me, ¹⁵ len̄len̄ no Icεm kee me, ε me ηkee ten Icεm, ε me nu ε nya nshii wεm keenkpwe nje njée yem. ¹⁶ Me ηkenke ten njée yimi ε yí baa nu ηgoo yin e ke. Ε me ηkenke keento bô yí ten é yí eyuuke diεw yem e, é ηgoo njée emum enù mwaan ε ncey njée nu mwaan.

¹⁷ Me nu ε nya nshii wεm keenkpwe wvu le è nulo é me enkase enfi nshii wεm jim. Ε neε fiεε fi Icεm koonke me. ¹⁸ Ke wee nu dvú wvù joo nshii wεm ke. Ε nyaa me nshii wεm ê ηkon wvu wεm e. Me ηkenke mvungay keenya nshii wεm keenkpwe, ηkenke mvungay keenkase enfi nshii wεm jim. Fifi

10:9 14:6; Mben 23:2; Esek 34:14 **10:11** Mben 23:1; Esek 34:11-16; Yeli 23:3; Mat 18:12-14; Ibu 13:20; Mwm 7:1 Lum 5:8; 1Jon 3:16 **10:12** Lem 20:29 **10:14** 10:27; 2Tim 2:19 **10:15** Mat 11:27 **10:16** 11:52; Yesa 56:8; Esek 34:23-24; 1Bi 2:25 **10:17** 3:35; 5:18 **10:18** 4:34

nu fiεε ε è gay Icεm le me enge.”

¹⁹ Ε Jisos jeme mwεεm mvun nen, ε kenɣawsen bvuu to entelen jo Bojuu. ²⁰ Ε bonyii nteen bó le no gayte le, “Wvú kenke nceendaa dεwle, wvú jewte lo. Ben yeke la ê wvú le?” ²¹ Geenεn ε bomew no gayte le, “Kε ban bonjeme nu bo wee wvù kenke nceendaa dεwle le kε. Ε nulo é nceendaa dεwle eyene ejise ε kenfefe?”

Ε Jisos dunce le wen nu Waa Nyo'

²² Ε è ke no nu kefew ke Nkaw mvu keekume no bó to kasεε yene yew ncese Jelusalem, ²³ ε Jisos gen no ghanci fô yew ncese le, fô cile Saamun e. Sekekie to nu kefew ke kenton e. ²⁴ Ε Bojuu nε to gem wvú tase, bife ê wvú le, “Wo nu ke ecinε é bese emεy enɣemtene nen egen ebuy nεε? Ε è fen nu wo Mboyse wvù Nyo' to kawεε, é wo see lo ê bese teytey.” ²⁵ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Me nu ε nsee wase ê ben, ben ε fanε yaa bee kε. Dilemme di me ηgee ê diee di Icεm e nu ε dí dunci wee wvù è nu me. ²⁶ Geenεn ben baa bee, njefo kε ben nu ηgoo njée yem e kε. ²⁷ Njée yem ké no yuuke diεw yem e. Me ηkee yí, ε yí bii me le, ²⁸ ε me nyaa nshii wvù mεy lo ê yí. Kε yí nu ke eyuu ela kε. Ε wee yaa nu dvú wvù nu ke eyuu elo yí can yem e kε. ²⁹ Icεm wvù nya njée yidvu ê me fele wee tfuu, ε wee yaa nu dvú wvù nulo elo yí can ye le kε. ³⁰ Ε bee Icεm nu fiεε fimwaan.”

³¹ Ε Bojuu bvuu jo εta keetumyε wvù dvú. ³² Ε Jisos bife ê bó le, “Ben nu ε yen wase dilemme di

10:19 9:16	10:20 8:48	10:23 Lem 3:11	10:24 Luk 22:67
10:25 5:36	10:26 16:9	10:27 8:47; 10:3, 14	10:28 5:24;
6:39	10:30 5:18; 17:21	10:31 11:8	

jee nteen di Icēm gay le me engeè. E nu di la di ben gomte keetumye me nje dí?” ³³ E bó tfuse ê wvú le, “Kε bese tumyi wo ε è nu nje lemme di jee di wo ge kε. Bese tumyi wo ε è nu njefo wo beete bô diee di Nyo' le. Wo nu kε lo wee wvu wum, duu le wo nu Nyo'.” ³⁴ E Jisos tfuse ê bó le, “Kε fí nu ε bó ε san ê Nwa' wene bonci le ε Nyo' jemyi jó le, ‘Me nu ε ngay le ben nu bonyo’ le? ³⁵ Nyo' tenje bonyii bodvu le bonyo', ε è nu kε bó bodvu bô diēw ye to gene fô bó le, (ε beene kee le kε fiεε fí nu ê Nwa' Nyo' le nulo ekumen kε.) ³⁶ No fí nu nonen, è no nu nje la wvù ben gayte ê wee wvù Ice nu ε caw ε tum yí won wvun e le wvú beete bô diee di Nyo' le kε njefo wvú nu ε gay le wen nu Waa Nyo'? ³⁷ E me nu nse me ngee ε è nu dilemme di Icēm e, fo ben ebee me le kε. ³⁸ Geenēn ε è nu le me ngee ε è nu dí, é ben baa cim bee me le, é ben bee dí le, é ben emum eloocε ekiεε ntay le Icēm nu yí yēm e, ε me nu yí Icēm e.” ³⁹ E Bojuu bvuu no gomte keekoo wvú, geenēn ε wvú lemtēn can yibole.

⁴⁰ E Jisos bvuu gen lente tu Joo Joodan kewvu keki fò Jon to yawεε eleese bonyii ê joo, no nu jó. ⁴¹ E bonyii nteen no too yēne wvú le. E bó ke nε gay le, “Jon to baa ge naa fiεε fimew fí dunçi bvukukε bvū Nyo' le kε. Geenēn fiεε ficii fí wvú to jemyi ekumε wee wvun to nu naa kecεεy.” ⁴² Nonen ε bonyii nteen lese fitele yí Jisos e jó.

11

10:33 Lēw 24:16; Mat 26:65 **10:34** Mben 82:6 **10:36** 1:34
10:38 10:25 **10:39** 7:30; 8:20 **10:40** 1:28 **10:41** 1:29-34;
 3:27-28 **10:42** 2:23

Ɛ nsaa Jisos wvù Laasalus kpwe

¹ Wee mvu wvù diee to nu Laasalus to nu Ɛ ne no Ɔmte. Wvù to nu wee wvu ntɛw wvù Betani le, Ɔee jó bô jéme ye yì è to nu Maalia bô Maata. ² Maalia wvun wvù waa bwee wvù Laasalus to Ɔmte, nu wvù to yefɛɛ bikaa bi Tata le bô nfiey wvù shfuunkene, sho bô yvuw ye ɛkolɛ. ³ No wvù to Ɔmte nonɛn, Ɛ jéme ye yidvu mum ciinse ntum fô Jisos e le, “Tata, wɛ wvù è nu fitele fiuw Ɔmte lo.” ⁴ Ɛ Jisos dioo yuw ntum wvudvu, gay le, “Ƙɛ kencɛm kin nu ke kpwe le ƙɛ. Kí nu ke edunɛɛ Ɛ è nu bvukukɛ bvù è nu bvù Nyo' le, wvu le Waa Nyo' nulo ekenɛ diee dì kuuke nje kí.”

⁵ Jisos to koonɛ Maata bô waa bwee wvù Maalia noo Laasalus baay. ⁶ Geenɛn, seke wvù to yuwɛɛ le Laasalus Ɔmte lo, Ɛ wvù bvuu Ɔe fô wvù to nu ɛdiuw ɛfaa. ⁷ Ɛjim jodvu, Ɛ wvù gay ê boom bew bo ngoo le le, “Beene ekase etu jim Judea.” ⁸ Ɛ bó bife ê wvù le, “Labay, è nu ƙɛ foguu foguu nɛn wvù Bojuu se gomte keetumyɛ wo bô ɛta é wo ekpwe, wo Ɛ bvuu Ɛ no tuu jó le?” ⁹ Ɛ Jisos tfuse ê bó le, “Ƙɛ bontam bo kefew e nu ƙɛ yuufe ncow bofɛɛ yì diuu le le? Ɛ wee lɛne ɛmvunsheen, tu ƙɛ è nulo é wvù ebaytɛn yì fiɛɛ le ƙɛ, njefo n'yuw wvu yì won wvun e yeese wvù. ¹⁰ Geenɛn, é wee lɛne ɛntan, tu è nɛlo é wvù ebaytɛn, njefo ƙɛ wvù ƙɛnɛ n'yuw ƙɛ.”

¹¹ No wvù jeme nonɛn, mum gay ê bó le, “Nsaa yesebeene wvù Laasalus nu Ɛ lefe wase, geenɛn Ɛ me nu enɛn enkamse wvù yì nyii didvu le.” ¹² Ɛ boom bew bo ngoo le gay ê wvù le, “Tata, é è fɛn

nu le wvú nu ε lefe, tu wvú nu ke ebonen.” ¹³ Jisos to jemyi ε è nu ekumε kpwe Laasalus, geenεn ε bó no yuuke le wvú jemyi ε è nu ekumε nyii dì nyii. ¹⁴ Ε Jisos mum jeme lo ε bó teyey le, “Laasalus nu ε kpwe wase. ¹⁵ Geenεn ε me n'yuuke njon nje yene le κε me nse nu fó κε, wvu le ben elese fitele yî yem me. Beene egenε le jó.” ¹⁶ Ε Toma wvù bó to teje diee diew dimew le Emam, gay ε bomew boom bo ηgoo le le, “Beene egen ten wvu le beene nulo ekpweken beene ε bó.”

Ε Jisos bvuse Laasalus yî kpwe le

¹⁷ Ε Jisos ke fese fó, yuw le Laasalus nu ε ce wase ε jem εdiuw εna. ¹⁸ Betani jan to nu mbew Jelusalem e κε diewe bomay bofeε nen. ¹⁹ Ε Bojuu nteen to to fô Maata bô Maalia le keecam shen bô bó yî kpwe waa bwee bó le. ²⁰ Ε Maata ke dioo yuw le Jisos too lo, ε wvú mum buy keegen ε bô wvú etasen, geenεn ε Maalia mey yew. ²¹ Ε Maata gen gay ε Jisos le, “Tata, ε wo se bee enu fen, tu κε waa bwεem se nu ε kpwe κε. ²² Geenεn, ε me ηkee le keseen wvun nu ε naa la fi wo ε lekε ε Nyo' nu ε wvú nulo enya ε wo.” ²³ Ε Jisos gay ε wvú le, “Waa bwoo nu ke ebuy yî kpwe le.” ²⁴ Ε Maata gay ε wvú le, “Me ηkee naa lo le wvú nu ke ekase ebuy diuu di fokemεse dì bonyii nu ke ebuyte yî kpwe le.” ²⁵ Ε Jisos gay ε wvú le, “Ε nu me wvù bvuse bonyii yî kpwe le, ε ε nu me nshii. Wee wvù nu ε lese fitele yî yem e nu ε wvú cim kpwe lo, ε wvú ke enu dvú, ²⁶ ε naa yεε wvù nu dvú keseen ε wvú ε lese fitele yî yem e, yaa nu ke

ekpwe ke. Wo nu ε beε nonen e?” ²⁷ Ε wvú beε le, “‘Εε Tata, me nu ε mbee le wo nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε. Wo nu Waa Nyo' wvú to nu keeke eto yí won wvun e.”

²⁸ No Maata gayεε nonen, mum γεn tee Maalia wvú waa bwee, jeme ê wvú fokueku le, “Wee N'yεεyi nu wase fεn, ε wvú teje wo.” ²⁹ No wvú yuweε nonen, mum cufe lo ye we keegey eyen wvú le. ³⁰ Ε to nu ε Jisos baa ley wase ntεw e ke. Wvú to beε ke fò fò Maata to γεneε yen wvú le. ³¹ Ε Bojuu bò to nu bô bo Maalia camte shen dīoo yen no wvú cufe ye ε buy yew, ε bó mum no bii wvú le kpwaake le wvú γεne fô jem keegey ebeele fô.

³² Ε Maalia ke γεn fεse fò Jisos to nu, yen wvú le, mum gbwe bikaa biew e gay le, “Tata, é wo se beε enu fεn, tu ke waa bwεεm se nu ε kpwe ke.” ³³ Ε Jisos ke dīoo yen no wvú beele, ε Bojuu bò to bie wvú le beele tεn, ε fīεε fidvu shiw fitele fiew baay, ε ye befe wvú. ³⁴ Ε wvú nε bife le, “Ben dwey wvú fεε?” Ε bó gay ê wvú le, “Tata, to eyen.” ³⁵ Ε Jisos beε kpwe. ³⁶ Ε Bojuu yen nonen gay le, “Ben etaa eyen no wvú se koonke wvú.” ³⁷ Geenεn ε bomew kaa gay le, “Ke è se nulo é wvú wvú to yen'yεε ejise kenfefe, etan wee wvun fo wvú ekpwe le?”

³⁸ Ε fitele fiew bvuu shiw baay. Ε wvú nε γεn fεse fô jem. Jem yin to nu tfum ε bó ε ban diuw wvudvu bô kebwee ke tε le. ³⁹ Ε Jisos gay le, “Ben ecake tε dīε.” Ε Maata wvú jeme wee kpwe gay ê Jisos le, “Tata, keseen nu ε wvú samte wase. Ε nu wase εdiuw εna no wvú se kpweε.” ⁴⁰ Ε Jisos bife ê wvú

le, “Me mbe ε ηgay κε ê wo le é wo nu ε lese fitele yî yem e, é wo ke eyen bvukuke bvù è nu bvù Nyo' le?”
⁴¹ Nonen, ε bó mum cake te didvu. E Jisos cake ejise we gay le, “Icem, me nyaa keyoone ê wo no wo nu ε yuw bunle yem. ⁴² Me ηkee naa le wo ké no yuuke κε bunle yem sekeci. Geenēn, me njemyi fin ε è nu nje bonyii ban bò leemene fen, wvu le è nulo é bó ebee le è tum wo me.” ⁴³ No wvú jeme nonen, fun bò diew yî temyi le, “Laasalus, buye!” ⁴⁴ E wee wvù to kpwee wase we mum buy, ε can ye bò bikaa nu ε bó ε njim bò njaw ndvú, ε njim ten bvushiw bwew bò njaw ndvú. E Jisos gay ê bó le, “Ben efay wvú, ecine é wvú egene.”

E bikuu bi won e jo nsey keeyu Jisos
(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ E Bojuu nteen bò to toε ê Maalia le dioo yen fiε fi Jisos ge, mum lese fitele yî ye le. ⁴⁶ Geenēn, ε bomew kaa gen fibole yen ε è nu Bofalasii le, see ê bó fiε fi Jisos ge. ⁴⁷ E bocee ncese bo baay baay bò Bofalasii mum kum bikuu bi won e jeme le, “Beene nu ege neε? Wee wvun gee mwεem nteen mvù dunçi bvukuke bvù Nyo' le. ⁴⁸ E beene cine lo wvú ε no gene dvú fwe, tu bonyii bocii nu ke eghan elese fitele yî ye le, é bonyii bo Lum ke enε eto ebvuw bvudvuu bvù yuule bvuseεbeene bò ketum kesεbeene.” *

11:42 12:30 **11:44** 20:6-7 **11:45** 2:23 **11:47** 2:11; Mat 26:3-5; Lem 4:16 * **11:48** Bó to fane nonen njefo é Bojuu to beje lo le Jisos nu Mboyse, é bó ke emum enε ekew diuw bò bonyii bo Lum bò to saake bó wvu le wvú ebvuse bó can bonyii bo Lum bodvu le.

⁴⁹ Geenεn, ε wee mvu bó le wvù diee to nu Kayfas, wvù to nu εkolε ke bocee ncese le kelum kekiε le nε gay fiew ê bó le, “Kε ben kee naa lo fiεε kε. ⁵⁰ Kε ben kee le fí jee fô ben e le wee mwaan ekpwe fô bonyii le bocii efey fo ketum kecii ela lo le?” ⁵¹ Kε Kayfas to jemyi fiεε fin bô bvufee bvù è nu bwew kε. Wvù diεwε εkolε ke bocee ncese le kelum kekiε le to jemyi nεn teete ε è nu ntum Nyo' le Jisos to kεηke keekpwe fô ketum ke Bojuu le. ⁵² Ε è yaa mεy kε fô ketum kedvu le mεy kε, wvù to kεηke keekpwe keebaance boom bô è nu bo Nyo' le bocii bô nu bitum bimew e, é bó enù yí fiεε le fimwaan. ⁵³ Ε κεw εbvubwε le, ε bikuu bi won e mum κεw no joo nsey no bó nu ke eghan sε yu Jisos.

⁵⁴ Nonεn, ε Jisos fanε yaa εbvuu eghane ya le εntelεη jo Bojuu kε. Ε wvù nε fiew jó gεn ketum kemew kè nu mbew won monshεεm e ε bô boom bew bo ηgoo le no cee jó kelaante kemew e ε bó teje le Εfelem.

⁵⁵ Ε Νkaw Bojuu wvu Danεfey ke no too wase nceencee, ε bonyii no nεn'yi biba le bene Jelusalεm ε diuu din sε keetoo keekfum bikuu bibole. ⁵⁶ Ε bó gεn κεw no gomte Jisos biwci εbonεbon no bó to leemene fô yew ncese le gayte le, “Ben kpwaake le la? Kε wvù nu eto fô ηkaw wvun e le?” ⁵⁷ Ε to nu ε bocee ncese bo baay baay noo Bofalasii ε nya wase nci le é wee nu dvù wvù kee fô Jisos nu, é wvù ge ε bó kiεε, wvu le è nulo é bó ekoo wvù.

12

*Ɛ Maalia yefe Jisos Betani
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Ɛ è ke no shɛɛte wase ɛdiuw ɛsoocaaɛ ɛ emum enu kefew ke Nkaw Danɛfey e, ɛ Jisos nɛ gɛn ntɛw wvù Betani le jò Laasalus wvù Jisos to bvusɛɛ yî kpwe le to nu. ² No wvù gɛn jó, ɛ bó fɛ mwɛɛm mvudien keetɛw wvù dvù. Ɛ Maata no nu wee gawe ɛ Laasalus nu wee mvu ngoo bonyii bò to shiilɛɛ no diekene bô bo Jisos e. ³ Ɛ Maalia ke mum nɛ jo fikaa fi nfley mvu wvù shfuunɔkɛne le, yefe bikaa bi Jisos e dvù, sho bô yvuw ye ɛkolɛ. Nfley wvun to lumte naa baay, ɛ bó kene bô naad ɛwvunɛwvun. No wvù yefe nonɛn, ɛ yew yidvu nɛ no shfuunɔkɛne lo ɛnte yicii.

⁴ Ɛ Judas Iskaliot wvù to nu wee ngoo boom bo Jisos e, (wvù to ghanɛɛ egese wvù) kaa nɛ gay lɛ, ⁵ “Ɛ be ge la fo bó egese lo nfley wvun bodanali gee tɛ, enya bigew bidvu ɛ bonyii bò fuute?” ⁶ Kɛ Judas to jemyi nɛn lɛ wen kɛɲke shiee fô bonyii bò fuute le kɛ. Wvù to nu coon ɛ è to nu wvù wee wvubo ɛkelɛ, ɛ wvù to ké no leese kebo jó fici ɛkolɛ kew dvù. ⁷ Ɛ Jisos gay lɛ, “Cinɛ wvù le. Wvù be gɛke nfley wvun nɛn keeseyse ɛ è nu ndwey wɛm dvù. ⁸ Bonyii bò fuute nu ke enu kɛ ben ɛ bó sekecii, geenɛn kɛ me nu ɲke enu beene sekecii kɛ.”

⁹ Ɛ kebombom ke Bojuu le ke yuw lɛ Jisos nu jó, ɛ bó mum to jó. Kɛ bó to to kɛ ɛ è nu nje Jisos maan kɛ. Bó to to tɛn keeyɛn Laasalus wvù Jisos to bvusɛɛ yî kpwe le. ¹⁰ Nonɛn, ɛ bocee ncese bo baay baay

12:1 11:1-2 **12:2** Luk 10:40 **12:3** Luk 7:37-38 **12:4** 6:71;
13:2, 27; 18:2; Mat 10:4 **12:5** Yɛsa 58:7; Mat 19:21; Jɛm 2:15-16
12:7 19:40 **12:8** Dito 15:11 **12:9** 11:43-44

no kaake ɛ bó nu eyu tɛn Laasalus, ¹¹ njefo è to nu nje wvú wvù Bojuu nteen to cin'yi bó le leese wase fitele ɛ è nu yî Jisos e.

Ɛ Jisos ley Jɛlusalɛm diɛwɛ Nfon e

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Ɛ ekfun buy yuu, ɛ kebombom ke bonyii le kè to toɛ fô nkaw e yuw ɛ Jisos nu ê je too Jɛlusalɛm.

¹³ Ɛ bó mum jo bidaayɛɛ buy keegen efiisen wvú ê je. Ɛ bó gɛn no wvuuyi gayte ɛ, “Eeeee, mbense enù fô Nyo' le lɛɛɛ! Nyo' nu ɛ lan kembonɛn yî wee wvù too ê diee di Tata le lɛɛɛ! Ɛ nu wvú Nfon wvu Islael lɛɛɛ!” ¹⁴ Ɛ Jisos gom waa kembɛɛbey, ben. Ɛ fí mum no nu no bó to saɲɛɛ ɛ,

¹⁵ “Bonyii bo Sayon, fo ben efanè kɛ.

Ben etaa eyɛn, Nfon wene too lo,
ɛ wvú ɛ ben yî waa kembɛɛbey e.”

¹⁶ Kɛ boom bo Jisos e bo ngoo le to nu ɛ kiɛɛ fiɛɛ fí fiɛɛ fin dunɔi fonkɛw kɛ. Ɛ Jisos ke dioo ley wase bvukukɛ bwew e, ɛ bó mum kume ɛ bó to saɲ fiɛɛ fin ɛ è nu ɛkumɛ wvú, ɛ fí ɛ kooy wase bô wvú kɛ no bó to saɲɛɛ. ¹⁷ Kebombom kè to nu bô bo Jisos diuu dì wvú to tenɛɛ Laasalus ê jem bvuse yî kpwe le to nu ɛ gɛn bô nsee no bó to yɛnɛɛ. ¹⁸ Ɛ shiee wvù kebombom kedvu to buyɛɛ keegen efiisen wvú ê je to nu nje bó to nu ɛ yuw ɛ wvú to nu ɛ ge fiɛɛ fin fí dunɔi bvukukɛ bvù Nyo' le. ¹⁹ Ɛ Bofalasii yɛn nɛn mum no jemyi ɛbonɛbon ɛ, “Kɛ ben nu ɛ yɛn? Kɛ fiɛɛ nu dvú fí è nulo é ben ebvuu ege kɛ. Wonɔ tfuu nu ɛ shfum wase ɛ bi wvú le.”

Ɛ Boglek bomew no shieele keeyen Jisos e

²⁰ Bonyii bomew to nu ngoo bonyii bò to benɛɛ Jɛlusalɛm keebunle Nyo' kefew ke ɲkaw e kin ɛ è nu Boglek. ²¹ Ɛ Boglek ban gen yen Filew wvù to nen'yɛɛ ê kelaante kè Bɛsayda le ê keba kè Galilee le, gay ê wvù le, “Ngaywee, bese shieele keeyen Jisos e.”

²² Ɛ Filew mum gen be Andulu dvù, ɛ bô wvù mum gen see ê Jisos. ²³ Ɛ Jisos tfuse ê bó le, “Kefew nu ɛ kocɛn wase kè wee wvù diee nu Waawee nu ekenɲke diee dì kuuke. ²⁴ Ɛ me ensee ê ben kecɛɛy kecɛɛy le, é ngow fiɛɛ baa egbwe yí nshɛ le ekpwe, é yí emɛy kɛ enu yí embenɲ. Geenɛn é yí kpwe lo, é yí ke eyum mvuntam nteen. ²⁵ Wee wvù koonɲke nshii we baay nu ke elase nshii wvudvu, ɛ wee wvù bane nshii we yí wonɲ wvun e nu ɛ wvù gɛɛle lo keeke ekenɲke nshii wvù mɛy lo. ²⁶ Ɛ wee lemte me le, tu wvù kɛɲke keebii me le, ɛ naa fɛɛ fò me nu, é wee wɛm lemme enù tɛn fó. Ɛ wee lemte me le, tu Icɛm nu ke ebuw wvù.”

Ɛ Jisos jeme ekumɛ kpwe ye

²⁷ Ɛ Jisos nɛ gay le, “Keseen nu ɛ fitele buuke lo me. Ɛ nulo é me enɲay le la? Le Icɛm ebvuse me ɛnte jo kefew ke ngɛw e kin e? 'Aay, è nu nje kefew kedvu kin wvù me nto ntoɛ. ²⁸ Icɛm, geɛ é diee diuw ekuuke.” No wvù jeme nonɛn, ɛ diɛw shii fowe le, “Me nu ɛ ɲge wase dí ɛ no kuuke, ɛ me mbɛɛ ɲke embvuu enɲe.”

12:21 1:44; Luk 19:3; 23:8 **12:23** 2:4; 12:16 **12:24** Mat 10:39; 16:24-25; 1Kol 15:36 **12:26** 14:3; 17:24 **12:27** 12:23; Mat 26:38
12:28 17:1; Mat 3:17; 17:5

²⁹ Ε kebombom kè to leeme fó dīoo yuw diēw yidvu, gay fibole λ, “Ε baykene jan.” Ε bomew gay λ, “Ε jemyi nceendaa Nyo' ê wvú.” ³⁰ Ε Jisos tfuse λ, “Diēw yin to nje yene. Kε yí to nje yem kε. ³¹ Keseen nu wase kefew kè bó nu esaw won wvun. Keseen nu ε bó nu eshwaw nfon wvú saake won wvun. ³² Geenεn ε fiem nu ε seke bó ε ke ε njeyse me fowe, é me engufe bonyii bocii é bó eto yí yem e.” ³³ Jisos to jemyi nonεn dunçi ε è nu kfuu kpwe yí wvú nu ke ekpwe. ³⁴ Ε kebombom ke bonyii le tfuse ê wvú λ, “Bese yuuke ê Nwa' bonci le λ Mboyse wvú Nyo' to kawεε nu ke efele. Wo ε ghan nεε ε se no duu λ bó kεηke keeke njeyse wee wvú diee nu Waawee fowe? Wee wvú diee nu Waawee wvudvu nu wvú la?” ³⁵ Ε Jisos gay ê bó λ, “N'yu nu enu ben ε bó kε yí kefew e caan. Ben emum elenè no ben kεηke n'yu ben ε bó, fo kejiwε ke nε eban ben. Kε wee wvú λene ê ejiwε le ké no kee fô wvú gene kε. ³⁶ No ben kεηke n'yu ben ε bó, ben ebee n'yu wvun e, wvu λ ben emum enu boom bo n'yu le.”

Diēw Jisos nu ke esaw wee wvú nu ε fan keefiisen diēw yidvu

No Jisos jemyεε mwεεm mvun nen, mum nε gen nyiim. ³⁷ Naa no wvú to nu ε cim ge mwεεm nteen mvú dunçi bvukukε bwew ε bó yen, bó to baa lese fitele yí ye le kε. ³⁸ Ε fí to nu nonεn wvu λ fí ekocεn no Yesaya wvú wee ntum Nyo' to jemyεε λ,

12:31 5:22; 14:30; 16:11 **12:32** 3:14 **12:33** 18:32 **12:34**
 Mben 89:36-37; 110:4; Esek 37:25; Jon 12:23; 3:14 **12:35** 7:33;
 8:12 **12:36** 5:13 **12:37** 16:9 **12:38** Yesa 53:1; Lum 10:16

“Tata, è nu yεε dvú wvù nu ε bee fiεε fi bese jemyi le?

Ε è nu ê baa wvù Tata nu ε dunçe mvunḡay mvu kebo kew e?”

³⁹ Nonen ke è to nulo é bó elese fitele yî ye le ke, njefo Yesaya to nu ε bvuu jeme bvudvuu bvumew e le,

⁴⁰ “Wvú nu ε ban ejise εbo, ε ge mvuntelem mvubole ε no leε, wvu le fo bó eyenè mwεεm e bô ejise εbo, ekeè mwεεm ê mvuntelem mvubole, ekase etu jim é me enfε bó.”

⁴¹ Yesaya to jemyi mwεεm mvun njefo wvú to nu ε yen wase bvukuke bvú Jisos e, mum no jemyi ekumε wvú. ⁴² Naa no bonyii to baa cim nu keelese fitele yî Jisos e, nu ε bonyii nteen bò to nu naa bikuu bi won e to lese fitele yî ye le, geenen fanε yaa nu keejeme bô dew yibo ke, njefo bó to fane Bofalasii le fo bó ke ekuḡ bó yew bunle le. ⁴³ Ε bó to fane nonen njefo bó to koonke keekenke mbense ε è nu wvù nen'yi fô bonyii le efey keekenke ε è nu wvù nen'yi fô Nyo' le.

⁴⁴ Ε Jisos nε fun foweεwe gay le, “Wee wvù nu ε lese fitele yî yem e, nu ε wvú yaa lese ε è nu yî yem e ke. Wvú lese ε è nu yî wee wvù tum me le. ⁴⁵ Ε wee yen me le, tu wvú yen ε è nu wee wvù tum me le. ⁴⁶ Me nu ε nto ê won jan diεwe n'yu le wvu le naa yεε wvù nu ε lese fitele yî yem e wvú saa ebvuu emεy enu ê ejiwε le ke. ⁴⁷ Ε wee yuw diεw yem, ε fanε yaa egεε, me nsaa enlese wvú nḡεw e ke, njefo

12:40 Yεsa 6:10 **12:41** Yεsa 6:1-3 **12:42** 2:23; 9:22 **12:43** 7:18 **12:44** 5:24 **12:45** 14:9; 5:18 **12:46** 12:35-36 **12:47** 3:17; 5:22

ke me nto nto keenlese bonyii bo yî won wvun e ηgew e ke. Me nto nto keemboyse lo bó. ⁴⁸ Wee wvù nu ε ma me ε fan keefiisen diew yem kenke fiε fi nu ke esaw wvù. Diεw yî me nu ε njeme ê wvù nu fiε fi nu ke elese wvù ηgew e diuu di fokemese. ⁴⁹ Fî nu nonen njefo ke me njemyi ε è nu ê mvun gay mwem e ke. Icεm wvù tum me nu wvù wvù gay le me enjemyi, ε è nya wvù fiε fi me enjemyi, ε see no me enjemyi. ⁵⁰ E me ηkee le fiε fi wvù gay le me enjemyi nu fî nyaa nshii wvù mey lo. Nonen fiε fi me njemyi nu fî Icεm nu ε gay le me enjemyi.”

13

E Jisos cuke bikaa bi boom bew bo ηgoo le

¹ E è ke no nu wase bvù εkfun nu ebuy eyuu é emum enu Nkaw Danefey, ε Jisos kiε le kefew kè wen nu ecine won wvun e, ekase egen fô Icee wen e nu ε kocen wase. No wvù to koonke bonyii bò è to nu bew yî won wvun e, ε wvù kon bó gen mese. ² E bó ke no diekene fokiεguu, ε dεwle ε lese wase ηkpawawce ê fitele fi Judas wvù waa Semon Iskaliot e le wvù egese Jisos. ³ No Jisos to kee wase le Icee wen nu ε nya wase mwεεm mvunciim can wen e, bô le wen to nε fô Nyo' le ε wen kaase tuu jim fô Nyo' le, ⁴ ε wvù mum nε ê we jo mwεεm mvudien, baayε bikum biew, jo ndvu yî bó shole ye dvù, sen yî mvuntem e, ⁵ mum tfuw joo ê ηkaa le, kew no cuke bikaa bi boom bew bo ηgoo le dvù, shole bô ndvu yî wvù to senεε yî mvuntem e ye. ⁶ E wvù ke

cukε to buy fô Semon Bitā le, ε wvú bife ê wvú le, “Tata, è nu ecukε wo bikaa biem e?”

⁷ Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Κε fιεε fι me ηgee nu ε wo nulo ekiεε keseen κε. Wo nu ke ekiεε ε è nu εjim.” ⁸ Ε Bitā gay ê Jisos le, “Κε è nulo é wo ke eyuu ecukε bikaa biem κε.” Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Ε me mbaa encukε wo, wo saa eκεηκε fιεε bee wo κε.” ⁹ Ε Semon Bitā mum gay ê Jisos le, “Tata, é è fεn nu nonεn, tu κε wo nu ecukε κε ε è nu bikaa biem maan κε. Wo nu ecukε tεn can yεm bô εkolε kem fó.” ¹⁰ Ε Jisos gay ê wvú le, “Wee wvù nu ε cukε wase ye nu ε wvú yuule wase ye yicii, ε shiee yaa bvuu nu keebvuu ecukε εfey bikaa κε. Ben nu ε ben yuule wase, geenεn κε è yaa nu ben bocii bô yuule κε.” ¹¹ Jisos to jemyi nonεn njefo wvú to kee wase wee wvù nu ke egese wvú. Ε nu fιεε fι wvú to gayεε le, “Κε ben yuule bocii κε.”

¹² Ε Jisos ke mεse cukε bikaa bibole, tfume bikum biew, kase γεn tu fô bvudvuu bwew e, mum bife ê bó le, “Ben nu ε kiεε fιεε fι me ηge fô ben e fin e? ¹³ Ben teje me le Wee N'yεεyi bvuu teje le Tata, ε ben teje ε è nu leη nonεn njefo è nu fιεε fι me nu. ¹⁴ Ε me wvù nu Tata wene bvuu nu Wee wene N'yεεyi nu ε cukε bikaa binεn, tu ben tεn κεηκε keecukε bikaa bi wee noo wee le. ¹⁵ Me ηge nonεn nduηci lo ê ben le ben egeè tεn no me ηge fô ben e. ¹⁶ Ε me ensee ê ben keceεy keceεy le κε waa lemme ké no kuuke fele cee εkolε we κε, ε κε wee wvù bó tum lo ké no kuuke tεn fele wee wvù tum wvú κε. ¹⁷ Ε ben kee mwεεm mvun, ε no gee

mvú, é njon wvu baay enu wene. ¹⁸ Kε me njemyi ε è nu ekumε ben bocii kε. Me ηkee bonyii bò me nu ε ncaw. Geenεn, ε fí nu le fiεε fí nu ê Nwa' Nyo' le kεηke keeke eto ekocεn no bó to sanεε le, 'Wee wvù diee mwεεm mvudien mwem nu ε nε ε no bii bikaa biem e.' ¹⁹ Me nseηe fiεε fin ê ben keseen é fí sε keeke ekooyi, wvu le fí ke dīoo ε kooy, é ben emum ebee le è nu naa me wvudvu. ²⁰ E me ensee ê ben kecεεy kecεεy le wee wvù nu ε fiisen naa wee wvù la wvù è tum me, nu ε wvú fiisene ε è nu me. E wee wvù fiisene me fiisene ε è nu wee wvù tum me."

E Jisos dunεe wee wvù nu egese wvú

²¹ No Jisos jeme mwεεm mvun nεn, ε fitele nε no buuke wvú. E wvú nε jeme lo teytey gay le, "E me ensee ê ben kecεεy kecεεy le wee mvu ben e nu egese me." ²² E boom bew bo ηgoo le nε no taayine ye maa laa wvú jemyi ε è nu wee wvù la le. ²³ Wee mvu ηgoo boom bo Jisos e wvù Jisos to koonke to yeeme diekene naa mbew ye le. * ²⁴ E Semon Bitā kpwase wvú gay le wvú ebife ê Jisos le laa wvú jemyi ε è nu yεε le. ²⁵ Nonεn ε wvú yeem gen yī Jisos e bife ê wvú le, "Tata, è nu yεε?" ²⁶ E Jisos tfuse ê wvú le, "E nu wee wvù me nu enguse blēed encuw ê nshεw mbase le enya ê wvú." Nonεn ε wvú mum cuw blēed ê nshεw mbase le nya ê Judas wvù waa Semon Iskaliot. ²⁷ Kε no Judas fi blēed wvudvu nεn, ε Satan mum ley yī ye le. E Jisos gay ê wvú le, "Yanşen ege fiεε fí wo gomte keege."

13:18 Mben 41:9; Jon 17:12 **13:19** 8:24; 14:29; 16:4 **13:20**
 Mat 10:40 **13:23** 19:26; 20:2; 21:7, 20 * **13:23** Keeshii ediekene
 nu ε Bojuu to ké nshii fokuse, yeem lo keba kemwaan sε no diekene.
13:27 13:2

28 Wee mvu ηgoo bó le to baa kiεε fiεε fi wvú jemyi ê wvú nonen κε. 29 Bomew to kpwaake le no Judas to nu wee wvú gεεle ekεle nu ε Jisos jemyi ê wvú le wvú eγεν eguy mwεεm mvù bó shieele keedie Nkaw dvú, kenεε le wvú eγεν enya fiεε ê bonyii bò fuute. 30 No Judas fi blεed wvudvu nonen ε die, mum buy lo kanj mwaan γεν. Sekekίε to nu wase entan.

Ε Jisos tefe kpwe ê boom bew bo ηgoo le

31 No Judas buyεε wase γεν nonen, ε Jisos shεε gay le, “Keseen nu ε bó nu ekew eyεne bvukukε bvυ wee wvù diee nu Waawee le, emum eyεne ten bvukukε bvù è nu bvυ Nyo' le yî ye le. 32 Ε bó yεν bvukukε bvυ Nyo' le yî ye le, tu Nyo' nu edunçε ten bvukukε bvυ Waa we le yî wvú wvù Nyo' le. Ε wvú nu edunçε lo kanj mwaan. 33 Boom bem, me nu enu beene κε wase yî kefew e nen caan. Ben nu ke eshεε egom me saa eyen κε. No me nto ηgayεε ê Bojuu, nu no me ηgayte ê ben keseen le, ‘Fô me ηgene nu ε κε ben nulo eto fó κε.’ 34 Me nyaa nci ê ben, ε è nu nci wvu fwε le ben dīoo ε shεε no koñenè. Ben ekoñenè κε naa lenlen no me nu ε ηkoñ ben. 35 Ε ben shεke ε no koñene nonen, é fifin ege é bonyii bocii emum ekiεε le ben nu boom bem bo ηgoo le.”

Ε Jisos gay le Bitā nu ke ema wen

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 Ε Semon Bitā mum bife ê Jisos le, “Tata, wo gene ε è nu fεε?” Ε Jisos tfuse le, “Fô me ηgene nu ε κε è nulo é wo ebi me le keseen κε. Wo nu ke eshεε

sε bi.” ³⁷ Ε Bitα kase bife ê wvú λε, “Tata, κε è nulo é me mbi wo le keseen nje la? Me nu ηke enya nshii wεm keenkpwe nje yo.” ³⁸ Ε Jisos Bife ê wvú λε, “Wo nulo enya nshii wo keekpwe nje me? Ε me ensee ê wo keceey keceey λε κε nyimshie nu ke etonj sε wo ε ma wase me bokaη botete κε.”

14

Jisos nu Je yì gene fô Nyo' le

¹ Ε Jisos bvuu jeme ê boom bew bo ηgoo le λε, “Fo ben ecine é mvuntelem mvunen ebuke κε. Ben elese fitele yî Nyo' le, elese ten fitele yî yem e.” ² Yew dvu Icem, nu ε bibuw nu dvú nteen. Ε fi be baa enu nonen, tu me mbaa ηgayte λε me ηgene nseyse bvudvuu ê ben κε. ³ Ε me nu ndioo ε ηgen ε nseyse bvudvuu ê ben, enkase ento enjo ben é beene enu, wvu λε fô me nu, é ben enù ten fó. ⁴ Ε ben kee wase je yì gene fô me ηgene.” ⁵ Ε Toma mum gay ê wvú λε, “Tata, κε bese kee fô wo gene κε. Bese nu eghan neε sε kieε je yidvu?” ⁶ Ε Jisos tfuse λε, “Ε nu me je, ε è nu me keceey, ε è nu me nshii. Ke wee nulo egen fô Icem e sε wvú ε fey yî yem e κε. ⁷ Ε ben be kee me, tu ben bee kee ten Icem. Ε kew yî keseen e nu ε ben ε kieε wase wvú ε bvuu ε yen wvú le.”

⁸ Ε Filew gay ê wvú λε, “Tata dunce Ico ê bese, é bese eyen emum effuu.” ⁹ Ε Jisos tfuse ε wvú λε, “Filew, beene nu ε ce wase baay nen sε wo kee me le? Wee wvù nu ε yen me le, nu ε wvú ε yen wase Icem e. Wo nulo eghan neε le sε ebvuu egayte λε me endunce Icem ê ben? ¹⁰ Wo baa bee λε me nu yî

Icɛm e, ɛ Icɛm nu yî yɛm le? Njeme wvù me njemyi ê ben nu ɛ kɛ me njemyi yî mvunɔgay mwem e kɛ. Icɛm wvù nu yî yɛm e nu wvù gee dilemme diew. ¹¹ Ben ebee me le lɛ me nu yî Icɛm e, ɛ Icɛm nu yî yɛm e. Ɛ ben baa bee me le nje fiɛ fi me ŋgayte, é ben bee nje dilemme di me ŋgee le. ¹² Ɛ me ensee ê ben kecɛɛy kecɛɛy lɛ wee wvù nu ɛ lese fitele yî yɛm e nu ke egee tɛn dilemme di me ŋgee. Ɛ wvù nu ke ege dilemme efey naa di me nu ɛ ŋge, njefo me ŋɛne wase fô Icɛm e. ¹³ Naa la fi ben ɛ bife ê diee diem e, é me enɔge fí, wvu lɛ Icee Wan nulo ekɛŋke diee di kuuke nje Wan. ¹⁴ Ɛ ben bife naa la ê diee diem e, é me enɔge fí.

Ɛ Jisow kaw bonyii bew bô Keyoy ke Yuule

¹⁵ Ɛ ben koonke me, é ben egɛɛlɛ bonci bem, ¹⁶ é me ŋke enlɛkɛ ê Icɛm é wvù enya ben bô wvumvu Wee Nfi é wvù enu ben ɛ bó sekeci. ¹⁷ Wee wvun nu Keyoy ke kecɛɛy e. Kɛ wvù nu wee wvù è nulo é bonyii bô è nu bo yî won wvun e efiisen wvù kɛ, njefo kɛ bó yɛne wvù le kɛnɛɛ kee wvù kɛ. Ben nu finɛn ɛ ben kee wvù, njefo wvù cee ben ɛ bó, ɛ wvù nu ke enu yî yene le.

¹⁸ Kɛ me nu ŋke encinɛ ben e é ben enu diɛwɛ boom bo bonkfu le kɛ. Me nu ŋke enkase ento enu beene. ¹⁹ Ɛ shɛɛte wase caan é bonyii bô è nu bo yî won wvun e saa ebvuu eyɛn me le kɛ. Geenɛn, ben nu ke eyɛn me le. No me nu ŋke enu dvù, nu ɛ ben tɛn nu ke enu dvù. ²⁰ Ɛ nu ke enu ebvubwɛ é

14:11 5:18, 36; 10:37-38 **14:13** 15:16; 17:1 **14:15** 14:21, 23; 15:10; 1Jon 5:3; 2Jon 6 **14:16** 7:39; 14:26; 15:26; 16:7, 13; 20:22; 1Jon 3:24; 4:13; Lem 1:4; 2:4 **14:17** 1Kol 2:10-16 **14:19** 16:16; 8:14 **14:20** 5:18

ben ekiεε le me nu yî Icεm e, ε ben nu yî yεm e, ε me nu yî yene le. ²¹ Wee wvù kee bonci bem gεεle, nu wvuwe wvù koonke me. E wee wvù koonke me nu ε Icεm nu ke ekoonke wvù. E me nu ηke enkoonke ten wvù, enduηce εkolε kem ê wvù.” ²² E Judas wvumvu (ε è yaa nu κε we wvù bó tenje le Iskaliot ke) bife ê wvù le, “Tata, fí ghan nεε le fí wo nu ke eduηce εkolε kuw ε è nu ê bese, ε è yaa nu ê bonyii bò è nu bo yî won wvun e κε?” ²³ E Jisós tfuse ê wvù le, “E wee koonke me, é wvù egεεlè njeme wεm, é Icεm ekoonke wvù, é bee Icεm ke eto fô wvù le ecee bee bó. ²⁴ Ke wee wvù baa koonke me ké no gεεle njeme wεm κε. Ke njeme wvù ben yuuke nu wεm κε. E nu wvu Icεm wvù tum me.

²⁵ Mwεεm mvun nu ε me njemyi ê ben mbεε beene. ²⁶ Geenεn, Wee Nfi wvù è nu Keyoy ke Yuule wvù Icεm nu ke eciinse ê diee diem e nu ke eyεyi ben bô mwεεm mvunciim ebvuu ege é ben ekumyi mwεεm mvunciim mvù me nu ε njeme wase ê ben. ²⁷ Me nu ε ηgεε nyεkeey le wvù enu ben ε bó. Me nyaa nyεkeey wvù è nu wvuwe m ê ben. Ke me nyaa nyεkeey wvun ê ben no bonyii bò è nu bo yî won wvun e ké no nyaa κε. Fo ben ecine é mvuntelem mvunen ebuuke kenεε kenke jan κε. ²⁸ Ben nu ε yuw wase no me ηgayte le me ηgene wa lo, ε me nu ηke enkase ento enu beene. E ben be koonke me, tu ben bee elanlanje lo, njefo me ηgene ε è nu fô Icεm e, no Icεm kuuke fele me. ²⁹ Keseen nu ε me ε njeme wase fiεε fin ê ben é fí sε keeke ekooy, wvu le fí ke dioo ε kooy, é ben emum ebee me le.

³⁰ Kε me mbεε embvuu enshe enjemyi beene baay kε, njefo nfon wvù saake won wvun too wase. Kε è nu le wvù kεηke mvunḡay ê me ê we kε. ³¹ Geenεn, me ηgee ε è nu no Icεm nu ε gay le me enḡeè wvu le bonyii bò è nu bo yî won wvun e nulo ekiεε le me ηkoonḡke Icεm. Ben eja we é bó enε.”

15

Jisos nu kete ε bonyii bew nu tíεw yidvu

¹ “Ε nu me twenḡ kete ke mvuntam e ke cεεy cεεy, ε Icεm nu wee wvù seysee twenḡ wvudvu. ² Tíεw yεm yicii yì baa yumte mvuntam, nu ε wvù ke faashe bvuse, ε yì yumte mvuntam nu ε wvù ke seyse kpweεε wvu le yì eyuule emum eyumte mvuntam nteen. ³ Njeme wvù me njeme wase ê ben nu ε ge wase ben ε no yuule. ⁴ Ben emεy enù yî yεm e, é me enu tεn yî yene le. Kε tíεw nulo eyum mvuntam εyinεyin sε yì nu yî kete le kε. Ε nu kε lenḡlenḡ no kε è nulo é ben ege fiεε sε ben nu yî yεm e kε. ⁵ Ε nu me twenḡ kete ke mvuntam e, ε ben nu tíεw yidvu. Wee wvù nu yî yεm e ε me nu tεn yî ye le, nu wvuwe wvù nu diεwe tíεw yì nulo eyumte mvuntam nteen e, njefo é me mbaa enu, wee saa ege fiεε kε. ⁶ Wee wvù nu sε wvù ε mεy ε no nu yî yεm e nu diεwe tíεw yì bó efasse elanḡ lo, é yì eyumtεn e. Kfuu yiye tíεw nu ε bó nu ke ebaance elanḡ ê ηḡuy e é yì efie lo. ⁷ Ε ben mεy ε no nu yî yεm e ε diεw yεm nu yî yene le, ben é bife naa la fi ben shieele, é bó ege fí fò ben e.

14:30 12:31 **14:31** 15:10; Mat 26:46 **15:1** Os 10:1; Yεsa 5:1-7; Yeli 2:21; Mben 80:8-16 **15:2** Mat 3:10 **15:3** 13:10 **15:4** 6:56; 15:7, 10, 16; Lum 11:17-18; 2Kol 3:5; 4:7; 1Jon 2:6, 28; 3:6, 24
15:6 Mat 7:19 **15:7** 15:16

⁸ Ε ben nu diεwε τίεw yì yumte mvuntam nteen e, é fífin enyaa diee dì kuuke ê Icεm, emum eduñci læ ben nu bonyii bem bo ηgoo le.

⁹ No Icεm koonke me nu κε læηληη no me ηkoonke ben. Ben emum emεy enù ente jo kenkonen kem.

¹⁰ Ε ben γεελε bonci bem, é ben emεy enu ente jo kenkonen kem, κε no me nu ε ηγεε bonci bo Icεm e ε mεy ε no nu ente jo kenkonen kew. ¹¹ Mwεεm mvun nu ε me njemyi ê ben wvu læ njon wεm nulo enu fô ben e, é ben emum eκεηκε njon wvù nu ε yinσen.

¹² Nci wεm nu wvun wvù nu læ ben ekonenê κε no me ηkoonke ben. ¹³ Κε kenkonen kemew bvuu nu dvú kè kuuke fele kè læ wee enya nshii we ekpwe nje nsáa ye κε.

¹⁴ Ε ben gee fiεε fì me ηgayte læ ben egeè, tu ben nu nsáa yεm. ¹⁵ Κε me mbvuu nteje ben læ boom bo lemme le κε, njefo κε waa lemme ké no kee fiεε ficii fì cee εkolε we gee κε. Me nteje wase ben læ nsáa yεm njefo fiεε ficii fì me n'yuw ê Icεm nu ε me ε ηγε wase ben ε kiεε.

¹⁶ Κε è to caw ben me κε. Ε to caw me ben, mbaa ηγεε læ ben egen enu diεwε τίεw yì yumte mvuntam e, mvuntam ε è nu mvù nu ke emεy nu dvú le. Ε ben gee nonen, naa la fì ben ε bife ê Icεm ê diee diem e é wvú enya ê ben. ¹⁷ Nci wvù me nyaa ê ben nu κε wvun wvù læ, ben ekonenê.

Ε Jisos gay læ won ηwvun nu ke ebane bonyii bowene

15:8 14:13; 17:1 **15:9** 13:1; 5:18 **15:10** 14:15 **15:11** 16:22, 24; 17:13; 1Jon 1:4 **15:12** 13:34; 1Jon 4:11 **15:13** 10:11
15:16 14:13; 15:7; 16:23-24; Mat 18:19; 1Jon 3:22; 5:14-15; Jon 6:70; 13:18 **15:17** 13:34

18 **Ɛ** bonyii bò è nu bo yî won wvun e bane ben, é ben no kee le bó to yaw kɛw no bane ɛ è nu me ɛ sɛ no bane ben. 19 **Ɛ** ben be nu bonyii bo yî won wvun e, tu bonyii bò è nu bo yî won wvun e be koonke ben diɛwɛ bonyii bobole. Geenɛn, kɛ ben baa nu bonyii bo yî won wvun e kɛ. Me nu ɛ ncaw wase ben ɛ mbvuse ɛnte jo bonyii bo yî won wvun e. **Ɛ** nɛɛ fiɛɛ fi bonyii bò è nu bo yî won wvun e bane ben. 20 Ben ekume njeme wvù me nto njemyɛɛ ê ben le kɛ waa lemme ké no kuuke fele cee ɛkolɛ we kɛ. **Ɛ** bó bone bikaa ê me ɛjim, tu bó nu ke ebon tɛn ê ben ɛjim. **Ɛ** è be nu le bó yuuke njeme wɛm e, tu bó nu ke eyuw tɛn wene le. 21 Fin nu fiɛɛ fi bó nu ke ege bô ben nje me, njefo kɛ bó yaa kee wvù wvù to tumɛɛ me kɛ. 22 **Ɛ** è be baa nu le me nu ɛ nto ɛ njeme ê bó, tu bó be baa ekeɲke jay kɛ. Geenɛn, keseen nu ɛ kɛ bó keɲke fiɛɛ keetanɛ diuw dvù yî bibefɛ bibole kɛ. 23 Wee wvù bane me nu ɛ wvù bane Icɛm tɛn. 24 **Ɛ** è be baa nu le me nu ɛ nge kfuu dilemme di wee ke baa yuu ge wase ɛntelɛɲ jo bó, tu bó be baa ekeɲke jay kɛ. Geenɛn bó nu ɛ yɛn, ɛ no bane kɛ me noo Icɛm. 25 Fifiɲ nu nonɛn keege é diɛw eto ekocɛn no bó to sanɛɛ ê Nɲwa' bonci bobole le,

‘Bó ban me ɛcici.’

26 Geenɛn, Wee Nfi wvù me nu nke enciɲse nu ke eto ɛ wvù nɛ fô Icɛm e. Wee Nfi wvun nu wvù è nu naa Keyoy ke kecɛɛy e kè nɛn'yi fô Icɛm e. Seke wvù ɛ to, wvù nu ke eben jim nsaw wɛm. 27 Ben

15:18 7:7 **15:20** 13:16 **15:21** 16:3 **15:22** 9:41 **15:23**
 Luk 10:16; Jon 5:23; 1Jon 2:23 **15:24** 5:36 **15:25** Mben 69:4;
 35:19 **15:26** 1:15; 5:36; 14:16; 1Jon 5:6-9 **15:27** 1:14; Lem 1:8;
 1Jon 1:2; 4:14

tɛn nu ke eben jim nsaw wɛm, njefo ben nu ɛ no nu beene ɛ kɛw fonkɛw.”

16

¹ “Me njemyi mwɛɛm mvun mvunciim ê ben wvu ɛ fo ben ke egbwe yî mbee wene le kɛ. ² Bó nu ke ekuɲ ben yéw bunle le. Yî kecɛɛy e, kefew too lo kè wee nu ke edioo yuu wee mvu ben e, eyuu kpwaake ɛ wen gee ɛ è nu lemme di jee fô Nyo' le. ³ Ɛ bó nu ke egee nonɛn, njefo kɛ bó baa kiɛɛ wase Icɛm kɛnɛɛ me kɛ. ⁴ Me njemyi mwɛɛm mvun mvunciim ê ben nɛn wvu ɛ seke kefew kedvu ɛ kocɛn, é ben ekume ɛ me nto nu ɛ njeme wase ê ben ɛkumɛ mvú.

Lemme di Keyoy ke Yuule nu ke eto egee

Me nto mbaa njeme mwɛɛm mvun ê ben fonkɛw kɛ, njefo me nto ɲké no nu kɛ beene. ⁵ Keseen nu ɛ me ntuu wase jim fô wvú wvù to tumɛɛ me le. Geenɛn, wee mvu ben e baa cim bife ê me ɛ laa me ɲɛne fɛɛ ɛ. ⁶ Ben nu yîi yîi njefo me nu ɛ njeme wase mwɛɛm mvun ê ben. ⁷ Naa no fî cim nu nonɛn, é me ensee ê ben kecɛɛy ɛ, è nu lo fiɛɛ fî jee fô ben e ɛ me ɲɛn. Ɛ me nu sɛ me ɛ ɲɛn, Wee Nfi wɛ saa eto fô ben e kɛ. Geenɛn, é me ɲɛn lo, emum enciinse wvú fô ben e. ⁸ Ɛ wvú nu ke edioo ɛ to, etooshɛ bonyîi bò è nu bo yî won wvun e, ege é bó eyɛn kebefɛ kebole, ege é bó eyɛn fiɛɛ fî è nu nce wvu teytey, ege tɛn é bó eyɛn fî è nu nsaw Nyo'. ⁹ Wvú nu ke ege é bó eyɛn kebefɛ kebole no bó baa lese fitele yî yɛm e kɛ, ¹⁰ ege é bó eyɛn fiɛɛ fî è nu nce

wvu teyten no me nɣene wase fô Iceɱ e, ε ben yaa bæ ke ebvuu eyen me le ke. ¹¹ E wvú nu ke ege é bó eyen fiε fi è nu nsaw Nyo' njefo nfon wvù saake won wvun nu ε nsaw ε koo wase wvú.

¹² Me mbεε ηκεηκε naa mwεεm nteen keenjeme ê ben, geenεn κε è nulo é mvú eley bitem binεn e keseen ntay κε. ¹³ Seke wvú wvù Keyoy ke keceey e ε to, efi ben é ben ekiεε keceey kecii. Ke wvú yaa nu ke ejemyi ε è nu yî mvungay mwew e κε. Fiεε ficii fi wvú nu ε yuw nu fí fi wvú nu ke ejemyi, mum seje ê ben mwεεm mvù nu ke eto. ¹⁴ Wvú nu ke eduɲε bvukuke bwem, no wvú nu ke ejoo ε è nu fiεε fi è nu fiem seje ê ben. ¹⁵ Fiεε fi Iceɱ e ficii nu fiem. E nεε fiεε fi me nɣayte le wvú nu ke ejoo ε è nu fiεε fi è nu fiem seje ê ben.

Yii boom bo ηgoo le bo Jisos e nu ke etu nlanlan

¹⁶ E shεεte wase caan ben saa ebvuu eyen me le ke, dioo ε moocε caan é ben ebvuu ekase eyen me le.” ¹⁷ No Jisos jeme nonεn, ε boom bew bo ηgoo le bomew ghay εbonebon le, “E se nu la fi wvú gayte ê beene le, è shεεte wase caan beene saa ebvuu eyen wen e κε, ke dioo ε moocε caan ebvuu ekase eyen wen e, bô le wen ɣene fô Icee wen e? ¹⁸ Fiεε fi wvú se duu le è shεεte wase caan se nu naa le la? Ke beene baa kiεε fiεε fi wvú jemyi nonεn κε.”

¹⁹ E Jisos dioo kiεε le bó gomte keebife ê wen fiεε fi wen jeme, mum bife le, “Ben ghayte εbeneben ekumε fiεε fi me nɣayte le, ‘E shεεte wase caan ben saa ebvuu eyen me le ke, ke dioo ε moocε caan é ben ebvuu ekase eyen me le’ le? ²⁰ E me ensee ê ben

keceey keceey le, ben nu ke ebeele kpwe, fuunke e bonyii bò è nu bo yî won wvun lanlanje lo fibole. Ben nu ke enu yî yii le, geenen e yii yene yin nu ke ene etu nlanlan. ²¹ Kpwoon ké dioo nu yî lume le, no yuuke nsase, njefo kefew kew keeboo nu e kocen wase. E wvú ké dioo e boo wase wan, wvú saa ebvuu ekumyi nsase wvudvu ke, njefo wvú yuuke wase e è nu njon le wee wvu wum nu e to yî won e. ²² E nu ke no fí nu fô ben e keseen. Ben nu yii yii, geenen e me nu nke endioo e nkase e n'yen ben e, é ben ekenke wase e è nu nlanlan fô mvuntelem mvunen e, e wvuwe nlanlan nu ke enu wvú wee yaa nulo ke efi é ben ke. ²³ E nu ke enu kefew kekie le, ben saa ebvuu ebife fiée é me ke. E me ensee é ben keceey keceey le, é ben bife naa la é Icém, é wvú enya fiée fidvu é ben é diee diem e. ²⁴ E kew lo e to e buy keseen e, nu e ben ke baa bife wase fiée é Icém é diee diem e ke. Ben ebife, é ben ekenke, wvu le nlanlan wene eyinjen.

²⁵ Me njemyi njeme wvun e è nu ke é bongan e, geenen kefew too lo kè me n'yaa mbee nke embvuu enjeme é ben é bongan e ke. Me nu nke enjemyi wase é ben e è nu endan ekume Icém. ²⁶ E nu ke enu kefew kekie le, é ben biite fiée é Icém é diee diem e. Ke me ngayte é ben le me nu nke enleke fiée é Icém ben e ke. ²⁷ Icém kebee koonke ben, njefo ben nu e kon me e bvuu e bee le me ne fô wvú wvú Icém e. ²⁸ Me nto ne fô Icém e nto yî won wvun e, e no nen'yi wase yî won wvun e ntuu jim fô Icém e.”

²⁹ No Jisos jeme nonen e boom bew bo ngoo le bense lo gay le, “Anghaa! Wo jemyi naa keseen

tey^{tey} ε è yaa bvuu nu ê bon^{gan} e kε! ³⁰ Keseen nu ε bese ε yεn wase le wo kee m^{wε}εm mvunciim yaa cεy^{te} le wee ke ebife kε lo fiεε ê wo kε. Fifiⁿ nu ε ge bese ε mum ε bee le wo nε fô Nyo' le.” ³¹ Ε Jis^{os} tfuse ê bó le, “Ben fεn nu ε bee keseen e? ³² Kefew too lo, ε kí ε to naa wase, kè ben nu ke etawse m^{waan} m^{waan} ε wee egεne ê wvú yew, cinε me le me εmben^ε. Geenεn kε me nu me εmben^ε kε, njefo Icεm nu bee wvú. ³³ Me njemyi m^{wε}εm mvun ê ben wvu le no ben nu yî yεm e, ben emum ekeⁿke nyεkeey. Yî won^ε wvun e nu ε ben keⁿke bon^{εw}, geenεn ben esakenè. Me nu ε nso wase won^ε wvun.”

17

Ε Jis^{os} bunle fô bonyii bew e

¹ Ε Jis^{os} ke jeme njeme wvun mεse, mum nε cake ejise taa we bunle le, “Icεm, kefew nu ε kocεn wase. Duⁿce bvukukε bv^u Waa wo le wvu le Wan tεn nulo eduⁿce bwuw bvukukε. ² Wvú nulo eduⁿce njefo wo nu ε nya mvuⁿgay ê wvú ê we jo wee wvu wum tfuu le wvú enya nshii wvù mεy lo ê boba bocii bò wo nu ε nya ê wvú. ³ Ε nshii wvù mεy lo wvun nu fin fi le bó ekeè wo wvù è nu kε wo Nyo' wvu kecey, ebvuu ekee tεn me wvù Jis^{os} Klistu wvù wo to tumεε le. ⁴ Me nu ε nduⁿce wase bvukukε bwuw yî nshε le no me nu ε mεse lemme dì wo to nyaε le me enlem e. ⁵ Yî keseen e Icεm, kase enya

16:32 Saka 13:7; Mat 26:31, 56 **16:33** 7:7; 14:27; 1Jon 5:4 **17:1** 2:4; 11:4; 12:16, 23, 41; 13:31-32; 14:13; 15:8; 16:14; 17:10, 22, 24
17:2 3:35; 5:24; Mat 28:18 **17:3** 1Jon 5:20 **17:4** 4:34 **17:5** 1:1-2; 8:58; 17:24

me bvukukε mbew yo le bvù me nto nshee ηκεηκε fwele ε won η se ke kew e.

⁶ Me nu ε ndunçe wase wo ê bonyii bò wo to baayεε ê won jan nya ê me le. Bonyii ban to nu buw, ε wo mum nya bó ê me. Ε bó nu ε yuw diεw yo le. ⁷ Bó nu ε kiεε wase keseen le fiεε ficii fi me ηκεηκε nu ε fí ne ε è nu fô wo le. ⁸ Me njemyi nen njefo me nu ε nya wase diεw yì wo to nyaε ê me ê bó, bó ε fiisen, ε mum ε kiεε yî kecεey e le me ne fô wo le, ε bee ten le è to tum wo me. ⁹ Me mbunlee nen ε è nu fô boban e. Ke me mbunlee ε è nu fô boba bò è nu bo yì won wvun e ke. Me mbunlee ε è nu fô boban bò wo nu ε nya ê me le, njefo è nu bonyii buw. ¹⁰ Bonyii bocii bò me ηκεηκε nu bonyii buw, ε bonyii bocii bò wo κεηκε nu bem. Ε nu yî bó le wvù bvukukε bwem yen'yi. ¹¹ Keseen nu ε me n'yaa mbεε ê won jan ke. Geenεn bó bεε ê won jan, ε me ηkaase wase ntoo fô wo le. Icεm wvù yuule, gεεle bó ê diee diuw dì wo nu ε nya ê me le, wvu le bó nulo enù yî wee le mwaan η ke naa no bee wo nu yî wee le mwaan.

¹² Seke me nto nu bee bó, me nto nu ε ηγεε bó ê diee diuw dì wo nu ε nya ê me le. Me nu ε ncεycεy bó wee mvu bó le baa la, efey ke wvuwe wvù to nu wase wee wvù nu ke ela le. Ε fifin to nu wvu le fiεε fi bó sanjεε ê Nwa' Nyo' le eto ekocεn. ¹³ Keseen nu ε me ηkaase wase ntoo fô wo le, ε mwεεm mvun nu ε me njemyi mbεε yì won wvun e wvu le è nulo é bó eκεηκε njon wvu wεm ε wvú ε yinjsen yì bó le. ¹⁴ Me nu ε nya wase diεw yo can yibole, bonyii bò è nu bo

yî won wvun e ε mum ε no bane bó njefo κε bó nu bonyii bo yî won wvun e κε, lenlen no κε me nu wee wvu yî won wvun e κε. ¹⁵ Κε me mbunlee nen le wo ebvuse lo bó yî won wvun e κε. Me mbunlee ε è nu le wo egemgem bó fo bó eley can wee kebefε wε le. ¹⁶ Κε bó nu bonyii bo yî won wvun e κε, lenlen no κε me nu wee wvu yî won wvun e κε. ¹⁷ Seyse bó egεε é bó eyuulè ente jo keceey. Diεw yo nu keceey. ¹⁸ No wo to tumεε me yî won wvun e, nu κε lenlen no me nu ε ntum bó yî won wvun e. ¹⁹ Me ε mum ε nseyse ekole kem ε ηγεε nje bó, wvu le è nulo ten é bó eseyse bibole bikuu egεε yî keceey.

²⁰ Κε me mbunlee κε ε è nu fô bonyii ban e maan κε. Me mbunlee ten fô bonyii bocii bò nu ke eyuw diεw yibole elese fitele yî yem e. ²¹ Me mbunlee le bó bocii ke enu yî wee le mwaan κε naa no wo wvù Icem nu yî yem e ε me nu yî yo le. Me mbunlee le bó ten ke enu yî yese bee wo le wvu le bonyii bò è nu bo yî won wvun e ebee le è to tum wo me. ²² Bvukuke bvù wo to buwεε me dvù nu ε me ε nya wase é bó wvu le bó nulo enù yî wee le mwaan, κε naa no bee wo nu yî wee le mwaan, ²³ ε me nu yî bó le, ε wo nu yî yem e. Le bó elooci nù yî wee le mwaan, nonen é bonyii bò è nu bo yî won wvun e emum ekiεε le è tum wo me, ε wo koonke bó κε naa no wo koonke me. ²⁴ Icem, me nshieele le boba bò wo nu ε nya é me ke enu ten bee bó fô me nu, wvu le bó ke eyen bvukuke bvù wo to nyaε é me nje kenkonen kuw fô me le ε won wvun se ke kew e. ²⁵ Eey Icem wvu teyey, κε bonyii bò è nu bo yî won

wvun e kee wo ke, geenεn ε me ηkee wo, ε bonyii bem ban nu ε kίεε le è tum wo me. ²⁶ Me nu ε ηge wase bó ε kίεε wo, ε me mbεε ηke engee ke ε bó kee wo, wvu le kenkonεn kè wo nu ε kon me dvú nulo enu yî bó le, ε me ten nu yî bó le.”

18

*Ε bó tum bonyii bo nci le ε bó γεν koo Jisos
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)*

¹ Ε Jisos ke bunle mεse, ε bô boom bew bo ηgoo le nε fó, γεν lente kelonε kè bó tenε le Kidlon, buy kewvu keki fô wεε ketaan wvumew e, mum ley jó. ² Ε to nu ε Judas wvù to gesεε Jisos kee ten bvudvuu bvudvu, njefo Jisos bô boom bew bo ηgoo le to ké no gene taashi fó εfonεfon. ³ Nonεn, ε Judas mum γεν fó bô ηgoo bonyii bo nci le noo bonyii bomew bò to cεyte yew ncese. Bonyii ban nu ε è to tum bocee ncese bo baay baay noo Bofalasii bó. Bó to gene kenke bin'yeese bô dinguci ε bó ε tfuw noo mwεεm mvu jem e. ⁴ No Jisos to kee wase fίεε fî to nu keeke ekooy bô wvú, ε wvú mum bence to fwe, bife ê bó le, “Ben gomte ε è nu yεε?” ⁵ Ε bó tfuse ê wvú le, “Jisos wvu Nasalet.” Ε Jisos gay ê bó le, “Ε nu me wvudvu.” Ε to nu ε Judas wvù to gesεε wvú leeme bô bonyii bodvu. ⁶ No Jisos gay ê bó le è nu wen wvudvu, ε bó kaa tu lo jim jim, gbweken fokuse. ⁷ Ε wvú bvuu bife ê bó le, “Ben gomte ε è nu yεε?” Ε bó tfuse le, “Jisos wvu Nasalet.” ⁸ Ε Jisos gay ê bó le, “Me nu ε nsee wase ê ben le è nu me wvudvu. Ε ben fεn gomte ε è nu me, ε ben cinε ε bonyii ban

no gene.” ⁹ Wvú to gay nonen keege é fí eto ekocen ê diew yì wvú to jemye wase ê Nyo' le wen to baa lase wee mwaan fô bò wvú to nyaε ê wen e ke.

¹⁰ Semon Bitá to kenke nyo jem. E wvú mum dvun ê nku le, cun kentuntun ke nfwá ekole ke bocee ncese le ke eey dvú, sum. Díe di nfwá wvudvu le to nu Malkus. ¹¹ E Jisos gay ê Bitá le, “Kase etfuse nyo yo ê nku le. Ke me nu en'wu fiko fí nge w e fí Icem nu e nya ê me le?”

E bó jo Jisos gen dvú fô Annas e

¹² E ekole ke bonyii bo nci le bò ngoo bonyii bo nci le noo bonyii bò to ceyte yew ncese Bojuu mum ghen Jisos kay wvú bò bokfuu. ¹³ E bó yaw jo wvú gen dvú fô Annas e, njefo Annas to nu icee kpwe Kayfas wvú to nu ekole ke bocee ncese le kelum kekie le. ¹⁴ Kayfas wvun nu wvú to nyaε wase ntefe ê Bojuu le fí jee le wee mwaan ekpwe fô bonyii le bocii.

E Bitá tun le ke wen kee Jisos ke

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ No bó to gene bò Jisos nonen, Semon Bitá bò waa ngoo Jisos mvu to bii wvú le. No waa ngoo Jisos wvun to nu e ekole ke bocee ncese le kee wvú, e wvú mum bi Jisos e gen ley fô lakfulen ekole ke bocee ncese le. ¹⁶ E Bitá shεε no leeme ekfun mbew diuw ketaan e. E waa ngoo Jisos wvudvu wvú ekole ke bocee ncese le to kee, kase buy to jeme bò wan kpwoon wvú to ceyte diuw ketaan, jo Bitá ley bò wvú. ¹⁷ E wan kpwoon wvudvu bife ê Bitá le, “Ke

18:9 6:39 **18:10** Luk 22:36, 38 **18:11** Mat 20:22; 26:39

18:13 18:24; Luk 3:2 **18:14** 11:49-50 **18:15** Mat 26:28

18:17 18:25

wo nu tɛn wee ŋgoo wee wvun?” Ɛ Bitɔ tfuse lɛ, “Kɛ me nu kɛ.” ¹⁸ Ɛ to nu ɛ ɛkfuŋ lɛɛ, ɛ boom bo lemme le bô bonyii bô to cɛyɛ yew ncese ɛ fwɛɛ ŋguy ɛ no leemene fô yosene. Ɛ Bitɔ mum fey, ɣɛn no leeme bô bó yosene tɛn.

*Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le biwɔɛ mwɛɛm ɛ Jisos
(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)*

¹⁹ Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le mum no biwci mwɛɛm ɛ Jisos ɛkumɛ boom bew bo ŋgoo le noo ɛkumɛ n'yɛɛyi we. ²⁰ Ɛ Jisos tfuse ɛ wvú lɛ, “Me ŋké no njemyi ɛ won tfuu endan. Me ŋké no n'yɛɛyi bonyii yéw bunle le noo yew ncese le fô Bojuu bocii nu ɛ tase. Kɛ me ŋke mbaa enjemyi wase fiɛɛ ɛ nnyilɛ le kɛ. ²¹ Wo biwci mwɛɛm mvun ɛ è nu ɛ me nje la? Ɛ biwci ɛ è nu ɛ bonyii bô ké no yuuke no me n'yɛɛyi. Bó kee naa fiɛɛ fi me ŋké no njemyi.” ²² No Jisos jeme nonɛn, ɛ wee mvu ŋgoo bonyii bô to cɛyɛ yew ncese wvú to leeme fô nceencee tum ɛbo ɛ wvú ɛntuŋtuŋ, bife ɛ wvú lɛ, “Ɛ yin nu je yì wo tfuuse fiɛɛ jó ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le?” ²³ Ɛ Jisos bife ɛ wvú lɛ, “Ɛ me fɛn nu ɛ njeme ɛ njay, é wo duŋɔɔ jay wvudvu. Ɛ me fɛn njemyi ɛ è nu kecɛɛy, wo ɛ kaa ɛ suŋ lo me nje la?” ²⁴ Ɛ Annas mum nɛ ciinse Jisos fô Kayfas wvú ɛkolɛ ke bocee ncese le. Ɛ Jisos to bɛɛ kɛ ɛ bó ɛ kay bô bokfuu.

*Ɛ Bitɔ bvuu tun lɛ kɛ wen kee Jisos kɛ
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

²⁵ No Semon Bitɔ to bɛɛ leeme yosene ŋguy, ɛ bonyii bife ɛ wvú lɛ, “Kɛ wo nu mvu ŋgoo bonyii bew e?” Geenɛn ɛ Bitɔ tun gay lɛ, “Kɛ me nu

mvu ke.” ²⁶ E waa lemme ekole ke bocee ncese le mvu bvuu bife ê Bitale, “Me mbe mbaa n'yeŋ wo le ben ε wvú ê wεε ketaaŋ wε le?” Waa lemme wvudvu to nu wee kfuú di wee wε wvú Bitale to sumεε kentunŋunŋ kew e. ²⁷ E Bitale bvuu tun. Ke sekedvu, ε nyimshie mum tonŋ.

E bó γεν bó Jisos fô Baylet e

(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ E bonyii mum jo Jisos fô yew e fo Kayfas no gene dvú ê ntow wee wvu Lum wvú to saake jó le. E to nu ε è bæε lo entanŋentanŋ. E bó dioo γεν fanŋ yaa ley fibole γεν ê ntow wee wvudvu le ke, njefo é bó to ley lo, emum etuu ŋkfum, saa ebvuu edie Nkaw Danŋfey ke. ²⁹ Nonεn ε Baylet mum buy to yeŋ bó le bife ê bó le, “Fieε fi ben yeŋ ε wee wvun ε jay nu la?” ³⁰ E bó tfuse ê wvú le, “E wee wvun be baa buw fieε, tu bese baa too bó wvú keenya ê wo ke.” ³¹ E Baylet tfuse ê bó le, “Ben ejo wvú esaw bii no wene nci gomte.” E Bojuu gay ê wvú le, “Ke bese keŋke mvunŋgay keeyu wee ke.” ³² E njeme wvun mum to kocεn ê diεw yí Jisos to jemyeε wase dunŋi kfuú kpwe yí wvú to nu keeke ekpwe le. ³³ E Baylet kase ley γεν ê ntow we le, tee ε bó to bó Jisos, ε wvú bife ê wvú le, “E nu wo wvú Nfon Bojuu le?” ³⁴ E Jisos bife ê wvú le, “Wo jemyi fin ε è nu ŋkpwawce wvuwo, nuu è jeme wee ê wo ekumε me le?” ³⁵ E Baylet bife ê wvú le, “Me nu wee Juu le? E nu bonyii buw bo wonŋ e bó bocee ncese bo baay baay bò to bó wo ε nya ê me. Wo jay ε è nu la?” ³⁶ E Jisos tfuse ê wvú le, “Ke bvunfon bwem nu diεwε bvú yí wonŋ wvun e ke. E

bvunfon bwem be nu diɛwɛ bvɔ yî won wvun e, tu bonyii bem bo lemme le be ɛ diu wvu ɛ fo bó enya me can Bojuu le kɛ. Geenɛn kɛ bvunfon bwem nu bvù nɛ yî won wvun e kɛ.” ³⁷ Ɛ Baylɛt mum bife ê wvú ɛ, “Kɛ tu wo nu Nfon?” Ɛ Jisos tfuse ê wvú ɛ, “Ɛ nu no wo gay ɛ me nu Nfon. Bó to boke me, ɛ me nto yî won wvun e nje fin fî ɛ me ento enjeme ɛkumɛ keceɛy. Wee tfuu wvù bii keceɛy e kɛ no yuuke diɛw yɛm e.” ³⁸ Ɛ Baylɛt ghay ɛ, “Kecɛɛy nu la?” No wvú ghay nonɛn mum kase buy gɛn yɛn Bojuu ba le gay ê bó ɛ, “Me mbaa n'yɛn fiɛɛ fî wvú jay e kɛ. ³⁹ Geenɛn ben kɛŋke nce wene mvu ɛ è kɛ dioo nu kefew ke Nkaw Danɛfey e, ɛ me mbvuse wee ncaw mwaan yew. Ben gomte ɛ me embvuse ɛ è nu Nfon wene Bojuu le?” ⁴⁰ Ɛ Bojuu bodvu wam lo foweɛwe ɛ, “Aay, kɛ bese gomte wee wvun kɛ, bvuse ɛ è nu Balabas!” Balabas wvun to nu ɛkufɛ ke coon e.

19

¹ Ɛ Baylɛt mum jo Jisos nya ɛ bó njin bô bonɔgbwan. ² Ɛ bonyii bo nci le lu kefo ke bvunfon e ɛ kí nu bíay bíay bon ê wvú ɛfa, jo ndvu bvunfon ɛ yí yɛɛle lo, shfuse yî ye le. ³ Ɛ bó mum no too fô wvú le bune wvú gayte ɛ, “Biaa kembaan! Nfon Bojuu!” No bó gee nonɛn no njine wvú bô can. ⁴ Ɛ Baylɛt bvuu buy ɛkfun gay ê bonyii ɛ, “Ben eyɛn, me nu embvuse wee wvun enya ê ben, wvu ɛ ben ekiɛɛ ɛ me mbaa en'yɛn fiɛɛ fî wvú jay e kɛ.” ⁵ Ɛ Jisos mum buy no too bô kefo ke bíay e ɛfa noo ndvu bvunfon ye le. Ɛ Baylɛt mum gay ê bó ɛ, “Ben etaa eyɛn

wee wvudvu wvun!” ⁶ E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to ceyte yew ncese dioo yen wvú le nonen, mum no wamte lo le, “Ta lo wvú yî kentam e, ta lo wvú yî kentam e!” E Baylet gay ê bó le, “Ben ejo wvú bô can yene eta yî kentam e, njefo me mbaa en'yen jay we le ke.” ⁷ E Bojuu bodvu tfuse ê wvú le, “Bese kenke nci wese, e nci wvudvu dunji le wvú kenke keekpwe, njefo wvú nu e ge ekole kew le wen nu Waa Nyo'.” ⁸ E Baylet dioo yuw njeme wvun bvuu kenke lo nfan baay. ⁹ E bô Jisos bvuu tu jim ê kebuw e, e wvú bife ê Jisos le, “Wo ne fee?” Geen e Jisos fan e yaa tfuse fee ke. ¹⁰ E Baylet bife ê Jisos le, “Ke wo nu ejeme ê me le? Ke wo kee le me kenke mvungay keencine wo le mbvuu kenke mvungay keengay é bó eta wo yî kentam e le?” ¹¹ E Jisos tfuse ê wvú le, “Ke wo bee ekene mvungay ê me we se bó to nya mvungay mvudvu ê wo fowe ke. Nonen nje fin, wee wvú nya me can yo le nu e wvú kenke kebef e e kí kuuke fele kuw.”

¹² E Baylet dioo yuw njeme wvun, mum kew no gomte je keecine wvú le. Geen e Bojuu wam lo fowe e le, “E wo mom lo e cine wee wvun e, tu ke wo nu nsaa Kaysa wvú Nfon wvu baay wvu Lum ke. Wee tfuu wvú bense ekole kew le wen nu nfon nu wee bvuban wvu Kaysa.” ¹³ E Baylet dioo bvuu yuw wvun njeme, mum buy bô Jisos, shii yî kentaw ke nsaw e fò bó to teje le Bvudvuu bvú bó bom bô Eta, teje ê díew Ibulu le le Gabata. ¹⁴ E to nu wase Diuu di Nseyse wvu Nkaw Danefey e, e kefew to nu wase díew e didiuu yuufe ncow dife le.

Ɛ Baylet jeme ê Bojuu le, “Ben etaa eyen Nfon wene wvun!” ¹⁵ Ɛ Bojuu bodvu no wamte lo le, “Gene lo bô wvú, gene lo bô wvú, ta lo wvú yî kentam e!” Ɛ Baylet bife ê bó le, “Me enta Nfon wene yî kentam e le?” Ɛ bocee ncese bo baay baay tfuse ê wvú le, “Ɛ bese kenke Nfon mvu efey Kaysa ke.” ¹⁶ Ɛ Baylet mum nya Jisos ê bó le bó egen eta yî kentam e.

Ɛ bó ta Jisos yî kentam e

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Ɛ bó mum jo Jisos, buy bô wvú. Ɛ wvú tuu kentam kew no gene fô bó teje le Ngbwow Ekole, teje ê díew Ibulu le le Golgota. ¹⁸ Ɛ bó mum gen ta wvú fó yî kentam e, ta ten bonyii bomew bofee yî bintam e, wvumvu eceey, wvumvu enkonko, Ɛ Jisos no nu entelen. ¹⁹ Ɛ Baylet ten san fee fimew Ɛ bó ta yî kentam ke Jisos e. Fiee fi wvú to sanee fidvu to nu le, “Jisos wvu Nasalet, Nfon Bojuu.” ²⁰ Bojuu nteen to nu Ɛ tan fee fi wvú to sanee fidvu, njefo fô bó to taƐ Jisos yî kentam e to nu nceencee mbew kelaante le, Ɛ wvú to san fee fin ê díew Ibulu bô yi Latin noo yi Glek e. ²¹ Ɛ bocee ncese bo baay baay bo Bojuu le gen gay ê Baylet le, “Fo wo esan le, ‘Nfon Bojuu’ ke. San Ɛ è nu le, ‘Wee wvun duu le wen nu Nfon Bojuu.’ ” ²² Ɛ Baylet tfuse ê bó le, “Fiee fi me nsan nu Ɛ me Ɛ nsan wase.”

²³ No bonyii bo nci le to taƐ wase Jisos yî kentam e, mum jo ndvú ye gaw ê bikuu bibole mondvuum monem no bó to nu. Bó to nu Ɛ jo naa noo kekum kew. Geen Ɛ kekum kin nu Ɛ bó to tum ke lo kenlaaten Ɛ Ɛ kew yî kendon Ɛ Ɛ bow Ɛ buy yî bikaa le. ²⁴ Non Ɛ bó mum jeme Ɛbonebon le, “Fo beene

esaa kekum kin ke. Beene etum kan, eyen wee wvù nu ekenke.” Fifi to kooyi keege é fí eto ekocen no bó to sanee ê Nwa' Nyo' le le,

“Bó to nu ε gaw ndvú yem fô bikuu bibole, tum kan bô kekum kem.”

Nonen bonyii bo nci le bodvu to nu ε ge ke naa fiε fidvu fin.

²⁵ Geen, bokene bomew to leeme fó mbew kentam ke Jisos e. Bokene ban to nu bwee Jisos bô waa bwee bwee Jisos wvù kpwoon noo Maalia wvù kpweε Klobas noo Maalia Magdalen. ²⁶ ε Jisos ke dioo ene eyen bwee le noo waa we ηgoo we wvù wvú to koonke ε bó leeme mbew ye le, ε wvú gay ê bwee le, “Kpwoon, taa eyen, wvun nu wase waa wo.” ²⁷ No wvú gay nonen kase gay ten ê waa we ηgoo we le, “Taa eyen, wvun nu wase bwoo.” ε kew sekeke le ε waa we ηgoo wvudvu mum jo bwee Jisos ε wvú gen no cee wase ε è nu yew dvu wvú.

ε Jisos kpwe

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Ejim jodvu no Jisos to kee wase le fiε ficii nu ε ka wase, ε wvú mum ne jeme keege é fí eto ekocen no bó sanee ê Nwa' Nyo' le le, “Kendon yumte me.”

²⁹ Nsefe mvu to leeme fó bô mbvuum mo ηgbwayηgbwayi jó ε mó ε yinšen. ε bonyii bo nci le bodvu mum ffum kusha jó bon yî fite fi isob e neke diuw we le. * ³⁰ ε Jisos dioo fi mbvuum modvu mum gay le, “Fí ε ka wase.” No wvú gay nonen, ηgvuke ekole, ε keyoy kew mum buy.

19:25 Mat 27:55-56; Luk 23:49 **19:26** 13:23 **19:28** Mben 22:15; 69:22 **19:29** Mben 69:21 * **19:29** Isob wvun nu diee di kete kemew e.

Ɛ bó bon dita di Jisos e

³¹ No ɛbvubwɛ to nu wase Diuu di Nseyse le keeley diuu di mbam e, ɛ Bojuu no gomte keege ɛ fo ɛgvun yodvu ke emɛy enu yî bintam e diuu di mbam e kɛ, (tete ɛ mbam wvudvu to nu wvu baay). Ɛ bó mum gɛn yɛn Baylɛt e lɛkɛ ɛ wvú egay é bó engocɛ bikaa bi bonyii bò to nu yî bintam e bodvu wvu ɛ bó eyaɲsɛn ekpwekɛn é bó eshike, ecake. ³² Nonɛn ɛ bonyii bo nci le mum to ngocɛ bikaa bi wee wvu fwe le, ngocɛ tɛn bi wvumvu wɛ wvú bó to taɛ bô wvú le. ³³ Geenɛn, ɛ bó ke dioo to buy fô Jisos e, yɛn ɛ wvú be ɛ kpwe wase, ɛ bó fanɛ yaa bvuu ngocɛ bikaa biew kɛ. ³⁴ Ɛ wee mvu ngoo bonyii bo nci le bon dita di Jisos e bô goo. No wvú bon nonɛn, kaɲ mwaan ɛ ɛlɛmɛ bô joo ta buy fô. ³⁵ Wee wvú to yɛnɛɛ mwɛɛm mvun e nu ɛ wvú ɛ ben jim nsaw wvudvu, ɛ njeme we nu keceɛy, ɛ wvú kee lo ɛ wen jemɪ ɛ è nu keceɛy wvu ɛ ben nulo ebee. ³⁶ Mwɛɛm mvun to kooyi wvu ɛ fiɛɛ fi bó to saɲɛɛ é Nwa' Nyo' le eto ekocɛn no bó saɲɛɛ ɛ, “Kɛ ɛkufɛ kew kemwaan nu ɛ bó nu ke engoy kɛ.” ³⁷ Ɛ fí bvuu nu ɛ bó ɛ saɲ bvudvuu bvumew e é Nwa' Nyo' le ɛ, “Bonyii nu ke etaale wee wvudvu wɛ wvú bó nu ɛ bon bô goo.”

Ɛ bó dwey Jisos

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Ejim jodvu ɛ Yosɛw wvu Alimatia nɛ gɛn yɛn Baylɛt e lɛkɛ ɛ wvú ebee é wen ecake gvune di Jisos e. Yosɛw wvun to nu wee ngoo Jisos geenɛn ɛ è nu

ke ejim ejim njefo wvú to fane Bojuu. E Baylet bee, e wvú mum gen keecake gvune didvu. ³⁹ Nikodemus wvú to yawee gen yen Jisos e entan jomew to nu e to ten bô bifuu bimew bì shfuunkene e bó taash e kene bô meel noo alos e bvujite bvudvu nu ke diewe bokilu mbaanshe ncow botete le. ⁴⁰ E bô wvú mum shike gvune di Jisos e njime bô ndvú e bó e yefe bô nfiey we no ndwey wee to ké no nu ê nce won Bojuu le. ⁴¹ E to nu e wee kentaan wvumew nu mbew fô bó to tae Jisos yî kentam e. E wee wvudvu nu e jem yî fie mi nu dvú e bó ke baa edwey wase wee jó ke. ⁴² Nonen no ebvubwe to nu wase Diuu di Bojuu le di Nseyse wvu diuu di Mbam e, e jem yidvu nu ten nceencee, e bó mum lese Jisos jó. †

20

E bó gom gvune di Jisos e nkuan

(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ E è ke no nu diuu di fwe yî kema le, e Maalia Magdalen buy ja lo kebitele, gen fô jem, yen e bó e cake wase te di bó to banee diuw jem dvú. ² Nonen e wvú mum lewte gen yen Semon Bitale bô waa ngoo Jisos mvu we wvú Jisos to koonke le, gay ê bó le, “Bó nu e bvuse wase Tata ê jem, e bese yaa kee laa bó geke fee wvú le.” ³ E Bitale bô waa ngoo Jisos we mum buy no gene fô jem. ⁴ Bó to gene lewte lo, geen e waa ngoo Jisos we lewte fey Bitale yaw fese fô jem. ⁵ No wvú fese, ngvuwce taa, yen e ndvú yî bó njimee yî Jisos e jiime jó. E wvú taa nonen fan e yaa ley jó

19:39 3:1-2 **19:40** 12:7 † **19:42** Bó to lese Jisos jó nonen wvu le mbam ke edioo e fey, e bó emum eto elooc e edwey wvú ê ndwey wvubole. **20:2** 13:23

ke. ⁶ E Semon Bitá bi wvú le fese fò, mum ley lo gen ê jem. No wvú ley, yen ke e è nu ndvú ye le e yí jiime, ⁷ noo fincake fi ndvu le fi bó to njimεε ekole ke Jisos e dvú, e fi yaa jiime bô yimi ndvú ye ke. Geenεn e bó kewe e gee bwew bvudvuu le εfinefin. ⁸ E waa ηgoo Jisos mvu we wvù to yawεε efese fô jem mum ley ten gen ê jem yen fiεε fin e mum bee. ⁹ E to nu e bó baa cim kiεε wase kenyi ke fiεε fi nu ê Nwa' Nyo' le le Jisos to kenke keeke ebuy yí kpwe le ke.

E Jisos dunεε ekole kew ê Maalia Magdalen

¹⁰ E boom bo ηgoo le bo Jisos e ba kase kfulε fô yew e. ¹¹ Geenεn e Maalia shεε no leeme beele fô jem. No wvú to beele ke ne ηgvuwε taa ê jem, ¹² yen bonceendaa bo Nyo' le bofεε e bó e tfume ndvú yí baa e shii fò bó to jikεε gvune di Jisos e, wvumvu fô ekole ke Jisos e to jiime, wvumvu fô bikaa biew to jiime. ¹³ E bonceendaa bo Nyo' le bodvu bife ê wvú le, “Kpwon, wo beele la?” E wvú tfuse le, “Me mbeele njefo bó nu e cake Tata wem e ne dvú e me n'yaa ηkee fô bó gεke wvú ke.” ¹⁴ No wvú gay nonεn, dioo banke ye yen e Jisos leeme. Geenεn e wvú fanε yaa kiεε le è nu Jisos ke. ¹⁵ E Jisos bife ê wvú le, “Kpwon, wo beele la? Wo gomte e è nu yeε?” E Maalia mum no kpwaake le è nu wee wvù taale fô weε ketaanη wvudvu le. E wvú mum gay ê wvú le, “Icem, é wo fen nu e tuu wvú e ne dvú, é wo see fò wo gεke wvú é me engen enjo ene dvú.” ¹⁶ E Jisos ne ben wvú le, “Maalia.” E wvú banke ye tee wvú ê díew yibo Ibulu le le, “Laboni,” fi nu le, “Wee

n'yεεyi.” ¹⁷ Ε Jisos gay ê wvú le, “Fo wo ejicì me le ke, njefo me mbaa mben wase fô Icεm e ke. Genε ε è nu fô boom bo bwεεm e esee ê bó le me mbene wase fô Icεm wvù è nu tεn Icen e noo fô Nyo' wεm wvù è nu tεn Nyo' wene le.” ¹⁸ Ε Maalia Magdalen mum gen see ê boom bo Jisos e bo ηgoo le le wen nu ε yεn Tata le, bvuu see ê bó le wvú nu ε jeme mwεεm mvun ê wen.

*Ε Jisos dunçe εkolε kew ê boom bew bo ηgoo le
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)*

¹⁹ Ε è ke no nu fokiεguu εbvubwε bvù è to nu diuu di fwe yî kema le, ε boom bo ηgoo le bo Jisos e nu yew ε bó ε fen'yε bimbun, njefo bó to fane Bojuu. Ε Jisos ke nε buynεn leem ê bó εntelεn, gay bó le le, “Kembonεn enù fô ben e.” ²⁰ No wvú gay bó le nonεn, mum dunçe can ye bô dita diew ê bó. Ε boom bo Jisos e bo ηgoo le yuw njon baay no bó yεnεε Tata le. ²¹ Ε Jisos bvuu kase gay ê bó le, “Kembonεn enù fô ben e. No Icεm to tumεε me, nu ke lεn lεn no me ntumte ben keseen.” ²² No wvú gay nonεn, mum yoy yî bó le gay le, “Ben efiisεn Keyoy ke Yuule. ²³ Ε ben lεεshi bibεfε bi wee le, tu Nyo' nu ε lεεshε wase. Ben é cinε sε ben ε lεεshε, tu bí ε mεy wase.”

Ε Jisos dunçe εkolε kew ê Toma

²⁴ Ε to nu seke Jisos to toε fô boom bew bo ηgoo le, ke Toma wvù to nu ηgoo boom bo yuufe ncow bofεε le wvù bó to teje diee diew dimew le εmam to nu bô bó ke. ²⁵ Ε kebεse ke boom bo ηgoo le bo Jisos e ke

20:17 Lum 8:29; Ibu 2:11-12

20:19 9:22; 14:27; 20:1

20:20

19:34; 20:25, 27 **20:21** 17:18

20:22 14:16

20:23 Mat 18:18

20:24 11:16; 14:5; 20:27; 21:2

mum gay ê wvú le, “Bese be ε yɛn Tata le.” Geenɛn, ε wvú gay fiew ê bó le, “Ɛ me nu sɛ me ε ηke ε n'yɛn dew bíɛn yɛ le yí can ye le, ε nlese kpwan εbo ê dew bíɛn yidvu le, ε nlese tɛn kebo kem yí dita diew e, me nsaa mbee naa lo kɛ.”

²⁶ Ɛ kema kum, ε boom bo Jisos e bo ηgoo le bvuu no nu yew ε Toma nu tɛn bô bó, ε dew fwese nu ε bó ε fen'yɛ. Geenɛn, ε Jisos nɛ buynɛn ê bó ɛntelɛn, gay bó le le, “Kembonɛn enù fô ben e.”

²⁷ No wvú gay nonɛn, mum gay ê Toma le, “Lese kpwan wo εbo yí can yɛm e, eyɛn no yí nu, ebvuu elese tɛn εbo kuw yí dita diem e. Fo wo ekeɛkɛ kemaɛn kɛ, bee.” ²⁸ Ɛ Toma mum tfuse lo le, “Tata wɛm, noo Nyo' wɛm.” ²⁹ Ɛ Jisos gay ê wvú le, “Wo fɛn nu ε bee keseen njefo wo nu ε yɛn me le? Njon wvu baay nu fô bonyii bò baa yɛn me le kɛ, geenɛn ε bee le.”

Shiee ηwa' wvun

³⁰ Jisos to nu ε ge mwɛɛm nteen mvù dunçi mvunɔgay mvu Nyo' le ε boom bew bo ηgoo le yɛn, ε bó baa saɲ ê ηwa' wvun e kɛ. ³¹ Geenɛn ε mvun mvù bó nu ε saɲ nu keege le ben ebee le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ, nu Waa Nyo'. Ɛ ben beɲe nonɛn, é ben ke ekeɛkɛ nshii wvù mɛy lo nje diee diew.

21

Ɛ Jisos dunçe ɛkolɛ kew ε boom bew bo ηgoo le mbew mamase le

¹ Ɛjim jodvu ε Jisos ke bvuu dunçe ɛkolɛ kew ê boom bew bo ηgoo le mbew Mamase yì Tibɛlias e.

Fí to kooy ê yin je le: ² Semon Bitá bô Toma wvù bó to tenje le Emam, noo Nataniel wvu Kana keba kè Galilee le, noo boom bo Sebēdee le, noo boom bo ngoo le bo Jisos e bomew bofēē to nu bvudvuu bvumwaan. ³ E Semon Bitá nē gay ê bó le, “Me nu enlaa byé.” E bó gay ê wvú le, “Beene nu elaa.” E bô bó mum buy gen ley ê kekon e. Geenēn ke ghan ce ê joo e bó baa koo lo fiēē kē.

⁴ E ekfunj ke no yuule too, e Jisos to leem ngem joo le, e boom bew bo ngoo le fanje yaa kiēē le è nu wvú kē. ⁵ E Jisos bife ê bó le, “Boom bem, ben nu e koo kē byé?” E bó tfuse le, “Aay.” ⁶ E wvú gay ê bó le, “Ben elanj kensanj je ebo eēēy jo kekon é ben ekoo fiēē.” E bó mum lanj, e kí mum nē no ghaake bó keegufe, njefo bó to nu e koo byé jó nteen. ⁷ E waa ngoo Jisos wē wvù Jisos to koonke diio yen nonēn mum gay ê Bitá le, “E nu Tata.” No Semon Bitá yuw le è nu Tata, mum jise ndvú ye njefo wvú to nu ye ye. No wvú jise nonēn mum sele ê joo no gene fô Jisos e. ⁸ Geenēn e bomew boom bo ngoo le ba no bii ê kekon e guute kensanj kiē e kí e yinjen bô byé. Kē bó to bēē ncejole keebuy enkpwaante kē. Bontam to sheke kē wase diēwē nkenken mbaanshen e. ⁹ E bó gen fese enkpwaante yen nguy e e wvú keyte lo yî bika le, e byé nu yî dvú le, e blēed nu ten fó. ¹⁰ E Jisos gay ê bó le, “Ben eto bô byé yimi yî ben konte.” ¹¹ Nonēn e Semon Bitá gen ben ê kekon e gufe kensanj buy dvú enkpwaante e kí e yinjen bô byé yî fanken gbwee kecow mbaanshen ncow she (153). Naa no yí to cim nu nteen nen, kensanj to baa

semken kɛ. ¹² Ɛ Jisos gay ê bó lɛ, “Ben eto ediekɛn.” Wee mwaan boom bew bo ngoo le to baa cim mom naa lo ebife ê wvú lɛ laa è nu wvú wvú yɛɛ lɛ. Bó to nu ɛ kiɛɛ lo lɛ è nu Tata. ¹³ Ɛ Jisos mum gɛn jo blɛɛd wɛ nya ê bó noo byé yɛ fɔ. ¹⁴ Fin to nu wase bokaŋ botɛte no Jisos to duŋcɛɛ ekolɛ kew ê boom bew bo ngoo le ɛ kɛw no wvú to buyɛɛ yî kpwe le.

Ɛ Jisos kase nya lemme ê Bitá

¹⁵ Ɛ bó ke diekɛn mɛse, ɛ Jisos bɛn Bitá bife ê wvú lɛ, “Semon waa Jon, wo koonke me fele bomew ban e?” Ɛ wvú tfuse lɛ, “Ɛɛ Tata, wo kee lo lɛ me ŋkoonke wo.” Ɛ Jisos gay ê wvú lɛ, “Ɛ nyanyi boom bem bo njée le.” ¹⁶ Ɛ Jisos bvuu bɛn wvú yî bokaŋ e bofɛɛ bife ê wvú lɛ, “Semon waa Jon, wo koonke me?” Ɛ wvú tfuse lɛ, “Ɛɛ Tata, wo kee lo lɛ me ŋkoonke wo.” Ɛ wvú gay ê wvú lɛ, “Ɛ taalè fô njée yɛm e.” ¹⁷ Ɛ Jisos bvuu bɛn wvú yî bokaŋ e botɛte bife ê wvú lɛ, “Semon waa Jon, wo koonke me?” Ɛ Bitá yuw no Jisos bife ê wvú yî bokaŋ e botɛte lɛ laa wvú koonke wen ɛ, ɛ fí ffumse lo wvú. Ɛ wvú gay ê Jisos lɛ, “Tata, wo kee fiɛɛ ficii, wo kee lo lɛ me ŋkoonke wo.” Ɛ Jisos gay ê wvú lɛ, “Ɛ nyanyi njée yɛm. ¹⁸ Ɛ me ensee ê wo kecɛɛy kecɛɛy lɛ, seke wo to bɛɛ cuwee, è to ké kay wo kecaw kuw no gɛne fô wo koonke. Geenɛn seke wo ɛ lun wase nu ɛ wo nu ke ecake can we é ekay wee mvu kecaw yî yo le, ejo wo eɛn dvú fô wo yaa koonke keegɛn kɛ.” ¹⁹ Jisos to jemyi fin duŋci ɛ è nu kfuu kpwe yî Bitá to nu keeke ekpwe eto bô diee dì kuuke dvú fô Nyo' le.

No Jisos jeme nonen mum gay ê wvú le, “E biì me le.”

²⁰ E Bitá díoo banke ye yen e waa ngoo we wvù Jisos to koonke bii bó le. Waa ngoo wvun nu wvù to yeemee gen yí Jisos e seke bô to diekene ekiēguu yí kemese le bife ê wvú le, “Tata, è nu yee wvudvu wvù nu ke egese wo?” ²¹ No Bitá yēēē e waa ngoo wvudvu bii bó le, e wvú bife ê Jisos le, “Tata, fi wee wvun e nu le la?” ²² E Jisos tfuse ê wvú le, “E me ncim mbe nshieele le wvú emey enu egen ebuy no me nke enkase ento, é fifiē ekeñke la keege bô wo? E biì me le.” ²³ No Jisos gayee nonen, e njeme ke mum no gene entelēñ jo bonyii bo mbee le le ke waa ngoo Jisos wvun nu ke ekpwe ke. Geenē e Jisos to baa gayte le ke wvú nu ke ekpwe ke. Wvú to gay ke le, “E me ncim mbe nshieele le wvú emey enu egen ebuy no me nke enkase ento, é fifiē ekeñke la keege bô wo.”

Ekume wee wvù sañ ñwa' wvun

²⁴ Waa ngoo wvudvu wvun nu wvù jemyi ekume mwēem mvun, e è nu wvú wvù nu e sañ mwēem mvudvu, e bese kee lo le fiēē fi wvú jemyi ekume fi nu keceey.

²⁵ Mwēem mvumew nu tēñ dvú nteen mvù Jisos to gee, e è be nu le bó esañ mvunciim, é me en'yene le ke ekole ke nshē le kecii nulo ekeñke fò bó egēē boñwa' bodvu ke.

Nwa' Nyo' Mon^{kan} mo Monfem
New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Noone

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Noone

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
5b12a3f8-7a2a-5b6f-b1da-1bf94b13fc2e